

ଦେଉ ଯେଉଁ ସମୟରେ ତାହାକୁ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରତି
 ଚଳି ପଦ୍ମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ସେ ସମୟରେ
 ସେ ପାଳି କରି ରଖିବେଲା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଘରେ
 ଖାଉଥିଲା । ଏହିସବୁ କାରଣରୁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ
 ଠାରେ ବାଧ୍ୟ ଥାଏ । ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କ
 "ସାଥୀ" ବୋଲି ସେ ମାନୁଥିଲା; ଗ୍ରାମବାସି-
 ମାନେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ "ସେବକ" ମନେ କରି
 ପ୍ରୀତିପଞ୍ଚରେ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ଦେବେଇ ବର୍ଷ ଦେଲ ଚୌକିଦାରୀ ପ୍ରଥ
 ନୂତନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚଳୁଥିଲା । ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ
 ଉପର ଲିଖିତ ଭାବରୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଇ ତତ୍ତ୍ୱ
 ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଗରୁଣିମେଘ ଶାଳୁ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ
 କରିଥିଲୁ । ସ୍କୁଲରେ ଦେଖିଲେ ପ୍ରଜାମାନେ
 ଅଗେ ଯାହା ଦେଉଥିଲେ ଅଳ୍ପ ତାହା ଦେଉ
 ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଚୌକିଦାର ଅଗେ ଯେପରି ଥିଲ
 ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହିପରି ଅଛି । ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ
 ତାହା ନୁହେଁ । ଅଗେ ପ୍ରଜାମାନେ ଯାହା ରଖି
 ସଦ୍‌କାରେ ଦେଉଥିଲେ ଅଳ୍ପ ତାହା ବାଧ୍ୟ
 ହୋଇ ଦେଉଅଛନ୍ତି । ଅଗେ ନ ଥିଲ ବେଳେ
 ଅନୁସେଧ ଉପସେଧ କରି ପୁରୁଷେତ ନମେ
 ଦେଉଥିବା ଦେଉ ଯାହା ଦେଇ ମଧ୍ୟ
 ନ ଦେଲପରି ଜାଣୁଥିଲେ ଅଳ୍ପ ତାହାପାଇଁ
 ହାରରୁ ବଦଳ ଓ ଶାଳିବା ବଂସା ବନ୍ଦୀ ଦେଉ
 ଥିବା ଦେଉ ଲୋକଙ୍କ ବସେଧ ପରିମାଣରେ
 ବାଧୁଅଛି । ଅଗେ ଚୌକିଦାରୀ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ
 ମୁନିକ ବୋଲି ଜାଣି କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ
 ସମ୍ମୁଖ୍ୟ କରିବାରେ ଚେଷ୍ଟିତ ଥିଲ । ଅଳ୍ପ ସେ
 ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପୁଲିଶ ହାକିମ । ହାମ କରୁ ନ
 କରୁ କାହାର ଯାଣି ପିତେଇବାଇ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।
 ବଳିଶାସ୍ତ୍ର ବସତ କାଠିକର ପାଠ ।

ଏ ସବୁ ଦେଲେ ପଛରେ ଦେଉ । ଅଳ୍ପ ଶୁଣି
 ଲୋକ କରି ଅଧିକ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଗଣିତା ଶୋ-
 ଉଅଛନ୍ତି ? ତାହା ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଅଗେ ଯେ
 ପରି ନିଅନ୍ତ କାଳ ପଛରେ ବଦଳ ଗସ୍ତେ, ଅଳ୍ପ
 ସମୋଦା, ତାହାରୁ ମୋଡ଼ାଏ ଶ୍ରେଣୀ ଯାଉଥିଲ
 ଅଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଯାଉଅଛି । କଳା ଶ୍ରେଣୀ
 ଅଗେ ଯେତେ ଦେଉଥିଲ ତାହା ଅପେକ୍ଷା କିଛି
 ନିଶ୍ଚିନ୍ତର ବୋଧ ଦେଉ ନାହିଁ । ଚୌକିଦାରୀ
 ଅଧିକ ଜାଣି ଦେବା ଅଗେ ଦେବେ ଶ୍ରେଣୀ
 ଦେଉଥିଲ ଅଳ୍ପକାଳ କେତେ ଦେଉଅଛି ଗରୁ-
 ଣିମେଘ ଯେତେ ତାହାର ବଦଳର ପ୍ରକାଶ କରୁ
 ଅଗେ ତାହା ଦେଲେ ଦ୍ୱାସ ବୁଦ୍ଧି ଜଣା ପଡ଼ନ୍ତା
 ମାତ୍ର ସମ୍ଭବତଃ ବୁଦ୍ଧି ଉପରେ ଅଛି ଏବଂ କାରଣ
 ସ୍ୱଭାବ ବର୍ଣ୍ଣନାମାନେ ଦେଉ ବେ ସେ ଅଗେ
 ଲୋକେ ଅପସନ୍ନ ମୋପନ କରୁଥିଲେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
 ଅପସନ୍ନୀ ଦଣ୍ଡ ପାଇ ପାରୁ ନ ଥିଲା; ଅଳ୍ପ କାଳ
 କରୁ ସମସ୍ତ ଅପସନ୍ନମାନେ ଦଣ୍ଡ ପାଉଅଛନ୍ତି ।
 ଏ କଥା ବଡ଼ ସୁନିଶ୍ଚିତ ବୋଧ ହୋଇ ପାରେ

ମାତ୍ର ପ୍ରଜାମାନେ ଦେଉ ବେ "ଶ୍ରେଣୀ" ରଖି
 କରିବା ସହାୟ ତାଣି ଦେବାଟେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ
 ଯେବେ ଶିକ୍ଷଣ ଅଦାୟ ଦେଲ ତାହା ଦେଲେ
 ଶ୍ରେଣୀ ଶ୍ରେଣୀ କରି ଦଣ୍ଡ ପାଇବାଠାରୁ ଶ୍ରେଣୀ
 କରିବାକୁ ପୁଣିଥା ପାଇବ କାହିଁକି ? ବାସ୍ତବରେ
 ଅଧିକ ଲଂଘନ ଦେଉ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଅପେକ୍ଷା
 ଅଧିକ ଲଂଘନ କରିବାକୁ ନ ଦେବା ଅଧିକତର
 ପୁଣ୍ୟାସନର ପରିଶ୍ରମକୁ । ମାତ୍ର କାଳମାନେ
 ବୁଝନ୍ତି ଓଲଟା । ଅମ ଏ ପ୍ରଦେଶରେ ଅଧିକ
 ମୂଲ୍ୟର ଜିନିଷ ଶ୍ରେଣୀ ଯିବା କରିଲ ଯାହାକୁ ବି
 ପୁନଃ ପ୍ରାପ୍ତ ଦେବା ସହାୟ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି
 ବାକୁ ଲୋକେ ଅଗରର ଦେବେ, ବରଂ
 ଅଦେବ ସୁଲରେ ଶ୍ରେଣୀ ଜିନିଷର ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା
 ଅଧାରତର ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟ ଖର୍ଚ୍ଚିତା ବଳି
 ଯତ୍ନେ । ତାହା ଉପରେ ଦେଉସର ଦେଉକରତ
 ଅଛି । ଏପରି ସୁଲେ ଶ୍ରେଣୀ ଦଣ୍ଡ ପାଇବା ନ
 ପାଇବା ଯାହାର ଶ୍ରେଣୀଯାଏ ତାହା ପସରେ
 ସମାନ ।

ଅଗେ ଗୋରୁ ମହୁଠାରୁ ଫସଲ ରଖା
 କରିବା ଚୌକିଦାରର ଗୋଟିଏ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
 ଥିଲା । ଅଳ୍ପ ଲୋକେ ହଳାକିଡ଼ି ପରିକର୍ତ୍ତରେ
 ଶିକ୍ଷଣ ଦେଲେ ମାତ୍ର ଚୌକିଦାର ଉପରେ
 କିଛି ଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ । ସେଥିସହାୟ ଗ୍ରାମବାସୀ-
 ମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟୟ ସ୍ୱାହାର କରି ଅବଶ୍ୟକମତେ
 ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯତ୍ନଅଳ୍ପ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ୁଅଛି । ଏ
 ସମସ୍ତ ଗଲ୍ଲ ଧରର କଥା । ପ୍ରାଣର ନିରାପଦତା
 ସମ୍ଭବେ ଦେବାକୁ ଗଲେ ଏହାପଦେ କୁହା
 ଯାଇପାରେ ଅଗେ ଯେପରି ଥିଲ ଅଳ୍ପ
 ସେପରି; କିଛି ଭାରତମ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ
 ଚୌକିଦାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତାହାର ନାଉଣ ନୁହେଁ ।
 ଉଦାହରଣରୁ ରକ୍ଷାଦେବା ଶକ୍ତି ଚୌକିଦା-
 ରର ନୁହେଁ, ନା, ସାହୁପଞ୍ଚଣାରେ ମାଡ଼ିଗୋଲି
 ଦେଲେ କଣ, ଅବା ହଣାହଣି ଦେଲେ କଣ,
 ତାକୁ ବଳ କରିବାର ଶକ୍ତି ଚୌକିଦାରର
 ନୁହେଁ ।

ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ।

ଉତ୍କଳବା-ଗେଜେଟ ।
 ସୁର ମାଗବେଟ ଓ କଲେକ୍ଟର ମା ଡେ, ଡେ,
 ଗ୍ରାବରତ ୨୫ ଗ୍ରେଡ଼ ଉଦ୍ଧତ ପାଇଲେ ।
 ସକଳର ବାବୁ ମୋପର ସବୁ କଟକର ସକଳର ପଦ-
 ରେ ଉପସ୍ତ ଦେଲେ ।
 ରକ୍ଷାହୀନ ସକଳର ବାବୁ ସାମାନ୍ୟ ସେନ ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଟକର ଅଦାୟ ସବୁ ଜଳ ଦେଲେ ।
 ଗୋ କଲେକ୍ଟର ସୁଲର ଆ ମାତ୍ର ବାବୁ ପୂର୍ଣ୍ଣତର,
 ସୁପ୍ତ ବ ଏ ସେହି ସୁଲର ଆ ଦେଉନାମ୍ୟର ପଦରେ ଉପସ୍ତ
 ଦେଲେ ।
 କଟକ ସୁଲ ସମ୍ଭବତଃ ଚେଷ୍ଟା ଲକ୍ଷ୍ୟକର ବାବୁ ରମା-
 ନାଥ ଦାସ ପୁନଃ କୁଣ୍ଡି ସଲମ୍ଭରେ ମମାସର ପରଦେ ଛାଡ଼ି
 ପାଇଲେ ।
 ବାଲେଶ୍ୱର ଜଳ ସୁଲର ଆ ଦେଉନାମ୍ୟର ବାବୁ ଦେ-
 ପ୍ରବାଦ ଦାସ ଅଧି ଶ୍ରେଣୀରେ ଓ ଓଗା ସୁଲ ବଦଳର

ଉତ୍କଳବାସୀଙ୍କ ଦେଉ ବଦଳ ବାବୁ ପ୍ରକଳକ୍ଷକ ବୋଧ ମମ
 ଶ୍ରେଣୀରେ, ବେଦେନମା କଲେକ୍ଟର ଦେଉ ବଦଳ ବାବୁ
 ଅର୍ଦ୍ଧକଲକ୍ଷକ ବୋଧ ମମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଓ ଗୋ କଲେକ୍ଟର ସୁଲ
 ସୁଲର ଆ ମାତ୍ର ବାବୁ ଦେଉନାମ୍ୟ ଅଧିକାୟ ନ, ବା ମମ
 ଶ୍ରେଣୀରେ କାକାଲ ଦେଲେ ।
 ଗୋ କଟ ସୁଲର ଆ ମାତ୍ର ବାବୁ ଦେଉନାମ୍ୟ ବୋଧାଳ
 କଲକାଳ ନମକ୍ତ ୭୫ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଉଦ୍ଧତ ପାଇଲେ ।
 ଗୋ କଲେକ୍ଟର ସୁଲର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀ ସମେତର ନିଶ
 ଚତ ପ୍ରକେଶିକା ପସନ୍ନା ଡଳରେ ୪ ୧/୨ କାର ୨୫ ଗ୍ରେଡ଼
 କମ୍ପର ବିଦ ପାଉସଲ ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ଦେବାରେ ବୁଦ୍ଧି
 ଗାହକା ନମ ଉପିତ ପ୍ରକାରେ ସଂଶୋଧିତ ଦେଲ; ଯଥା—
 ଓଗାକରତ ।
 ୨୫ ଗ୍ରେଡ଼
 ଗଲକ୍ଷକ ଦାସ ୨୫ ଗ୍ରେଡ଼
 ପଦକରଣ ପାଞ୍ଚାୟତ

ଅଗାମୀ ସେମାନର ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ନକ ସାହେବ ସୁଧ ବଦଳ
 କରୁ ବୋଧେ ଯାଣା କରବାର ଶିବ ହୋଇଅଛି ।
 ଗତ ମୁରୁବାର ଏ ନଗର ଉତ୍କଳବାସୀଙ୍କ ଗୋଟିଏ
 ଧୋକଣୀ ବାଠସୋଡ଼ ନଗରେ ବୁଡ଼ ମଲ ।
 ଏଠା ଗଜାମତର ସମନକମୀତର ଗତ ସୋମକାଳି
 ବୁର୍ଲା ପ୍ରକାର ଅସ୍ୱାକନ କରିଥିବା ବହୁତ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଅପି-
 ତଲେ ପଡ଼ା ଅରସ୍ତ ସମୟେ ବରଷା ହୁଅନ୍ତେ ସମାବେଦିଟି
 ଚପଳ ହୋଇ ଗଲ ।
 ଅଗମାନର କମିଶନର ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଡ, ଏଟ, ଗାଧିଏ
 ସାହେବ ଗତ ମନକର ବାରକଲ୍ ସମନ କଲେ ।
 ଗତକାଳ ମାହାଲର ଅପିଶାଖା ସୁବତ୍ତା ବାବୁ
 ସୁରାମତରୁ ନାମକ ଗତ ସୋମକାଳି ପସନ୍ନା ସମନ
 କଲେ । ଦେଠାରୁ ତା ୧୧ ଗ୍ରେଡ଼ରେ ଚଳପଣା ତା ୨୫ ଗ୍ରେଡ଼
 ରେ ନରସହସ୍ର, ତା ୨୭ ଗ୍ରେଡ଼ରେ ବନ୍ଦାଧା ଓ ତା ୨୮-
 ଗ୍ରେଡ଼ରେ ଚଳିପା ବୁଦ୍ଧି ଅଗାମୀସର ପହୁଲ ଚାପରେ
 ଏ ନଗର ଉପେତ ପରିବାର ଶିବ କରୁଅଛନ୍ତି ।
 ଏ ସପ୍ତାହରେ ବାଠସୋଡ଼ ଓ ମହାନଗା ନଗମାନ ବୁଦ୍ଧି
 ହୋଇଅଛି । ଚଳ କର୍ତ୍ତ ସବୁ ଏଅଧ କିଛି ଅଧିକା ହୋଇ-
 ଥିଲା । ବାଠସୋଡ଼ ନଗରେ ପାଣି ୧୮ ଫୁଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ଅପିଥିଲା । ବୁଦ୍ଧନ ଦେଉ କିଛି ଗାହାର ୧୭ ଫୁଟରେ
 ଅଛି ।
 ଏ ସପ୍ତାହରେ ବୁଦ୍ଧି ଏ ନଗରରେ କିଛି ଅଧିକ
 ପରିମାଣରେ ହୋଇଅଛି ।

ପଞ୍ଚମୀର ସମ୍ବାଦ ।
 ଏ ସପ୍ତାହରେ ଉତ୍କଳବାସୀଙ୍କ କୁଳାକୃଷ୍ଣି ଏ ଅଧିକ
 ପଡ଼ୁଅଛି ।
 ଗତ ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ ପଞ୍ଚା ରପଲ ସେ ଅଧିକ ସୁଲ
 ସୁଲରେ ସହସମାନର ୧୫୦ ଅଧିକେତର ହୋଇ ଯାଇ
 ଅଛି । ସମ୍ଭାମନେ ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷ ବାହାଣୀ ଓ ମାତ୍ର
 ଅଧିକାର ସୁକ ବହୁତା କରିଥିଲେ ।
 କୁରିକାଠାରେ ଗତ ବୁଦ୍ଧକାର ବନ ନକେକ ବାଦି
 କୁଳାକାର ପୁଲ ଉଦ୍ଧତ ।
 ନରକାଠାରେ କେତେକ ବୁଦ୍ଧି ନିୟୁତାସ ନାମକ
 ବୁଦ୍ଧକର ଶାଠାଳ ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଗଲେ । ଗୋକନଶ୍ରୀ
 କୁରିକ ବଳି ଅଛନ୍ତି । ଗୋଲିଶ ସା ନା ବାବୁ ଚ ମୋପର
 ରଥ ଚପକ୍ତରେ କ ୪ ଏ ଅଧ ଓ ଚପକ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି ।
 ଚତୁର୍ଥରେ ବହୁତା ପଦଳ ହୋଇଅଛି ।
 ପୁରୁଗଦ ସୋ ମା ଶ ଅଧିକରେ ୧୫ ୫ ଶ୍ରେଣୀ
 ଓ ମା ୫୦ ଲଲ ବଦିପାର ମନପର୍ତ୍ତର ଚଠି ପଦାକ କରଣା
 କରିବାରୁ ହୁଏ । ମାତ୍ର ଗୋଟି ପିମ୍ପର ଅଧିକରୁ ପଥ
 ସମୟରେ ସେ ସମସ୍ତ କଣା ହୋଇ ପାରୁ ନାହିଁ କଲିକ୍ତ
 ସୁରକେଶ୍ରେଣୀର ବହା ବି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ ?

ଏକଦିନ ପତ୍ର ଏ ଗୋଟିଏଦିନରେ ଏମନ୍ତ ଶକ୍ତ ଲେଖି ପତ୍ର ପଢ଼ି ଦାକ୍ଷୀଣ୍ୟ ଦେଇ ଓ ଦାକ୍ଷୀଣ୍ୟ ନାମ ସ୍ୱଳ୍ପ ପଦ୍ମା ଗର ନାହିଁ । ସୁଦର୍ଶନ ଅପାଦ୍ୟ ହେବ । ପତ୍ରପତ୍ରକ ମାତ୍ର ଏ ବସ୍ତୁରେ ଯାହାକି ହେବା ବାକୀ ଅବଶ୍ୟକ କରୁଅଛି ।

ପ୍ରେମପତ୍ର ।

ପତ୍ରପତ୍ରକଙ୍କ ମତାମତ ନିମନ୍ତେ ଆମ୍ଭେ ମାତ୍ର ଦାକ୍ଷୀ ହୋଇ ।

"GHASTLY APPEARANCE OF CHOLERA."

To the Editor of "Utkal Dipika" Dear Sir,

In continuation of my article headed as "ALLEVIATION OF CHOLERA" which appeared in the Utkal Dipika on the 26th August 1905, I request your kind publication in original the following few lines into your widely-circulated paper.

The manner in which the people of Cuttack are becoming victims day by day to cholera is inadducible. As the initiative enquiry to the cause of such ghastly appearance of cholera is not yet taken by any higher authorities in spite of abnormal death at Cuttack, it is patent fact here to mention that Bacilli of Cholera is growing in the town due to, mainly, the closed gutters or water-channels which are in existence now at the houses of many influential families. The filthy gas which always remains accumulated in the closed gutters but escapes through manholes and the house connection, no doubt taints the atmosphere to remote area and thereby affects the whole town. The Municipality of this town so far we can say, is taking good measures for the public health and good sanitation by the organisation of special medical staff and freely dealing-out medicines to every cholera patient. Yet it is difficult on the part of the Municipality to find out bacillus of Cholera or the places where foul gas emanates. The closed gutters which are in existence should be converted into open-water-channel for through clearance of filthy gas which in some way or other may mitigate the affected area. The Chairman of The Cuttack Municipality at his own discretion can lay the question with stress to every holder by regular service of notices.

Cuttack. 10-9-05

Yours faithfully P. N. ROY P. W. D. Buxee Bazar CUTTACK.

ମହାମାତମାୟ ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟ କୃତ୍ତିକରେଣୁ ମହାଶୟ ! ଅଳ୍ପ ପଦର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେବ ଏହି ଅସଲ । ପ୍ର । ଅସୁରୋଦର । ମୋ । ପାଣିକପତ୍ର ଓ ଚଢ଼ିର ନିକଟତରୀ ପ୍ରାମସ୍ତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଲେ, ତାଲିକାସ, ସୁବସ, ତେନ୍ତୁଲେଖର,

ଗରଗୋଲ ଓ ଦାକ୍ଷୀଣ୍ୟ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଓଲଟିଆ ଅଳ୍ପ ପ୍ରକଳ ବେଗରେ ଲାଗି ଉପସ୍ଥିତ ଚିକିତ୍ସା ଅଭାବରେ ଅନେକଲୋକ ମାତ୍ରପତ୍ର ଅଛନ୍ତି, ଓ ସେପରି ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରକଳତା ଦେଖାଯାଉଅଛି ସେଥିରୁ ବୋଧ ଦେଉଅଛି ଯେ ଶୀଘ୍ର ଏହାର ବହୁତ ପ୍ରକାର ତ ଦସଗରେ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟା ଦେବାର ସମ୍ଭବ । ଏଠାକାର ପ୍ରତିବାସୀମାନେ ଅଳ୍ପସମ୍ପର୍କ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଓ ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ଦୈବ୍ୟ ବ୍ୟା଼ା ଡାକ୍ତରଖାନା ନାହିଁ । ଅତଏବ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍ତ କଲେକଟର ସାହେବ ବାହାଦୁରଙ୍କୁ ସମ୍ବନ୍ଧେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏହି କି ଯେ ଏକଜଣ ଉପସ୍ଥିତ ଡାକ୍ତର ଶୀଘ୍ର ଏ ଅସଲକୁ ପଠାଇ ଗଣ୍ଡକ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ହାଲୁକକଲୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଦେଉନ୍ତୁ ।

୧୯୦୫ } ଦଶମସ୍କ
ସା । ତେନ୍ତୁଲେଖର } ଶ୍ରୀ ବାଲକୃଷ୍ଣରଥ ଶର୍ମା
ପ୍ର । ଅସୁରୋଦର }

ମହାଶୟ ! ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ଆପଣଙ୍କ ଆପତରେ ଜଗତସ୍ତର ପ୍ରଜାସାଧାରଣଙ୍କ ଅଭାବ ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଅଛି, ସୁଖର ବସ୍ତୁ ତାହା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚରରେ ଆମତ ହୋଇ କାହିଁକି ତାହା ଏକଜଣକୃଷିକରୁକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ସାହେବଙ୍କ ଆଦେଶରେ ପତ୍ରାମ୍ଭାସିତ ଦେବାଇ ଉପରେ କୃଷକମାନଙ୍କର ହଲ ଗାଈ ଶୁଦ୍ଧିଅପାଉଅଛି । ବିନ୍ଦୁ ବସେଣ ଅଭାବଟି ମୋତର ହୋଇ ନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଦେବାଇ ଉପରେ ଦାକ୍ଷୀଣ୍ୟ ନ ଦେଲେ ତମ୍ଭା ଦେବାଇର ଦକ୍ଷିଣଗତ ବକ୍ଷରେ ହଲ ଗାଈ ଶୁଦ୍ଧି ନ ଦେଲେ ଅଥବା ବିନ୍ଦୁଆ ନଦୀର ଚେରସ୍ଥଳ ତଳ ଓ ଉପର ପୂର୍ବପାର୍ଶ୍ୱ ନିକଟରେ ଗଡ଼ା, ଗୋଷଡ଼ା ଅଦର ଆଦେଶ ନ ଦେଲେ ବାସ୍ତବକ କଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧିର ଦେଉ ନାହିଁ ।

ଏତେକଡ଼ ମୌଜାରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ୍ୟସମ୍ପ୍ରାୟ (village road) ସୁଦ୍ଧା ତାହା ଯାହା କି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବ୍ୟୟରେ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗସ୍ଥ ଜଗନ୍ନାଥ ପଦ୍ମାସମ୍ପ୍ରାୟ ସଙ୍ଗେ ସଲଗ୍ନ ହୋଇ ପୂର୍ବପାର୍ଶ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୁଲିଯିବ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଗବର୍ତ୍ତମେଣ୍ଡକ ଶାନ୍ତ ପାବନ ଶାସନ ଶସ୍ତ୍ରରେ ରହି ପ୍ରକାଶକରଣ ଏହିପରି ଚିତ୍ରତଃ ଲେଖ କରିବେ ? ଅବଶ୍ୟ ବିଭାଗୀୟ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ଓ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ବା ଚ୍ୟାନ୍ସେଲ ଅଥବା ଡଃ ଓ ଲେକେଲବୋର୍ଡ଼ ଶ୍ରୀ ଚ୍ୟାନ୍ସେଲମାନେ ଏପରି ଅଭାବରେ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ଅଳ୍ପ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

ଅତଏବ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ ବିମତ ନିବେଦନ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଅପଣଙ୍କର କୃତ୍ତିକ } ଶ୍ରୀ ବାଲକୃଷ୍ଣ ପଣ୍ଡା ଜଗନ୍ନାଥସୁରବୀ ଜନେକପ୍ରକା

- ମୂଲ୍ୟପତ୍ର ।
- ଶ୍ରୀ ବାହୁ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର, ସଂସ୍କୃତ ସୁପରିଚେଷ୍ଟକ
 - କବିସମ୍ବେଦୀ ଟି, କମ୍ପାନୀ, ଅପାମ ଟି
 - ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ମହାପାତ୍ର କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରର ମୂଲ୍ୟକୃଷ୍ଣ ଟି
 - ଦେବୀଚରଣ ପଣ୍ଡାପ୍ରାଣୀ, କମ୍ପାନୀର ବାଲେଶ୍ୱର ଟି
 - ସମ୍ପଦ ଉପମାନ ଅଲ୍ପ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଟି
 - ଶ୍ରୀ ବାହୁ ଗୋପାଳୀୟ ସତ୍ୟଜୀ ପୁସ୍ତକ ଟି
 - ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଗୋପାଳ ଦେବୁଦା ବାଲେଶ୍ୱର ଟି
 - ଚନ୍ଦ୍ରମଣି କେତେବୁ ହୃଦୟୋଦ୍ଧାର ଚତୋର ଟି
 - ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରର ଯାନପୁର ଟି
 - ସାଧୁଚରଣ ସେନାପତି ଗାଁରକୃଷ୍ଣ ପାଞ୍ଚାମ ପୁସ୍ତକ ଟି
 - ମୃଗୁକ୍ଷ୍ମ ସୁଧ କଟକ ଟି
 - ଧର୍ମନିକ ପଞ୍ଚାମ୍ବୁ ଓଲଟ କଟକ ଟି
 - ଗୋପାଳ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଓଲଟ କଟକ ଟି
 - ଗୋବର୍ଦ୍ଧନକ ସ୍ୱାମୀନୋହର ଉପପତ୍ରାପତ୍ର ଟି
 - ଉତ୍କଳୀୟ ପଣ୍ଡା ଦା ଆଃ ସେନୁ ବରମା ଟି

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ନିଲମା ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉତ୍କଳମାନଙ୍କରେ ସୁଦ୍ଧା ନାଲି କାଠ ଓ ଖୁଣ୍ଟ ଓଲଟର ସନ ୧୯୦୫ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ତା ୨୦ ଖରେ ଗୋରାଧୀ ମୁକାମ ଜଗଲ ଅଧିକାରରେ ଉପମ ବସଣିକ ଚଢ଼ିର ପରତମାନ ସେହି ତାରିଖରେ ନୁହାଁଇ ଦିଅଯିବ ।

କୃଷ୍ଣ	୪୨	ଏକର
ଚନ୍ଦ୍ରବା	୨୪୨	"
ବାବଦିଆ	୨୪୨	"
ବହୁଗାଠ	୩୭	"
ପାଞ୍ଚସଡ଼	୫୮	"
ବୁଢ଼ିକ	୫୪	"
ସୁଜଣ	୧୨୭	"
ଉରସପୁର	୧୫	"
ଉପସୁର	୩୭	"
ଉସୁର	୨୭	"
ମେଣ୍ଡାପାଳ	୨୪,୭	"
ମାନଗା	୧୦	"
ଜପମଳ	୧୦	"
ନାଗାପିଣ୍ଡା	୧୭	"
ଚରକାଠ	୫୧	"

ସେହିମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସବୁ କଟିକାକୁ ଉକ୍ତ କରନ୍ତୁ ସେମାନେ ଅଳ୍ପକର ମାସ ତା ୨୦ ରୁ ଉକ୍ତ ଉପସେକ୍ଷ ଶାସନାଳୟରେ ସୁଦ୍ଧା ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଣି ପାଉଁଛ । ଫରେକ୍ଷ ଦୃଷ୍ଟକ ଅଧିକର ସଂକୋଚ ବ୍ୟା଼ା କୋଣି ଉପମତାକ ମିତ୍ର କରାବୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତୁ ।

T. H. MONTEATH,
Deputy Conservator of forests
Puri Division
23-3-05

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।

କଟକ ଲୋକ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରୀ ସବାଜିତେବ ଜଳ ସାହେବଙ୍କ ଅଦାଲତର ସତ ୧୯୦୫ ମସିହା ।

ନ ୨୨୮ ମୂଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ।

ସମ୍ବେଦନା ଧର । ସା । ନ ୩ ମୂଲ୍ୟ ରୂପ-ମୂଳ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିକିତ୍ସା ଚିକିତ୍ସା ।

କମାମ ।

୪ ଚକ୍ଷୁରୁ ନାଥ ମହିଳାଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀର ଏକ-ମିଳିଶ୍ରେଣୀରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଗିରିବାଳା ମିଶ୍ର । ସା । ଅନୁ. ୧ । ପ୍ର । ମନୋହର । କ । ଦୁର୍ଗା

ଦେଶପାଠ ।

ଚିକିତ୍ସାର ପାଠଶାଳା । ବା । ଟ ୨୮୪୭ / ୨

୧ । କ । କଟକ ଓ ସଃ ଓ ସଃ ଲେଖି

। ମା । କଟକ ଅନୁଗର । କ । ପଦ୍ମଶା ସାମଲ

ମୌ । କଲ୍ୟାଣ, ସାମଲ କଲ୍ୟାଣପୁର,

ପ୍ରତାପପୁର, ମୁରୁଦପୁର ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟପୁର ଏହି

ଖୁଣ୍ଟି ମଉଜାର ଦାବମ ଖଲସି ବାହେଲ ଲକ୍ଷ-

ଗଳି ମା ୨୨୭୨୧୯ ଜମିରେ ୪ ଚକ୍ଷୁରୁ ନାଥ

ମହିଳାଙ୍କ । କ । ଟ ୦ ୪ କଲକ ଅଛି ; ତାହା

ତା ୧୯୧୫ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ ।

ଗର୍ଭପିମ୍ପେଣ ମେଡିକଲ ଡିପ୍ଲୋମା ପ୍ରାପ୍ତ

ଶ୍ରୀମତୀ ଚକ୍ଷୁରୁ ନାଥ ସେନା କଲକତ୍ତା ।

କଟକ ପଦ୍ମଶା, ପ୍ରତାପ ପଲପୁର, ବରାହପୁର ଓ

ଗାନ୍ଧୀପୁରୀର ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୁଗ

କୋଶରଞ୍ଜନ ଡେକ ।

ଏହି ଡେକ ବ୍ୟବହାର କଲେ କେବଳ ଦୁଇ ପରସ୍ପର ଏକ ସମେତ ହୁଏ, ତଦ୍ୱାରା ବହୁଳ ପରିମାଣରେ କେବଳ କେବଳ ହୁଏ, ମୁହଁରେ ରୁପ୍ତ ଦଶାଶ ହୁଏ, ଓ କେବଳ ପରମ୍ପରା ଲୋକଙ୍କୁ ହୁଏ । ଶୁଣି, ମିଶ୍ରିତ ଚୋରୋକା

ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରକାରର କେବଳ ମୁଣ୍ଡ ଘଟ, କେବଳ, ଦୁଇ ଚୋରୋକା ଓ ବାହାର କେବଳା ଅବସର ହୁଏ

ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ ୧ ଟାଙ୍କା ଓ ଡାକମାସୁଲ ଟ ୦ ୮

ପ୍ରମେହ ବିନ୍ଦୁ ।

ସର୍ବପ୍ରକାର ମେହ ବା ଗରୋରୁପାର ମହୋଷ୍ଣ । କଳକେତୁସ, ମୁଖ ସହ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସର୍ବ ସମସ୍ତ ମେହ, ପୁରୁଷମ ମେହ, ସହାୟକ ପ୍ରକାର ସହ ଶର ଚକ୍ଷୁରୁ ପ୍ରଧାନ

ଶ୍ରେଣୀ ସେବା ସ୍ୱରୂପ କିମ୍ବ ଚିକିତ୍ସା କର ଅବେଗ୍ୟ ଏକ କର । କେବଳ ସମସ୍ତେ କର କେବଳ କେବଳ ପଦ୍ମଶା

ଶ୍ରୀମତୀ ଚକ୍ଷୁରୁ ନାଥ ସେନା ।

କଟକ ଓ ଏକ ଚୋରୋକା କଟକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧ ୯

ଡାକମାସୁଲ ଟ ୦ ୪

ଅଶୋକାଚିକିତ୍ସା ।

ଏକ ପ୍ରକାର ଶ୍ରୀ ସେବକ ମହୋଷ୍ଣ । କେ ଅନୁଗର ପେଶନ କେବଳ, କର୍ମକ୍ରମର ଅନୁଗର, ପ୍ରକାରରେ ପଦ୍ମଶା ସେବକ ଅନୁଗ କେବଳ କେବଳ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓ ଏକ ଚୋରୋକା କଟକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧ ୯ ଡାକ ମାସୁଲ ଟ ୦ ୪

ଗୋଷ୍ଠିକ ଶୋଧକ ।

ଗାଠ ରକ୍ତ ଓ ବୃକ୍ଷ ଚୋର ଅଶୁ ଚୋରକ ଅବ୍ୟଥ ମହୋଷ୍ଣ । ବୃକ୍ଷ ସପାହ ବ୍ୟବହାରରେ ଶ୍ରୀମତୀ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧ ୯ ଡାକମାସୁଲ ଟ ୧ ୯

ରକ୍ତବିନାସ ।

ଧାର୍ ଚୋରକା ଓ ବୃକ୍ଷ ଚୋରକା ସମସ୍ତ ପାଠାର ମହୋଷ୍ଣ ।

ଅନୁଗର ଉପାସରେ ବୃକ୍ଷକ୍ଷୁ, ଚୋରକା ସୁଲକ ବୃକ୍ଷକା ବସାଃ ରୂପରେ ଅନୁଗର ସହକାର ଦେବ ସ୍ୱପ୍ନକ ସୁଲକ ପୁରୁଷା ଚୋରକା ସାଧ, ଗୋଷ୍ଠିକ ଖାଲ, ବୃକ୍ଷ ଅବ୍ୟଥ ପୁରା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏକ କୋଷଳ ଚୋର ଓ ବୃକ୍ଷ ଚୋରା କଟକା ଟ ୧ ୯ ଡାକମାସୁଲ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ ୦ ୪

ପୁନର୍ନିର୍ଦ୍ଦାସକ ।

ଗୋଷ୍ଠ ଓ ଉପାସ ମହୋଷ୍ଣ ଏକ କୋଷଳ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧ ୯ ଡାକମାସୁଲ ଟ ୦ ୪

ପାଣି ସ୍ତ୍ରୀକ

କଟକର ଗାରବା ଦୁଷ୍ଟର ଗାମ ଗୁପ୍ତ କଟକର ଏକମାଳ ଏକେଷ୍ଟ; ବାଲୁକାର, ତାଳକୋର, କଟକ ଅବା କେବଳାସ ସେକ କଟକ ୧୮୧୩ ଓ ୧୧ ଲେଖକ ଚକ୍ଷୁରୁ ନାଥ କଲକତା

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଶ୍ରୀଲଲମୋହନ ସାହା ଶ୍ରୀମତୀର ପୃଥକୀ ବ୍ୟାପିତ

ପ୍ରକାର ଗଜସିଂହ ।

କଟକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବକ୍ଷୟ କୁର ଏପ୍ରାକ୍ତ ରେ ପ୍ରାକା ଓ ଯକ୍ଷ୍ମ ଅବେଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ କଟକ ଟ ୧ ୯ ମଧ୍ୟମ ଟ ୧ ୯ ଶେଷ ଟ ୦ ୮ ଡାକମାସୁଲ ଟାଙ୍କା ୨ ଡାକା ଟ ୦ ୪

କଣ୍ଠ ଦାବାନଳ ।

କାହିଁ ଅଧ ସତରକେ କିମ୍ବା କେଶେ ଶ୍ରୀ ଅବେଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୮ ଡାକମାସୁଲ ଟାଙ୍କା ୨ ଡାକା ଟ ୦ ୪

ସର୍ବସିଦ୍ଧ ହୃତାଶନ ।

୨୪ ଘଣ୍ଟାରେ ଜାହାଜିକ କମବେଗ କିମ୍ବା ତୁଷ୍ଟରେ ଅବେଗ୍ୟ ହୁଏ ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୮ ଡାକମାସୁଲ ଟାଙ୍କା ୨ ଡାକା ଟ ୦ ୪ ଏକ ମକଲ ହୋଇଅଛି କେବଳ ଗଲ ମୋହକ

ସାହା ଶ୍ରୀମତୀର ମାମ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ଚୋର କଟକ କଟକ । ଏହା ସକଳ ଶର କଟକ ଚୋରକେ ଗାଠକେ ଓ ଗାଠକେ ପ୍ରକାର ଯେ କୋରୋକା କେ କେବଳ କଟକ ହୁଏ ସେକ ପକ୍ଷେ ଲେଖିଲେ କ, ପ, ଗାଠ

ଲରେ ପଠାଇବୁ । ସହ ସମସ୍ତ ଶ୍ରୀମତୀର ଅବେଗ୍ୟ ନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ସେକର ହେବୁ ।

ଠିକଣା ଶ୍ରୀ ଲଲମୋହନ ସାହା ଶ୍ରୀମତୀର ଡାକା ବାଲୁକାର ।

ଏକେଷ୍ଟ କଟକ ବାଲୁକାର ଶ୍ରୀମତୀ ଗାଠକାପ୍ରସାଦ ବଦ-ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଗୁପ୍ତ କଟକ ।

Lal Mohan Saha Sankhanidhi Baburbazar, Dacca.

କ୍ଷୟକର ଶ୍ରୀମତୀର ।

କଟକ ଚକ୍ଷୁରୁ କଲାର ଛକ ନିକଟରେ ପ୍ରାପ୍ତ । ଏଠାରେ ଅଧିକେଷ୍ଟ ଅବଶୋକ ଓ ପେଟେଷ୍ଟ ପ୍ରକାର ଫଳପ୍ରଦ ଓ ଅଧିକ

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀର ଛକ ମଧ୍ୟରେ କଟକ ହୁଏ । ଉତ୍କଳରାଜ୍ୟର ସମ୍ପାଦକ ମାତ୍ର ମାତ୍ର ଶ୍ରୀମତୀ ବାଲୁକାର ଶ୍ରୀମତୀ ମହୋ-

ଦୟାଙ୍କ ସହାୟକ ଓ ଚକ୍ଷୁରୁ ଶ୍ରୀମତୀର ଶ୍ରୀମତୀ ପରିଷଦ । ଯେ ଶ୍ରୀମତୀର ଫଳ ପ୍ରକାରୀକାର କିମ୍ବା ହୋଇଅଛି କେବଳ ସେହି

ଶ୍ରୀମତୀର ଏଠାରେ କଟକ ହୁଏ । ଶ୍ରୀମତୀ କେବଳ ମଧ୍ୟ ସାହା ପ୍ରକାର ଫଳପ୍ରଦ

କଟକ ଏପରି ଶ୍ରୀମତୀ ଏଠାରେ ଉତ୍କା-ସାଧ ଲାହି । ଜଣେ ସୁଖ ଚକ୍ଷୁରୁକାର

ସେନା କର୍ମସୁ ହୋଇ ଶ୍ରୀମତୀର ସୁଖକରୁ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟରେ କଥାସାଧ । ପ୍ରାକାରର

କୋଷଳ ସେନା ଅନୁଗର କିମ୍ବା ଉତ୍କଳ ବା ଉତ୍କଳେ ଶ୍ରୀମତୀର ଲେଖି ପଠାଇଲେ

ଉପକ୍ରମ ଶ୍ରୀମତୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଠାଯାଏ । ପରିଷଦ ପ୍ରକାର କିମ୍ବା ଲେଖିକେବଳ ପାଠ

ଲରେ କାହାର ନିକଟକୁ ଶ୍ରୀମତୀ ପଠାଯାଏ । ଉତ୍କଳ ପାଲକା କାରଣ ଉତ୍କଳରେ

କାହାର କିମ୍ବା କେବଳ ଉତ୍କଳ କଥାସାଧ ନାହିଁ । କେବଳ ବା କମ୍ପାସୁଲ କଥା

ହୋଇଥିବା ପକ୍ଷ ଶ୍ରୀମତୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀର ଓ ଅବ୍ୟଥା ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟ

ଏ କୋଷଳରେ କଟକ ହୁଏ । ଶ୍ରୀମତୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ମେଡିକାଲ

କାମରେ ପଠାଇବେ । ଶ୍ରୀ ବାଲୁକାର କଟକ

କ୍ଷୟକର ଶ୍ରୀମତୀର ଚକ୍ଷୁରୁକାର, କଟକ ୩୦୩୧୧୦୪ ଶ୍ରୀ ସମସ୍ତ ମିଶ୍ର ମାନେକର

ପ୍ରଜାବନ୍ଧ ।

ଉତ୍କଳ ରାଜ୍ୟରେ ସମାପତ, ସକଳ ପ୍ରକାର ସୁଲକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସାଧ୍ୟପତ୍ର 'ପ୍ରଜାବନ୍ଧ' ଚକ୍ଷୁରୁ ଅନୁଗର କର

ଏକେ କଟକରେ ପଦ ଚକ୍ଷୁରୁକାର । ଗାଠକେ ଉତ୍କଳରେ ଏହାର ପ୍ରକାର ସହାୟକ ଅବକ । ଦେଖଲେ ଶ୍ରୀମତୀ

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀର ଏକେଷ୍ଟ କମଳା ସୁଖ ପଠାଯିବ-ଅଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀର ଏକେଷ୍ଟ ମାତ୍ର ଓ ଉତ୍କଳରେ

ମାତ୍ର ପ୍ରକାର ଅଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀର ମୂଲ୍ୟ ଏଗାରକା, ପ୍ରକାର ମୂଲ୍ୟ ଏକେଷ୍ଟ ମାତ୍ର ।

ମେଡିକାଲ-ପ୍ରକାର, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠ, ଲକ୍ଷ୍ୟ

ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରିକା

THE UTKAL DIPIKA.

CUTTACK, SATURDAY THE 23rd September 1905.

ଶନିବାର ୧୯୦୫ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୩ ତାରିଖ

ପତ୍ରିକା ପଢ଼ାଣ ପାଇଁ ପ୍ରତିକୋପୀଙ୍କୁ ଚାହିଦା କରନ୍ତୁ

ଅଣ୍ଡା ୪ ୩୫
ସମ୍ବାଦକର୍ତ୍ତା ୪ ୫

NOTICE.

District Board, Cuttack.

Tenders are hereby invited for the execution of the undermentioned works and intending Contractors can obtain information respecting them from the office of the District Engineer. The tenders are for rates only without regard to quantity.

No.	Name of Work.	Amount of work to be done in 1905-1906
1	Repairs to Giridhari Deb Temple in Dompara Gurh	Rs. 667
2	Additional work in improving and metalling the road from Vyas Sarobar station to Jajpur. ...	Rs. 14000
3	Reconstruction of a bridge on 39th mile Chandbali Road. ...	Rs. 340

RULES.

- 1 All tenders which must be on Form No. 1 obtainable at this office (price 0-8-0 each) must be enclosed in sealed covers and on the outside the name of the work legibly written.
- 2 All tenders must specify the rates at which the intending contractor will execute the work.
- 3 Tenders will be received up to 20th September 1905.
- 4 Tenders not in the proper Form above mentioned will be rejected.
- 5 The undersigned does not bind himself to accept the lowest or any tender.

CUTTACK }
7-9-1905 }

N. N. MITRA,
District Engineer
CUTTACK

ADVERTISEMENT.

Wanted for the Baripada High English School, a certificated Vernacular Master as Second Pandit and Drawing Master, on a salary of Rs. 15 rising to Rs. 20, by biennial increment of Re. 1. None need apply who has not passed the final Examination from the Cuttack Training School and does not hold a Drawing certificate. The selected candidate will have to join at once.

Apply to
Baripada } S. N. CHAKRAVERTY
2-9-05 } offg. Superintendent of
Education, MOURBHANJ STATE.

FOR SALE

The property of
Mr. W. H. P. Driver,
CUTTACK.

Two young hounds aged six months (RAMPORE GREY HOUND) are already beginning to tackle.

Price Rs. 50 each.

A Cabuli Gilding 15 hands. 6 years of age. Price Rs. 500. Believed sound and has been regularly driven by a lady.

Apply to
Abdul Kader
Jockey
Dewan Bazar, Cuttack

୩ ୪୦ ୩
୫ ୩୮ ୩୩

ଉତ୍କଳପାଟଣାରେ ଉଚ୍ଚପଦ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶ୍ରେଣୀ
ଉପାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଚାହିଦା କରାଯାଉଅଛି, ଯଥା—
ପ୍ରଥମକ୍ରମେ ସମସ୍ତେ ଯାହାଙ୍କର ୫୦ ଟଙ୍କା ଅର୍ଥପତ୍ର ୫ ୧୫
ପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ୫୦୦ ମାତ୍ର କୋଣାର୍କ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷା
କରିଛନ୍ତି ତାହାର ପତ୍ର ୫୦ ୫ ୩୩ରୁ ଉପାଧିକ ନାହିଁ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟକ୍ରମେ ସମସ୍ତେ ଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରଥମ ଅନୁରାଗ ଦେବା ଓ
ବୃତ୍ତାନ୍ତ ସମାପନେ ହେବ । ଅଧିକ ବର୍ଷ ସମ୍ବାଦକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ
ବିକୋପୀଙ୍କୁ ଚାହିଦା କରାଯାଉଅଛି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଉପାଧିକାରୀଙ୍କୁ
ଏକ ଘୋଡ଼ାକୁ ଚାହିଦା କରନ୍ତୁ ।

NOTICE.

Wanted two passed Hindu com-
pounders for the Mourbhānj State
Dispensaries pay Rs. 15 rising to
Rs. 20 per month. Apply stating age
and with copies of testimonials to the
undersigned on or before the 30th
September next.

Mourbhānj } D. C. Aich
18-9-05 } Chief Medical officer.

WANTED.

A Head Clerk and Sheristadar for
the Narasingpur Raj Office on Rs. 40
per month. None need apply who
has not passed the Entrance Examina-
tion. Preference will be given to the
man who has experience in office
work. Applications with the copies
of the testimonials will be received
by the undersigned up to 24th instant.

The climate of the place is very
good and the Gurh (Head quarter)
is only 3 miles off from the river
Mahanady.

Narsingpur Raj Office } Damodar Patnaik
Via Kantilo P. O. } Dewan
6-9-1905.

ଉତ୍କଳଦୀପିକା ।

ଗତ ତା ୧ ଉତ୍ତରେ ଶେଷ ଦେବା ସପ୍ତା-
ହରେ ଭଲଭର ପେଟେନ ମୂଲ୍ୟ ୨,୩୨ ଥିଲା ।
ଏହା ଚହୁର ପୂର୍ବ ସପ୍ତ ହର ମୂଲ୍ୟରୁ ୧୫୨
ଅଧିକ ଅଟେ । ବମ୍ବେଇର ମୂଲ୍ୟ ୧,୨୯୪ରୁ
୧,୨୫୫ ରୁ ଏବଂ ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ମୂଲ୍ୟ ୧୭୮ ରୁ
୨୨୧ ରୁ ଉଠିଥିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର
ଦ୍ୱାସବୁକି ସାମାନ୍ୟ ଥିଲା ।

ଗଞ୍ଜାମର ସୁବର ପରମନାରେ ଗୋଟିଏ
ଇଞ୍ଜିନିୟର କଲେଜ, ଗୋଟିଏ ଅଦର୍ଶ ସ୍କୁଲ
ଓ କଲେଜ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କୃଷି ପରୀକ୍ଷା
ଯୋଗ ସହାୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ନିଜ କ୍ୟାମ୍ପରେ
୨୨୨୭ ବର୍ଗା (ପ୍ରାୟ ୭୫୦ ମଣ) ଜମି ଖରଦ
କରିବେ ବୋଲି ମାନ୍ୟବର ବଙ୍ଗାପୁ ଲେପ୍ଟ-
ନେଣ୍ଟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ କଲିକତା ଗଜେଟରେ ଘୋଷଣା
କରିଅଛନ୍ତି । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସେହି କଲେଜମାନ
ସେଠାରେ ପ୍ରାୟତଃ ଦେବଦା କରୁଣା ପୁର
କେଲ ଏବଂ ସାଦୃଶ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେବ ।

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଅସନ୍ନା ଅଧିକେଷକ
ସମ୍ମୁଖରେ ଦେହୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛନ୍ତି ଜଣାଉଅଛନ୍ତି
କି ଗତ ଅଧିକେଷକରେ ପୁର ହୋଇଥିଲା କି
ସମ୍ମିଳନୀର ଅସନ୍ନା କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକେଷକ
ବାଲେଶ୍ୱରଠାରେ ବଡ଼ବନର କରେଣ୍ଡନର
ସମ୍ମୁଖରେ ଦେବ । ଅତଏବ ତହିଁର ସମସ୍ତ
ବିକୋବପୁର ଲୁଚି ବାଲେଶ୍ୱର ସାଜାସଜି
ହାତରେ ରହିଅଛି । ମାତ୍ର ବାଲେଶ୍ୱରବାସି
ମାନେ କି ଉଦ୍ୟମ କରୁଅଛନ୍ତି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି
କଣା ପଡ଼ି ନାହିଁ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ନୂତନ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ କଲେଜର
ଇଞ୍ଜିନିୟରୀ ଭାଗସମ୍ପାଦକ ତା ଉପରକ
ଚଳାଇଅଛନ୍ତି କି ସେ ଓ ବାହାରର ପତ୍ନୀ ଓ
ବନ୍ଧୁଗଣ ଓ ସଂରକ୍ଷଣଦ୍ୱାରା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରମାନେ
ଅସନ୍ନା ଅଭୋବର ମାସ ତା ୨୦ ଉତ୍ତରେ
ମାଲସେକସ କମିଟିରୁ ମେସିଜୋରିୟା
କାମର ଜାହାଜରେ ଶୁଭଭରୁ ଯାତ୍ରା କରିବେ
ଏଥିରୁ ବୋଧହୁଅଇ ସେ କମିଟିର ମାସର
୨୩ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେଇଠାରେ ପ୍ରବେଶ
ହେବେ ।

କଦେଶର ମଞ୍ଚରେ ଶୁଣ ରୂପକୁ ଲାଗି-
ଅଛି । ରୂପ ସମ୍ପ୍ରଦେଶ ତପତ୍ ରୁପଅଟେ ।

ଦାହର ଏବଂ ଅଫିସରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କି ୫ ୪
ଯୁକ୍ତ ଲାଗି ଶରୀ ଲୋକ ହୁଏ ଏବଂ ଅହତ
ହୋଇଅଛନ୍ତି । ବାଲୁଠାରେ ଚେରକାରଖାନା
ଭୁଞ୍ଜିଦେବାରୁ ୩୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଲୋକସାଧକ
ହୋଇଅଛି ଏବଂ ରୁଷିୟାର ଦାନାପ୍ରକାର ଶିଳ୍ପ-
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯତ୍ନ ଦିଅଅଛି । ଶ୍ରମଜୀବକର
ବିଶେଷ ଦୁରବସ୍ଥା ହୋଇଅଛି । କି ୨୦୦୦ ଶ
ଲୋକଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସରପଞ୍ଚାଳ ଦୋଷାକସେଠା
ଗୁଳ ଦାଗି ଶରୀ ଲୋକଙ୍କୁ ହତ କରିଅଛନ୍ତି ।

ଗତ ତା ୧୪ ଉତ୍ତରେ ଶେଷ ଦେବା
ସାପ୍ତାହକ ରିପୋର୍ଟରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ସେହି
ସପ୍ତାହରେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବୁଝି ଦେବାକୁ
ସାମର୍ଯ୍ୟକ ଜଳର ଅଭାବ ବଢ଼ି ଉଠି ପଡ଼ିଥିଲା ।
ବିଶେଷତଃ ଗଜପୁରଠାରେ ଜଳହୀନ ଅନେକ
ପରମାଣରେ ମେଣ୍ଟିଯାଇଅଛି ଏବଂ ଫସଲର
ଅବସ୍ଥା ବଢ଼ି ଅସାମ୍ଭବ ଅଟେ । ତଥାପି ମାନ୍ଦ୍ର-
ଜନ ପ୍ରଦେଶରେ କି ୧୪୩ ଶ ବମ୍ବେଇରେ
କି ୧୨୫୦ ଶ ଏବଂ ଗଜପୁରଠାରେ କି ୨୦,୦-
୫୧ ଶ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଉପବିକ୍ରୟ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସାହାଯ୍ୟ
ପାଇଥିଲେ । ବରୋଦାରେ ମଧ୍ୟ କି ୨,୨୮୮ ଶ
ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଥିଲେ ।

ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ଏକଥଣ ବଙ୍ଗରୁ ବଣା
ଯାଇ ଅସାମ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ପୂର୍ବବଙ୍ଗ ଓ ଅସାମ
କାମରେ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ପ୍ରଦେଶ ଗଢ଼ାଯିବାର
ଏବଂ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରୁ ସମ୍ବଲପୁର ବଙ୍ଗରେ ମିଶି-
ବାର ଘୋଷଣାସହି ବାହାରଅଛି । ଏହି ନୂତନ
ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁରରେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର
ଅଠର ଦାନକ ପ୍ରଚଳିତ ହେବାର ଅବଶ୍ୟକ
ହେବାରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟ ଅଠର ପାଣ୍ଡୁ ଲିପି
ରୁରଗସୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସମ୍ମୁଖରେ ଗତ ତା ୧ ଉତ୍ତ-
ରେ ଉପସ୍ଥାନ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅସନ୍ନା
ସପ୍ତାହରେ ଘାଣ୍ଟା ବ୍ୟବହାର ହେବ ।

ଏ ଦିନର ହାଠାଯୋଡ଼ା ଦେଶର ଦିନିଶଗଣ୍ଡାମ
ସଜ୍ଜହଠାରୁ ସେକସୁର ସଜ୍ଜହର ମା ୮ ଲଲ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୧୧,୭୭୦ ପିଟ ଲମ୍ବ ଏବଂ ୪୦ରୁ
୮୮ ପିଟ ଚୋଡ଼ିରେ ଗୋଟିଏ ସଜ୍ଜକ ନିର୍ମାଣ
କମିଟି କଲ ପଞ୍ଚିପା । ପ୍ର । ବହୁରୂପା ମୌଜା
ପଦ୍ମନାଭପୁର, ପାଟପୁର, ପଞ୍ଚରପଡ଼ା ଓ
କୁଡ଼େଇପଡ଼ା ରକବା ମଧ୍ୟରୁ ୧୨ ଏକର
୨୦ ପୋଲ ଜମି ଏଠା ଜଳ ବୋଇଡ଼ର
ଓରରେ ଶରଦ ଦେବୀର ପୁତ୍ର ହୋଇଅଛି ।
ମାନ୍ୟବର ବଙ୍ଗାପୁ ଲେପ୍ଟନେଣ୍ଟଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର

ଅଦେଶରେ ଏଥିର ବିଜ୍ଞାପନ ଗତ ତା ୧୩ ଉତ୍ତ-
ର ବଲିକତା ଗଜେଟରେ ବାହାରଅଛି ।

ରୂଷ ଜାପାନ ଯୁଦ୍ଧ ସମାପ୍ତ କରି ମଧ୍ୟ ଏ
ସପ୍ତାହରେ ଅସି କାହିଁ । ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ହୋଇ-
ଅଛି । ସକଳ ବିସ୍ତାମୂଳ ଯେନ ଜାପାନରେ
ଯେଉଁ ଅସନ୍ନୋଷ ଜାତ ହୋଥିଲା ତାହା ମଧ୍ୟ
ନିବାରଣ ହୋଇଅଛି । ସେଠାର ପ୍ରଧାନ
ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଜାପାନମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଇ-
ଅଛନ୍ତି କି କୁଞ୍ଚିତସ୍ତ୍ରୀର ବିକ୍ରୀ ଯୋଗ୍ୟଅର୍ଥର
ବଞ୍ଚିଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ଗମ ଅଟେ ଏବଂ ଅତ୍ୟ-
କୋଣସଠରେ ଶତ୍ରୁକୁ ସାହାଯ୍ୟ ରୂପେ
ଆସାଦ କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଏହି କଥା
ଶୁଣି ଯାପାନମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ହୋଇଅଛନ୍ତି ।

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମୁଖର ସମ୍ପାଦକ ବାବୁ ଗୋଷ୍ଠୀ-
ଶଙ୍କର ଗପୁ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା ଓ ଦୁର୍ବଳତା ହେତୁ
ସେ ପଦ ତ୍ୟାଗ ହେବାକୁ ବାବୁ ସମଶଙ୍କର
ଗପୁ ସମ୍ପାଦକ ଏବଂ ବାବୁ ବୈକୁଣ୍ଠନାଥ ଦତ୍ତ
ସହକାରୀ ସମ୍ପାଦକ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ପୁଣି ସେହି
ସମ୍ମୁଖର ସହକାରୀ ସମ୍ପାଦକ ଗପୁ ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱରଚନ୍ଦ୍ର
କାହାଣୀରୁ ଶାନ୍ତରକ ପୀଡ଼ା ହେତୁ ପଦ ତ୍ୟାଗ
କରିବାକୁ ବାହାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ବାବୁ ଜାତକାଧ୍ୟ
କୋଷ ମହୋଦାନ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ବାବୁ ଗୋଷ୍ଠୀ-
ଶଙ୍କର ଗପୁ ଦାୟତାଲ ଅଜୀବ ଦଶରା ସହକ
ସମ୍ମୁଖର କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇ ଅସିଥିବାରହେତୁ ବାହାଙ୍କୁ
ଅଭିନନ୍ଦନପତ୍ର ଦେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଅଛି ।
ଗତ ଉତ୍ତର ସମ୍ମୁଖର ଯେଉଁ ଅଧିକେଷକ
ହୋଇଥିଲା ତହିଁରେ ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଧାର୍ଯ୍ୟ
ହୋଇଅଛି ଏବଂ ସେହି ସକ୍ଷ ପୁଲରେ ତହିଁର
ବ୍ୟୟ କମିଟି ଶତାଧିକ ଟଙ୍କା ସ୍ୱାସନ୍ଧତ
ହୋଇଅଛି ।

ବଙ୍ଗବାସୀରେ ପାଠକରୁ କି ନୁହୁଲି ଜିଲ୍ଲା-
ଚକ୍ରଦଳରର ବଦଳିବର କମିଟିର ଶୁଭୁକ୍ତ
ଯୋଗେନୁଦାଥ କୋଷ ଗଣକ ଚକ୍ରମାନଙ୍କର
ଜାଗାସୁ ବ୍ୟବସାୟର ସାହାଯ୍ୟାର୍ଥେ କୋଡ଼ିଏ
ହଜାର ଟଙ୍କାରେ ଦେବେଶ୍ୱରତ ଏକଲର ଚକ୍ର
କରିଅଛନ୍ତି । ସେହି ଚକ୍ର ସମସ୍ତ ବିକା ଖର-
ଦ୍ୱରେ ଚକ୍ରମାନଙ୍କ ଲୁଗା ବୁଝିବା ଦାରଣ
ଦେବାକୁ ସକଳ କରିଅଛନ୍ତି । ଗଣକ ଚକ୍ରମା-
ନଙ୍କ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ କରିବା
ଆହାଙ୍କର ଏତୁମାସ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ । କମି-
ଟିର ମହାସମ୍ପର୍କର ଏହି ବଦାନ୍ତରା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ପ୍ରଶଂସନାସୁ ଅଟେ । ଅଧର ଧନ ଓ ସାଧାରଣ
ଉତ୍ସାହମାନେ ଏହି ଭାବରେ ଜାର୍ଯ୍ୟ ହେବେ

ସ୍ୱଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅଲୋଚନ ସଫଳ ହେବାକୁ
 କଲମ ଦେବ ନାହିଁ । ଦ୍ୱାର୍ଯ୍ୟହିଁ ମୂଳ, ଖାଲି
 କଥାରେ କିଛି ହେବାର ନୁହେଁ । ପୁଣି ଦେଶୀ
 ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାରର ଚେଷ୍ଟା ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱଦେଶୀ
 ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନର ଚେଷ୍ଟା ଏକାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟକ ।

ଗତ ତା ୧୫ ରୁଣରେ ମାନ୍ୟାଳଠାରେ
 ସ୍ୱଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରିବା କାରଣ
 ଏକ ଉପସ୍ଥଳୀ ଦେଖାଯାଇ ଏକ ବଙ୍ଗଳାର
 ସ୍ୱଳ ଉପସ୍ଥଳୀର ଦ୍ୱାର୍ଯ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାନୁଭୂତି
 ଥିବା ଉପସ୍ଥଳୀ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଏଥିର
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ମାନ୍ୟାଳ ଉପସ୍ଥଳୀର ସମସ୍ତ
 ବିଲେକମାନଙ୍କର ଅନୁମତି କି ୨୦୦୦ ଟା ଟଙ୍କା
 ସମ୍ଭାରେ ଉପସ୍ଥଳୀର ହୋଇଥିଲେ । ଏକ
 ସ୍ୱଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତା
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିରୂପଣାର୍ଥ ଅନୁମତିର ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି
 ବାବୁ ସରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ବାନାର୍ଜୀ ଓ ବାଳଗୋବିନ୍ଦ
 ଭଲକ ମହୋଦୟମାନଙ୍କ ମାନ୍ୟାଳକୁ ଦେବାର
 ପ୍ରସ୍ତାବ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରାମ
 ଚଳ ଚଳୁଥିବା ସ୍ୱଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର
 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଚର୍ଚ୍ଚା ଲାଗିଥିବାର ଦେଖି
 ମନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଅନଳ ହେଉଅଛି ଏକ ବଙ୍ଗ-
 ଲାରେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବର ସୂଚନା ଦେବା ମାତ୍ରେ
 ବିକୃତ୍ୟଦ ବେଗରେ ତାହା ସଙ୍କଳ୍ପ ବ୍ୟାପ୍ତ
 ହୋଇଯାଇ ଗ୍ରାମକୁ ବରଜାଳକରେ ଉଠି
 କିଛି କିଛି ପ୍ରବୃତ୍ତ ବଳରେ ଏକତା ପ୍ରାପ୍ତ
 ସୁଦ୍ଧା ଗ୍ରାମଗଣମାନଙ୍କୁ ଏକତାରେ ପର-
 ଗଣିତ କରିବାର ପଥ ପରାହତ ହେଉ ଥିବାର
 ଦେଖି ସ୍ୱଦେଶୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ମାତ୍ରେ
 କ୍ଷମାଦିତ ହୋଇଅଛନ୍ତି ।

କଲକତା ବିଜ୍ଞାନ ଶାଳା ପିତାଦାସ
 ସିଂହର ଗୋଟିଏ ଅଧିବେଶକ ନିକଟରେ ହୋଇ
 ଥିଲା । ଏହି ପରିଚ୍ଛ ସତ ୧୯୦୪ ଖାର ସେପ୍ଟେ-
 ମ୍ବର ମାତ୍ର ତା ୫ ରୁଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା ।
 ସୁଦ୍ଧା ଏହାର ବୟସ ଏକବର୍ଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ-
 ଅଛି । ବଙ୍ଗ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଏକ ଅସମର
 ମାତାପୁତ୍ରରେ ପାଖା ପାଖିର ପ୍ରସିଦ୍ଧ
 ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍କଳସମିତୀର
 ଗୋପ ଦେଇ ଏକବର୍ଷର ଭେଦା ମଧ୍ୟ ଏକ
 ଦଳାର ଚକ୍ରା ଦେଇଅଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକ
 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତା ୨୫,୦୦୦/୧୧ ଦେଖା ଅସୁର
 ହୋଇଥିଲା । ତହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ତା ୧୨,୦୦୦/୧୫
 ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନିମା ଅଛି ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା
 କୃତେଷକୁ ଶିକ୍ଷାପଥ ପଠାଯାଇଥିବା ଶିକ୍ଷକ
 ବୃତ୍ତି ଏକ ସିଂହର ଅଧ୍ୟାୟ ଶରକରେ ଶରକ

ହୋଇଅଛି । ବୃତ୍ତି ପାଦବା ଶକ୍ତି ନ ୧୮ ଟା
 ମଧ୍ୟରୁ କି ୨ ଟା ଅମେରକା, କି ୫ ଟା ବିଲକ
 ଏକ କି ୧୧ ଟା ଜାପାନକୁ ପ୍ରେରଣ ହୋଇ-
 ଅଛନ୍ତି । ସମ୍ଭବ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ
 ସାକାତ, ହସ୍ତାପିଲତା; କୁଶ, କୁଶ, ଛତାଉଦ୍ୟାଦ
 ଲୁହାରଦ୍ରବ୍ୟ, ତାପ, ଚନ୍ଦ୍ରକାସନ, ପେନସିଲ,
 ତମ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଗୋଟିଏ
 ଦାରଖାଳ ପିତାଦାସର ଉଦ୍ୟମ କରୁଅଛନ୍ତି
 ଏକ ମହାବଳୀ ମଣ୍ଡଳିତ ନୁ କର୍ମା, ଗଜା ପ୍ୟାରି-
 ମୋଦନ ବାନାର୍ଜୀଙ୍କୁ ପ୍ରଭୃତି କେତେଜଣ,
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକା ଦ୍ରବ୍ୟର ଦାରଖାତ
 ବିଲକବାକୁ ଅର୍ଜୀଦାର କରିଅଛନ୍ତି । ଏ ପର
 ଜିଲ୍ଲାପତିମାନଙ୍କୁ ନିଳା ପ୍ରାଦରେ ଏକ ବା
 ଅଧିକ ଦାରଖାତା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ
 କରାଯାଇଅଛି ।

ରୁଷ ଜାପାନ ଯୁଦ୍ଧରେ ଗତ ଜାନୁଆରୀ
 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାପାନର ଅନୁରା ୧୦,୫,୦୦୦
 ବୈଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ି ଥିବାର ଏକ ଚର୍ଚ୍ଚିତ୍ରରୁ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ୨୧,୦୦୦ ହତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ପେ
 ସଙ୍କ୍ରମଣ କି ୧,୨୨,୦୦୦ ଟା ବୈଦ୍ୟ ଚଷ୍ମା
 ହୋଇଥିବାର ଏକ ସମ୍ଭାବନା ଅନୁମାନ କରି
 ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯେତେ ଜାପାନ-
 ସୈନ୍ୟ ମରାପଡ଼ିବାର ଜାପାନମାନେ ନିଜେ
 ଠିକ୍ କରିଅଛନ୍ତି ଉପର ଲିଖିତ ଅଳ୍ପ ଚର୍ଚ୍ଚି-
 ସଙ୍ଗେ ମିଶ୍ର ଅଛି । ଏପରି ଦେବଳ କି ୨୫ ଟା
 ଜାପାନସୈନ୍ୟ ରୁଷଦ୍ୱାର ବନ୍ଦୀ ହୋଇଅଛନ୍ତି ।
 ରୁଷର ସେନା କେତେ କ୍ଷୟ ହୋଇଅଛି ତାହା
 ଠିକ୍ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ରୁଷର ସରକାରୀ
 ଉପାଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଙ୍କଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କିଛି ପ୍ରକାଶିତ
 ହୋଇଅଛି । ମାତ୍ର କିନ୍ତୁ ୧୫ରେ ସଂଗୃହଣ
 ଅନୁମାନ ଯୋଗ କରିବାରେ ରୁଷର କ୍ଷତି
 କି ୩,୨୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଉପାଦାନ ଥିବାର ଜଣ
 ଯାଉଅଛି ଏବଂ ତହିଁ ଉପରେ କି ୨୨,୨୦୦ ଟା
 ବନ୍ଦୀ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ପରନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ
 ଚୋରୁକରେ କେତେ ରୁଷଦ୍ୱାର ହୋଇଅଛନ୍ତି
 ତାହା ଏହି ଦେଖିବାରେ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ।
 ଶରସମାତେ କି ୩,୨୨,୦୦୦ ରୁଷସୈନ୍ୟ
 ମରା ପଡ଼ିବାର ଅନୁମାନ କରିଛି । ସହା ଦେଉ
 ହତ, ବନ୍ଦୀ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ଦିଗରେ ରୁଷର
 କ୍ଷତି ପ୍ରାୟ ଉଦ୍ଧରଣ ହୋଇଅଛି । ଗୋପ
 ବକ୍ତୃତ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଜାପାନର କ୍ଷତି ଏତେ
 ଅଳ୍ପ ଯେ ତାହା ଅର୍ଦ୍ଧତ୍ୟା ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ରୁଷ
 ନିତାନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ୨୫୦ ବେପ, ୧୨,୫,୦୦୦
 ବକ୍ତୃତ ଏବଂ ୩ ଗୋଟି ଚୋରା ଦରଇଅଛି
 ଏକ ସେ ସମସ୍ତ ଜାପାନର ଲାଭ ହୋଇଅଛି ।

ଏହା ଛଡ଼ା ରୁଷର ଅନେକ ଜାପାନ ଜାପାନ
 ବୃତ୍ତାନ୍ତଦେଇଅଛି ଓ ଦ୍ୱାର ତରୁଅଛି ମାତ୍ର
 ରୁଷ ଶକ୍ତି ଏ ବୃତ୍ତା ଜାପାନ ଜାପାନ ପାଇ ନାହିଁ
 ରୁଷ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଜାପାନ ଦେମନ୍ତ
 କଲମ ଦେଖାଇଅଛି ଏଥିରୁ ପାଠକମାନେ
 ବୁଝିବେ ।

ଗୁରୁତର ଇରାଣେସର ଅର୍ଥାତ୍ ଜଳ ଯୋଗା-
 ନାକ ନିମନ୍ତେ ଖୋଳା ହୋଇଥିବା ସରକାରୀ
 ମାଲ ସମ୍ବନ୍ଧର ସତ ୧୯୦୩/୦୪ ଖାର ବାର୍ଷିକ
 ବିବରଣୀରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଅସୁଦର ନିଲମଧ୍ୟରୁ
 ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ୪ ବମ୍ବେର ୨ ଏକ ମାନ୍ୟାଳର
 ଦୁଇ ଏପରି ୧୦ ମାଲଖେଣୀରେ ଯାହା ନିଜ
 ଅସୁ ଦୁବ ତାହା ମୂଲ୍ୟରେ ସୁଦୃଢ଼ ନିଅନ୍ତା
 ଏ ସମସ୍ତ ମାଲ ନିର୍ମାଣରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଗୋଟି ଟଙ୍କା
 ବ୍ୟୟ ହୋଇଅଛି ଏକ ସେହି ଟଙ୍କା ଉପରେ
 ସରକାରୀ ବାର୍ଷିକ ସୁଦ୍ଧା ମଧ୍ୟରୁ ନିଜ ଅସୁ ଚିତି
 ଯାଇ ୨୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ନିଅନ୍ତା ପଡ଼ିଥିଲା । ଏ
 ସମସ୍ତ ମାଲ ଖୋଳା ଦେବା ସମସ୍ତକୁ କେତେ
 ସୁଦ୍ଧା ପାଇଁ ହୋଇଅଛି ତହିଁରୁ ନିଜ ଅସୁ
 ଚିତିଯାଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୧୫ ଗୋଟି ଟଙ୍କା ନିଅନ୍ତା
 ହୋଇଅଛି । ମାତ୍ର ଅବଶିଷ୍ଟ ୨୮ ଟା ମାଲ
 ଖୋଳିବ ନିଜ ଅସୁ ଅଧିକ ଦେବାକୁ ପ୍ରଥମ
 ଲିଖିତ ୧୫ ମାଲର କ୍ଷତି ଦୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନିଜ
 ଗଜସ୍ତ୍ର ପତକ ପ୍ରାୟ ୧୫ ହୋଇଅଛି । ଅବଶ
 ମାଲ ନିର୍ମାଣ ସୁଦ୍ଧାରେ କ୍ଷତିରୁ ତା ହୋଇ
 ଲାଭନକ ଅଟେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶର ମାଲ
 ବିକ୍ରୟର ସେ ଶତକର ଦେଖାକ ବାହାରିଅଛି
 ତହିଁରୁ ଦେଖାଯାଏ ତ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଦେ
 ଶରେ ତା ୧୨ ୧ କା, ସୁଦୃଢ଼ପ୍ରଦେଶରେ
 ତା ୨.୧୨ ମାନ୍ୟାଳରେ ତା ୮.୯୮ ଟଙ୍କାରେ
 ତା ୨ ବମ୍ବେରରେ ତା ୨.୧୧ ଏକ ବଙ୍ଗରେ
 ତା ୧.୪୭ କା ଗଜସ୍ତ୍ର ଅଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।
 ଅବଶକ ପ୍ରକାଶରେ ମାଲ ଦାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧାପଣ
 ଲାଭକର ଅଟେ । ଏକା ମାଲଖୋଳିର ଫଳ
 ଦେଖିଲେ ପ୍ରକାଶର କେତକା ମାଲର ନିଜ
 ଲାଭ ୫୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ ଶତକର ତା ୨୫
 ତହିଁ ତଳେ ସୁଦୃଢ଼ପ୍ରଦେଶର ଲାଭ ଶତକର
 ତା ୨.୧୫ ଦେଲେ ହେଁ ଅଠକ୍ଷ ୨୨ ଦଳାରୁ
 ଅଧିକ ଦୃଢ଼ । ପୁଣି ଏ ମାଲ ଯୋଗଲା
 ଅନିଲର ସୁଦାକୁ ଏଥିର ମୂଲ୍ୟ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ।
 ବାସ୍ତବରେ ପ୍ରକାଶର ଲାଭର ଅନ୍ୟ ଚୌ-
 ଶସି ପ୍ରଦେଶରେ ବିଶେଷ ଲାଭର ହୋଇ
 ନାହିଁ । ମାନ୍ୟାଳରେ ବାବେସ୍ତ ମାଲର ଲାଭ
 ଶତକର ତା ୨୨୫ ସ୍ୟାପେସା ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ର ମୋଟ
 ଲାଭ ୨୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ । ଏ ପ୍ରଦେଶରେ

ଗୋଦାବରୀ ନାଳ ପ୍ରଧାନ ଓ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ନିତ ଲଭ, ପ୍ରାୟ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରତିଦିନ ୯ ୧୨୩୮ ଅଟେ ।

ପୁସ୍ତକେ କନ୍ୟାସୁତ ।

ପୁସ୍ତକ ସମ୍ପାଦନା ଲେଖିଅଛନ୍ତି କି ଜନାଙ୍ଗୁମାଠାରୁ ଲୁହ ଶୁକ୍ଳ ଦଶମୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯାବତୀୟ ଲଳା ଅର୍ଥାତ୍ କନ୍ୟାସୁତ ପୁତଳା ବଧ, ଅଭାସୁତ, ବଦାସୁତ, ଶଶାସୁତ ଶକଟାସୁତବଦ, ହୋଳବଦା, ବାଳାସୁ ଦମକ, ଗୋବତ୍ସବଦ, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନୋତ୍ତାରଣ ଓ ବହୁ ଦରଣ ପ୍ରଭୃତି ଗୋପଲଳା ଏବଂ ଶେଷୋକ୍ତ ହିତ ଲୁଗାବଦେଶ୍ୟା ଲବଣଶିଖାଠାରେ ମଧ୍ୟ ଗର ସମସ୍ତ ଦାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦାହର ହୁଏ । ଏହି ୧୮ ନରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ମନ୍ଦିରକୁ ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ଓ ଗମକୃଷ୍ଣ ଦେବମାନେ ଯାହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ବିଜେ କରି ଦୈନିକ ଲଳା ଶେଷେ ଶୀତଳମଣୋହ ଓ ଅରଣ୍ୟ ବନାପନା ସାର ଫେର ଅସନ୍ତି ।

ଏହି ଯାହାମାନଙ୍କରେ ଶ୍ରୀମାତୃଙ୍କ ସେବକମାନେ ନିଜ ଗୋପାଳାଦି ବେଶ ପରିଧାନ କରି ସେହି ସମୟ ଯାତ୍ରା ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି । ଯାତ୍ରାର ଯେଉଁ ସେବା ତାହା ପୁସ୍ତକ ନିର୍ଦ୍ଦାହର ଭିତ୍ତିରେ । ଜନାଙ୍ଗୁମା ପରଦିନ କନ୍ୟାସୁତ ହୁଏ । ଏ ଛଦ ସେବକ ନିଯୋଗର ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଉଚ୍ଚ ମହାପାତ୍ର କନ୍ୟାବେଶ ଧାରଣ କରି ସ୍ୱୟଂ ମନ୍ଦିରରେ ଗାଉଁଠାରୁ ରୌପ୍ୟ ପାତ୍ରରେ ଦୁଗ୍ଧ ଦୋହନ କରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ଦେବାର ଦାର୍ଯ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତଳ ଅସୁଅଛି । ମାତ୍ର ଅଧିକାଂଶ ଯାହାରେ ଯାହାର ଯେଉଁ ସେବା ସେ ସେହି ଦାର୍ଯ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ କ ଦେବାରୁ ଠାକୁରମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାମି ଯାହା ଅସୁବେ ଦେବଳ ଭୋଗ ସାର ଫେରି ଅସୁସୁବାର ଦେଖାଯାଏ । ଦେବଳ ସେବକମାନଙ୍କର ଅବଦେଶା ଦେବୁ ଜାନିଯାହାର ଅଙ୍ଗହାମ ଦେଉଅଛି । ଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରବରଣ ଭୋଗାସୁତ, ସ୍ୱପ୍ନ ଓ କେଶିବଧାଦି ଅଙ୍ଗଦେବାମାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗବରେ ବନ ଦୋଇଥିଲା । ଏବଂ ଶେଷବଦସ ୧୫ ରାତ୍ରବଦ ଅମ୍ବୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ଦେଖିଲୁ ଯେ ଲୁଗା ଭବି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯାହା ଦେଲ ନାହିଁ । ଠାକୁରମାନେ ଲବଣଶିଖାଠାରେ ଭୋଗ ସାର ଦେବଳ ଲୁଗାପୁସାଧ୍ୟ ବଦୁଅଟାରୁ ଅଙ୍ଗସମ ଦେଲ ଯୁଗଲେ । ବାଟରେ ଦୁଇ ଭିତ୍ତି ବାଜେ ଯାହାକାର ମସ୍ତକ ଶେଷ ଦେଲ । ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର ଗଳତ, ବଂସ ଓ କୁବଳୟା ହସ୍ତୀ ପ୍ରଭୃତିର ଶାହା ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ସେ ସମସ୍ତ ନିଜ ବନ

ଦେଲ । ପୁଣି କେତେକ ସେବକ ବେଶ ଧାରଣ ପୁସ୍ତକ ଶ୍ରୀ କିଉଙ୍କ ନାଳ କରବାକୁ ଲଳା ବୋଧ କରି କେବେ ପ୍ରଜନିଧିଦ୍ୱାରା ଦାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରଥାନ୍ତି ମାତ୍ର ଏଣିକି ତାହାସୁଦା ବନ ଦେବାର ଦେଖି ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ ଦେଲୁ । ଏହି ଜାନି-ଯାହା ବିଧି ତଳାଇବା ସକାଶେ ସେମାନେ ଯିଠାଶିଖା ଓ ସେୟୀ ପାଇଥାନ୍ତି । ପୁସ୍ତକ ଯାହା ତଳଅସୁଅଛି ଏବଂ ଯେ ଯେଉଁ ସେବା କର-ବାର ନିୟମ ଅଛି ସେ ତାହା ନ କଲେ ତାହାର ଉପସ୍ତକ ଶାସ୍ତି ବିଧାନ ମେନେଜର ମହୋଦୟଙ୍କର ଅଧିକାର ବହୁତ ନୁହେଁ । ଅଶା କରୁ ଗାହାଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ ଦୁର୍ଲ୍ଲି ପଡ଼ିବ । ବେଶ, ଅଙ୍ଗରଙ୍ଗ, କଥା ଗୀତ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦୟ ବା ଅଶାଳ ତାହା ରହିବ ଦେବା ଉଚିତ । ସେ ପ୍ରକାର ଦୋଷ ଥିବାରୁ ସମ୍ଭବତଃ ସେବକମାନେ ଲଳା ବୋଧ କରୁଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ତେଣୁ କଲେ ଅନାୟାସରେ ସୁରୁତ ସମ୍ପନ୍ନ ମତେ ଯାହା ଦୋଇପାରିବ ଏବଂ ତହିଁର ମୂଲ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଓ ପ୍ରେମ ଉତ୍ତେଜିତ ଦେବ ।

ବଙ୍ଗରଦହିବାଶିଳ୍ୟ ।

ସନ ୧୯୦୩* ସାଲରେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ବିଦେଶ ସହକ ସମ୍ପଦନାଟେ ଯେ ବାଣିଜ୍ୟ ଦୋଇଥିଲା ତହିଁର ସରକାରୀ ବିବରଣ ପ୍ରକାଶିତ ଦୋଇଅଛି । ବଙ୍ଗ ପ୍ରଦେଶ ସାମୁଦ୍ରିକ ବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନ ବା ବନ୍ଦର କଲିକତା ଅଟେ । ତାହା ଛଡ଼ା ଚଟ୍ଟୋପ, ବାଲେଶ୍ୱର, କଟକ, ପୁସ୍ତ ଓ ନାଗପୁରଗଞ୍ଜ ବନ୍ଦରମାନ ଅଛି ଯେ ସେ ସମସ୍ତର କାରବାର ସମାଜ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା କଲିକତାର ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ୧୭.୨ ଚଟ୍ଟୋପ ୨.୫ ଏବଂ ଅବଶେଷ ବନ୍ଦର ସମସ୍ତର ୩ ଚଟ୍ଟୋପମ ଲାଭ ଅଟେ । ବର୍ଷିକ ବର୍ଷରେ ୫୩ କୋଟି ୨୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ମାଲି ଅମ ଦାନି ଏବଂ ୨୪ କୋଟି ୫୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ମାଲ ରାଜସାଜ ଦୋଇଥିଲା । ତହିଁ ପୁସ୍ତବର୍ଷର ଅଙ୍ଗମାନ ସାଧାକମେ ୪୭କୋଟି ୩୮ଲକ୍ଷ ଏବଂ ୨୦ କୋଟି ୪୯ ଲକ୍ଷ ଥିଲା । ଏଥିରୁ ଦେଖା-ଯାଏ ଯେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶକୁ ଯେତେ ମୂଲ୍ୟର ଦ୍ରବ୍ୟ ଅସେ ତହିଁର ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାର-ଯାଏ । ମୋଟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଦେଉଅଛି ମାତ୍ର ଦେଶରୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାର ଯାଉଅଛି । ବର୍ଷିକ ବର୍ଷରେ କଲିକତାକୁ ବିଦେଶରୁ ସେ ସମସ୍ତ ପଶ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ଅସିଥିଲା ତହିଁମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଧାନ ଦେବେଟର ତାଲିକା ଦୁଇପମେତ ନିମ୍ନେ ପ୍ରକାଶ କଲୁ । ଯଥା:-

ଦ୍ରାଘା ଲୁଗା ଓ ସୂତା	ଟ ୧୮,୨୭,୮୨,୦୦
ଧାତୁ	ଟ ୪,୩୦,୮୯,୦୦
ଚିନି	ଟ ୨,୦୯,୫୨,୦୦
କଳ ସରାଦି	ଟ ୧,୯୦,୯୯,୦୦
ତେଲ	ଟ ୧,୫୩,୨୯,୦୦
ପଶମି ଲୁଗା	ଟ ୧୮,୩୦,୦୦
ଲୁଗାରଦ୍ରବ୍ୟ ଓ କୁରୁରଦ୍ରାଘ	ଟ ୮୮,୦୩,୦୦
ଲୁଗା	ଟ ୫୫,୯୪,୦୦
ମଦ	ଟ ୪୮,୦୭,୦୦
ମସଲା	ଟ ୩୯,୦୯,୦୦
ହାତର ଜିନିଷ	ଟ ୩୮,୫୨,୦୦

ଏପରି ସ୍ୱାଦୀରୁ ଛତା ଓ ସାମାଜ୍ୟ ଫଳ ପ୍ରଭୃତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ସକଳ ପ୍ରକାର ଅବସ୍ୟାଗାୟ ଏବଂ ବିଳାସଦ୍ରବ୍ୟ ଅସିଥିଲା । ବାହୁଲ୍ୟ ଭୟରେ ସେ ସମସ୍ତ ଶୁଭଦେଲୁ ।

କଲିକତାରୁ ବିଦେଶକୁ ଯେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯାଇଥିଲା ତହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଧାନ ଦେବେଟର ମୂଲ୍ୟ ସହକ ତାଲିକା ନିମ୍ନେ ଦିଆଗଲା । ଯଥା:-

ଝୋଟ	ଟ ୧୦,୨୭,୯୮,୦୦
ଝୋଟ ଲୁଗାର ଦ୍ରବ୍ୟ	ଟ ୯,୮୮,୨୨,୦୦
ଗୁଡ଼ାଳ ଓ ରବି	ଟ ୮,୨୯,୮୨,୦୦
ଅପ	ଟ ୭,୫୮,୩୨,୦୦
ଗୁଡ଼ା	ଟ ୭,୨୦,୨୯,୦୦
ରମ	ଟ ୫,୭୫,୪୨,୦୦
ନିଜା, ଗଣିପ୍ରଭୃତି	
ତୈଳକ ସମ୍ୟ	ଟ ୪,୫୮,୮୨,୦୦
ଲହା	ଟ ୩,୦୯,୦୩,୦୦
ହସା	ଟ ୮୩,୦୭,୦୦
ମାଲବଡ଼ି	ଟ ୫୭,୦୭,୦୦
ପଥର ଦୋଇଲ	ଟ ୪୭,୫୪,୦୦
ଦ୍ରାଘାସୂତା	ଟ ୪୯,୫୯,୦୦
ରେସମ	ଟ ୩୭,୩୨,୦୦
ସୋର	ଟ ୩୫,୫୯,୦୦

ଏପରି ଛଣପଟ, ପଶମିଲୁଗା, ଅଳ୍ପ, ସାର, ରଙ୍ଗ କରବା ଦ୍ରବ୍ୟ, ଶିଙ୍ଗ, ମସଲା ପ୍ରଭୃତି ରାଜସାଜ ଦେବା ଦ୍ରବ୍ୟର ତାଲିକା ବାହୁଲ୍ୟ ଭୟରେ ଶୁଭଦେଲୁ ।

ଉପରଲିଖିତ ତାଲିକାରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଅମଦାନି ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ରାଘାଲୁଗା ଏବଂ ଚଟ୍ଟୋପ ମଧ୍ୟରେ ଝୋଟ ସର୍ବ ପ୍ରଧାନ ଅଟେ । କନ୍ୟା ନିର୍ବାହର ନିତାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟାଗାୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଲୁଗା, ଲୁଗା, ତେଲ ଓ ଚିନି ସକାଶେ ଅମ୍ବେମାନେ ବିଦେଶର ଅଧିକ ଏବଂ ତହିଁ ମଧ୍ୟରେ ଲୁଗାର ଅଧିକାଂଶ ଇଂରାଜର ଗଳ୍ୟରୁ ଅସେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରଧାନ ରାଜସାଜ ଝୋଟର ଅଧିକାଂଶ ଇଂରାଜ ଗଳ୍ୟରୁ ଯାଏ । ଫଳେ ପୁସ୍ତକର ସମସ୍ତ

୪୫୦

ମହାଦେଶର ପ୍ରଧାନ ସରକାରଙ୍କ ସହକାରେ
 ତଦାର ବାଣିଜ୍ୟ ଦେଉଥିଲେହେଁ ମୋଟି
 ବାଣିଜ୍ୟର ପ୍ରତିକର ୪୩ ଲକ୍ଷ, ୨୩ ଲକ୍ଷ
 ମାନ, ୮ ଆମେରିକାପୁଲ୍‌ସର ଏବଂ ୭ ଚିନ
 ସଙ୍ଗେ ଥିବେ । ପୂର୍ବଦର୍ଶିତଲକ୍ଷରେ ଲକ୍ଷ
 ସଙ୍ଗେ ବାଣିଜ୍ୟ କଷ୍ଟ ହେବ ଏବଂ ଜର୍ମାନୀ
 ସଙ୍ଗେ କଷ୍ଟ ବଢ଼ିଥାନ୍ତୁ । ତଥାପି ଲକ୍ଷଣ
 ବାଣିଜ୍ୟ କରମାନାଠାରୁ ପାଞ୍ଚଗୁଣ ଅଧିକ ଥିବା
 ସୁଲେ ଲକ୍ଷଣକୁ ଦଖଲକାରୀ ଦେହ ସମର୍ଥ
 ଦେବ ।

✓ ସଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ଫଳାଫଳ ।

ଦେଶୀବୃତ୍ତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ
 ଲକ୍ଷସମାଜ ସମାପସରେ ଲେଖାଅଛି କି
 ସନ ୧୯୦୪ ସାଲରେ ବିଲତରୁ ଲୁଚକକୁ
 ୪୪ ବୋଟି ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଅର୍ପି-
 ଥିଲା ଏବଂ ଲୁଚକରୁ ବିଲତକୁ ୨୨ ବୋଟି
 ୩୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦ୍ରବ୍ୟ ସାରିଥିଲା । ସାଦା
 ବିଲତରୁ ଅର୍ପିଥିଲା ତାହା ଲୁଚକବାସିମାନେ
 ବଢ଼ିଥିଲେ ଏବଂ ସାଦା ବିଲତକୁ ସାରିଥିଲା
 ତାହା ଲୁଚକବାସିମାନେ ବଢ଼ିଥିଲେ । ସେ
 ବ୍ୟକ୍ତି ସାଦା କଣେ ଯେବେ ଚାହୁଁନ୍ତି ଅଧିକ
 ବିଦେ ବେଦେ ତାହାକୁ ସେହି ପରିମାଣରେ
 ଧରି ବୋଲିବ । ଏହି ଦ୍ୟାୟରେ ସେ
 ଲୁଚକବାସିଙ୍କୁ ବିଲତବାସିଙ୍କଠାରୁ ଧନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
 ହସିଅଛନ୍ତି ଏବଂ ବିଲତବ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ
 ଲୁଚକର ଉପହାର ଦେଉଅଛନ୍ତି । ଏ ତଥାପି
 ଶ୍ରମିକରୁ ଲୁଚକ ମାଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ବିଲତଠାରୁ
 ଲୁଚକ ଧନ କି ? ବାଣିଜ୍ୟବାଦେ ଲୁଚକର
 ଧନ ବିଲତକୁ ବାହାରିଯାଉଅଛି ଏବଂ ଏ
 ଦେଶ ଚଳିତ କଳାଳ ଦେଉଅଛି ଲୁଚକବାସୀ
 ସର୍ବତ୍ର ଏହି କଥା ସାଦା କହୁଅଛନ୍ତି ତାହା
 କି ସତ୍ୟ ନୁହେଁ ? ଟିକିଏ ବିପ୍ରାରିତ ବିବେଚନା
 କରି ଦେଖିଲେ ଲୁଚକବାସିଙ୍କର ଏହି ବିଶ୍ୱାସ
 ଅସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ଅଟେ । ଗୁଜୁଳ ରବିପ୍ରକୃତ
 ଦାମ ଏବଂ ଦାମ, ଖୋଟ, ଚମପ୍ରକୃତ ପ୍ରକୃତର
 କଳସ ବିଦେ ସେହି କଳସରେ ଉତ୍ପାଦ ଦୋର
 ଅଧିକା ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ମନୋହର ବିଲତ
 ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଖରଦ କରୁଅଛି । ଏଥିରେ ଏହି
 ଫଳ ଦୋରଅଛି ଯେ ଦେଶରୁ ଦାମ ବାହାର
 ଯିବାରୁ ସେପର୍ଯ୍ୟ ଖାଲିକାରୁ ପାଉଁ ମାଟୁ
 ଏବଂ କପା, ଖୋଟ ଓ ଚମ ପଦାର ବିଲତର
 ଦାମରମାନଙ୍କୁ ମୂଳ ଦେଇ ଦୋହର ମୂଲ୍ୟରେ
 ପୁଣି ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଲୁଗା, ଯୋତା ଲତ୍ୟାଦି
 ରୂପରେ ବଢ଼ିଅଛି । ଏହା ଅପଣା ଯେତ ମାର
 ଓ ଘର ଲେପକ୍ଷି ଗଢ଼ାଇମାନ ପର ଦେଶରୁ

ନୁହେ କି ? ଯେବେ ସେହି କଥା ଲତ୍ୟାଦିରେ
 ଲୁଗା ଯୋତା ଲତ୍ୟାଦି ଉତ୍ପାଦ କରଇ ପିକି
 ବଳଦା ଉତ୍ପାଦିତ୍ୟ ବିଦେଶକୁ ପଠାଉଥାନ୍ତୁ
 ତେବେ ଏ ଦେଶର ଚନ୍ଦ୍ରୀ, ମୋଟ ପ୍ରଭୃତି
 କାରଖାନା ଗଢ଼ମରନ୍ତେ ତାହା ଏବଂ ବଳଦା
 ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଦେଶକୁ ବିକ୍ରୟ ଯଥାର୍ଥରେ ଧରନ୍ତୁ
 ହୁଅନ୍ତୁ । ଘରର କଳସ ବିକ୍ରୟ ବଜାରୀୟ
 ଦେଖାଇବା ଲେବର ସେ ଅବସ୍ଥା ସେହି
 ଅବସ୍ଥା ଲୁଚକବାସିଙ୍କର ଦୋରଅଛି । ସୁତରାଂ
 ଅଧିକ ଟଙ୍କାର ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟଦ୍ୱାରା ଲୁଚକ ଧନ
 ଦୋର ନ ପାରି କଳାଳ ଦେଉଅଛି । ସେହି
 ସନ ୧୯୦୪ ସାଲର ଦଥା ପଠାଅଛି ସେହିକ୍ରମ
 ବିଲତକୁ ସାରିଥିଲା ୧୩ ବୋଟି ଟଙ୍କାର ଗୁଜୁଳ
 ଓ ରକ୍ଷ (ଗଜମସହକ) ୨ ବୋଟି ଟଙ୍କାର ଦ୍ରବ୍ୟ
 ଓ ଖୋଟ ଏବଂ ୨୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଚମ ।
 ଅନ୍ୟଦିଗରେ ବିଲତରୁ ଅର୍ପିଥିଲା ପ୍ରାୟ
 ୩୪ ବୋଟି ଟଙ୍କାର ଦ୍ରବ୍ୟଲୁଗା ଓ ସୁତା । ଏହି
 ଏବଂ ଲୁଗାବାଦେ ଏ ଦେଶର ଦେବେ ଅର୍ଥ
 ବାହାରିଯାଉଅଛି । ଆମେମାନେ ଅର୍ଥ ଆଉଁ
 ଦେଖି ଚାହୁଁ । ଏହା କି ସମାଧ୍ୟ ଦୁଃଖର
 ଦଥା । ଲୁଚକରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଉଅଛି
 ଚଳିମାନେ ବ୍ୟବସାୟ ନ ପାଇ କେତେ ଗଢ଼
 ମଲେଣି ଏବଂ ଦେବେ ମୂଲ୍ୟଲଗି ବୁଲୁଅଛନ୍ତି ।
 ଅଥଚ ଆମେମାନେ ଉପକରଣ ଏବଂ ଦୁରପଲକ୍ଷ
 ଶସ୍ତ୍ରା ଦେଖି ବିଲତଲୁଗାରେ ଲୁଗା ବିକାରଣ
 କରୁଅଛୁ । ଟିକିଏ ଦେଖାବ କର ଦେଖିଲେ
 ସ୍ୱଳ୍ପ ଜଗାସିକ ସେ ବିଲତ ଲୁଗା ସେମନ୍ତ
 ଶସ୍ତ୍ରା ତେମନ୍ତ ଜଳକ ଚରସାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ
 ଦୁରଘଣ୍ଡ ଦେଖାଲୁଗାରେ ଗୁଜୁଳ ମାଟି ଓ ଗ୍ର
 ବିଲତରେ ଗୁଜୁଳା କଷ୍ଟ । ଅତଏବ ଟଙ୍କାରେ
 ଅନ୍ତରଃ ଗୁଜୁଳା ଅଧିକା ଦେଇ ଦେଖାଲୁଗା
 ବିକ୍ରୟ ଲଭନ୍ତୁ । ଏଥିରେ କଳଲ ଚୁଟି ତାହୁଁ
 ଅଥଚ ଅପଣା ଦେଖା ଲୁଚକ ଚଳିକର ଉପହାର
 ଅଛି । ଏହା କରବାକୁ ଯେ ଲୁଚକ ସେ ବି
 ମନସ୍ତପଦର ବାଦ୍ୟ । ଏହି ଦେରୁ ଆମେମାନେ
 ଲକ୍ଷଣକୁ ଦୋର ଦୁଃଖ ପାଉଅଛୁ ।

ପ୍ରାପ୍ତ
 (ପୂର୍ବପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତରୁ)

ପ୍ରତିଷେଧକ ନିପାରେ ଚୌକିଦାରର ଶକ୍ତି
 ଦେଖାମନ; ବର୍ତ୍ତମାନ ବାହାର ଦାର୍ଯ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ
 ଶକ୍ତି ଦେଖାଯାଉ ।
 ଅଗେ ଦେଖୁଥିଲୁ ପ୍ରାମମଧ୍ୟରେ ତାହାରୁ
 ମାଧ୍ୟ ବାଟିଲେ କିମ୍ପା ଦେହ ଜଳରେ ବୁଡ଼ି
 କିମ୍ପା ଦଉଡ଼ି ଦେଇ ମଲେ ଚୌକିଦାର
 ଆଦିରେ ସମାଧି ଦେବାକୁ ଯେବେ ଦେହ

ପ୍ରଲମ୍ବକର୍ମକ୍ଷୁଦ୍ର ବଦନ୍ତ କରବାକୁ ଆସୁଥିଲେ
 ବାହାଦେଲେ ସେ ପ୍ରାମଦାସିକ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ
 ଘୋର ଘେରଇ ଅଲେଖିଲେ କର୍ମକ୍ଷୁଦ୍ର ବଦାସୁ
 ଦୋରଯାନ୍ତି ବହିରେ ତେଣୁ ଥିଲା । ଅଳ
 କାଳ ଯୋଲଗ ବାହାର ଦୂର୍ଭାବୁ ଧରୁ;
 ସନ୍ତୋଷ କରି ମୁଁଏ ଶୋରପାରିଲେ ପ୍ରାୟ-
 ରଣ ଦେବାର ଲେଉଟା ସମରଣ କର
 ଚୌକିଦାର ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ଅଧୁର ମଧ୍ୟ
 କଥାରେ ଅଛି ଗପ ବେଳେଲେ ଦ୍ୱାର ଚିତ୍ରଣ ।
 ଅତଏବ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦଳାବୋଲ ଉଦ୍ଧାର
 ଦେବେଟା ବାଲ ବଳଦ, ବେଦେମାଣ ଗୁଣ,
 ଦେଶ ଦେଶ କାରକାର ବଢ଼ି ଅଛି କି ନା,
 ଏ ସବୁ ଖବର ଚୌକିଦାର ମୋଫସଲ
 ହାକିମଙ୍କ ଦାନେ ପକ୍ଷଦ, ଏହାର ଫଳଣୀ
 କଣ ହୁଏ ସେହିମାନେ ମୋଫସଲବାସିଦା
 ସେମାନେ ଭଲରୂପେ ଜାଣନ୍ତି । ଚର୍ଚ୍ଚିତମାନେ
 ପ୍ରାୟ ଜାଣି ଅଛନ୍ତି । ବି ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରଜାମାନେ
 ଏହି ସୁଖଦ ପାଉଅଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରକାଶ କରି
 କହିଲେ ଭଲ ଦେବ ।

ଚୌକିଦାର ଟଙ୍କା ଗଢ଼ିମେଘ ମାସିତ
 ଦୁରପଲକ୍ଷଠାରୁ ଏକଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିର କର
 ଦେଇ ଲେବମନଙ୍କ ଅବସ୍ଥାଦୁଷ୍ଟରେ ଟଙ୍କା
 ଧାର୍ଯ୍ୟ ହରବାର ଲୁଚ ପ୍ରାମପୁ ବ୍ୟକ୍ତିକଦାର
 ଗଠିତ ପ୍ରାୟତ ଉପରେ ଜଣେଟ କରୁଅଛନ୍ତି
 ଏବଂ ସେହିମାନେ ମାସିତ ଦୁରପଲକ୍ଷ ଦେବାକୁ
 ମଧ୍ୟ ଅକ୍ଷମ ସେମାନଙ୍କୁ ଟଙ୍କାଦ୍ରବ୍ୟ ଉକ୍ତ
 ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଅଛନ୍ତି । ପ୍ରାମପୁ
 ଲେବମାନଙ୍କ ଉପରେ ଟଙ୍କାଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରବାରି
 ଲୁଚ ଦେଇ ଗଢ଼ିମେଘ ଅବଶ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ
 ସୁବିଧାର ଦେଉଅଛନ୍ତି ମାଟି ଟଙ୍କାଦାତାଙ୍କ
 ମଧ୍ୟରୁ ଦେବେଲଣ ସୁବିଧାର ପାଆନ୍ତି ।
 ଶବ୍ଦରରେ ଜଣେ ଚୌକିଦାର ରହିବ ।
 ତାହାର ବେତନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶପାଞ୍ଚଦର କର୍ମକ୍ଷୁଦ୍ର
 ଓ ଅଧ୍ୟାୟ ବାଳେକର୍ଣ ସତ୍ୟ ମୋଟ ଉପରେ
 ବର୍ଷକୁ ପ୍ରାୟ ଟ ୨୦ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇବା ସେହି
 ସବରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଯେବେ ଚାହୁଁ ମଧ୍ୟରେ
 ଅଦେବକୃତ ଏ ସରଳ ଦେବ ଥାନ୍ତି ତାହା
 ଦେଲେ ସେହିମାନେ ଅଳ ଗଢ଼ବ ସେମାନେ
 ଶକ୍ତି ପାଆନ୍ତି ଦେବେ ଅବଶ୍ୟତ ଟଙ୍କାପ୍ରତି
 ଦୁଷ୍ଟିକର ପ୍ରାୟତମାନେ ଲେବମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା
 ବିବେଚନା କରୁଅଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ ଅଳ ଗଢ଼ବ
 ମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ପାଇବା ଅଦେବକୃତରେ ବ୍ୟା
 ଦରେ ବ୍ୟବକ ଦୋର ରହୁବା ଚିତ୍ରା ଫଳରେ
 ଲେବମାନଙ୍କର ଉପହାରରେ ଅପେ ତାହୁଁ
 ଚୌକିଦାର ବ୍ୟାଧିର ଦୋରଦା ସମ୍ଭବ
 ବିକାର ଅସମ୍ଭବ ଦେଇ ଅମ୍ନେ ଚକ୍ର ମାଟୁ

ପ୍ରକାଶକରଣାଦି ଅଧିକାରରେ ପଦ୍ମଧର କାହାର
 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଲେଖିଥିଲେ । ଅଳେଖ
 ସମୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ବିଧି ନିକଟ ଦୋର
 ଅଧିକାର ଲେଖେ ଉପକାଶ ରହି ଦେଖି
 ସମସ୍ତ ଦର ରଖନ୍ତି । ତାହାକୁ ମାଗିଲେ
 ଦୁଇଟି ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ଵାରାରେ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନ ପାରି
 ବାବୁ କାହାର ଗୁରୁ ପାଠପଢ଼ି ଓଜଳର
 ଏକମାତ୍ର ପାଠ ପଢ଼ି ନିଜମ କରିବା ସଦାପଣ
 ଚାହୁଁଥିଲେ ସମସ୍ତ ପିଲାଙ୍କୁ ବୋଧାଣି ଓଜଳ-
 ତାର ଦେଇ ଦେଇଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ ଶିକ୍ଷା
 ସେତେ ମାସକୁମାର ଅଧିକ ଦେଖିଥାନ୍ତା ତାହା
 ଦେଲେ ଶିକ୍ଷା ସୁଧା ଥାନ୍ତା । ମାତ୍ର ତାହା ନ
 ହୋଇ ନିଜମାସରେ ଅଧିକ ଅଧିକ ଦେଖିଥିବାରୁ
 ଏକ ସମୟରେ ଉପରକା ଦେଇ ପାରିବା ନିଶ୍ଚୟ
 ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅଧିକତର ବଖୁଦର । ମୋଟ-
 ସଲରେ ସାଧାରଣତଃ ମୂଲ୍ୟାମାନେ ଯକରେ
 ଉପରକା ଓ ଦୁଇଥଣା ଲୋକତାର କରନ୍ତି ଏକ
 ମହାର୍ଗ ସମୟରେ ତଦ୍ଵାରା ଓଜଳ ଏ ମାତ୍ର ସମସ୍ତ-
 ବାରରେ ଯେତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଶାନ୍ତାନ୍ତି । ଏଣୁ
 ଦୁଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଶିକ୍ଷା ଉପୁ ଅଧି ପଦ୍ମଧର ତାହା
 ଦେଲେ ସେମାନେ ସମ୍ଭବତଃ ଦିନ ଦୋଷିଏ
 ଉପକାଶ ଦୁଇ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି ଦୈବୀତ୍ର
 କ୍ଷୁଦ୍ରା ଦୁଷ୍ଟ ସତ୍ୟ ଦର ନ ପାରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ
 ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାରେ ଦେଖି ସୁଦ୍ଧା ଦେଇ ଅ-
 ଚର ବ୍ୟାଧ ଅପ୍ରସାରେ ତାହାଠାରୁ ବୃଦ୍ଧ ସୁରୁପ
 ତଦନ ଅପାଦ୍ୟ ବୃଦ୍ଧ ବୁଝା । ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦୟାକାର
 ଗର୍ଭସ୍ତ୍ରୀମଧ୍ୟ ଗୌରବଦାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରସାଦକୁ
 ଉତ୍କଳ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ସୁଖସୁଚିନିଦା ଅନୁମାନ
 ବୁଝନ୍ତି । ଏ ସବୁ ବସୟ ଉଚ୍ଚ ଅନୁକମ୍ପାରେ
 ମାନେ ବିଶ୍ଵାସ ଦର ନ ପାରିଲୁ ଏକ ଗର୍ଭସ୍ତ୍ରୀ
 ମେଘ ସେମାନଙ୍କର ଅସମ୍ଭବ ଅନୁସନ୍ଧାନପ୍ରସ୍ତୁତ
 ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଭୁଲି ଥାଇଣା
 ପୋଷଣ ଦର ପାରିଲୁ ମାତ୍ର ଏ ସବୁ ସତ୍ୟ-
 ନିରାଶ ଶବ୍ଦ ସତ୍ୟ ।

ଅଳ ଏକଦିନେ ଦିନ ଦଳୁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ
 ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରସ୍ତାବକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ ସମ୍ଭବେ
 ଅଲୋଚନା କରିବୁ ।
 ମଧ୍ୟସ୍ତର
 * ୧୧.୦୫ } ଶ୍ରୀ ପାରେଶ୍ଵର ମହାନ୍ତି

ଶାସ୍ତ୍ରାଦିକ ସମ୍ବାଦ ।

ବିଶ୍ଵକର୍ମା ଗୋଷ୍ଠି ।
 ବୃଦ୍ଧ ପଦ ଉପରକାଦ୍ଵାରା ତାତକ୍ୟ ଉପକାଶକରଣ
 ବାର୍ତ୍ତା ହୋଇବ ନିଶ୍ଚିତ ସତ୍ୟ ପଦରେ ତମ ରଚିତ
 ଉପକାଶମାନେ ଉପକ୍ରମ ହୋଇଅଛନ୍ତି ।

ନିମନ୍ତ୍ରଣଦ୍ଵାରା ଉପକାର ଦେବାକୁ ସମ୍ଭବତଃ
 ଅଧିକାର
 ବରଜ
 ବରଜ
 ଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
 ବ, ଉତ୍କଳର ଗୋଷ୍ଠୀ ଉପକାଶକରଣ
 ଉପକାଶକରଣ ଉପକାର ସ୍ଵଳ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
 ବାବୁ ଉପକାଶକରଣ
 " ବ୍ୟାଧିର ମାତ୍ର
 " ଗାଣିତ୍ୟ ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ
 " ଅଧ୍ୟାପନାକ ମହାନ୍ତି

ଏ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଲୋକେ ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ପିତୃର ସାହଚର ପୂର୍ବକ
 ଓ ଅସାମ ପ୍ରାଦେଶିକ ବଦଳ ଦେବା ଓ ତାହା ଶାନ୍ତରେ
 ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସାହଚର ଅଧିକାର ନିକଟର ହୋଇଛି ।
 ନିମନ୍ତ୍ରଣକର ଉପକାଶକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାବୁ ଗୋଷ୍ଠୀମାନ
 ମହାନ୍ତି ମାତ୍ର ସର ଚୁଟି ନେଲେ । ତାହା ଶାନ୍ତରେ ବ୍ୟବହାର
 ସକଳେଷୁଟି କଲେକ୍ଷିତ ମୌଲିକା ତାଜମୁଲ ଅଲ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 ହୋଇ ଯାଇଅଛନ୍ତି ।

କଟକର ସକଳେଷୁଟି କଲେକ୍ଷିତ ବାବୁ ସୁଧାଚରଣ-
 ଦାସ କାଲେକ୍ଷିତ ସର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରଣ ହୋଇ ଗଲେ ।
 ଓଜଳା ବେମାଲକେକ୍ଷିତର ଉପକାଶକରଣ କଲେକ୍ଷିତ
 ବାବୁ ଦଳଦଳ ଦାସ ଅଧି ଏକକର୍ତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅନୁ-
 ମତି ପାଇଅଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଜନ ସାହଚର ପୂର୍ବକ ଉପକାରୀମାନେ ଯାଉ-
 ଅଛନ୍ତି । ଅପଣା ସୋନାକାର ଦେଇଅଧିକେ ।

ଏ ନଗର ମେଧ୍ୟ ଦଳାରେ ଜଣେ ଯୋଦା ଘରେ
 ଗର ସୋନାକାର ପୂର୍ବକେ ଅଧି ଯାମି କର୍ମାଦୁର ହୋଇ-
 ଗଲେ । ଏକକର୍ତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଧି ଦେବକ ଦେଖି
 ଉପକ୍ରମ ହେଉ ବରଜକାର ଏ ନଗରରେ ଅଧି ଘରାଅଛି ।

ଓଜଳା ଏ ନଗରର ବ୍ୟବହାର କରାଯୁ ହୋଇ
 ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବହୁତ ପ୍ରକାରେ ରଖା ପଡ଼ିଅଛି । ଏ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ-
 ଦେଇ ୧୫ ଶ ଅଛନ୍ତି ଏକ ନିଜ ଶାନ୍ତ ଦେବୀର ନିଜା
 ପାଇଅଛି ।

ଏ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ଉପକ୍ରମ ଅଧି ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇ-
 ଯାଇ ନିକଟକ ବସି ନାହିଁ ।

ଏକ ଉପକାରୀ ଘରରେ ଏଠା ଚୌଧୁରୀକର ଦେଇ-
 ଗାବର ଉପକାର ପ୍ରମାଣ ଉପକ୍ରମ ଦେଖି ସମାଦେଶିକ
 ହୋଇଅଛି । ଏହାକର ମେଘ ଏ ନଗରରେ ସମାଦେଶିକ
 ଥିଲେ ଏକ ଉପକାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିତପ୍ତ ଦେଖିଲେ ।

ଅନଳ ସମ୍ଭବ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛି କି ଦେଖିବାର ମହା-
 ଶୟ ଶ୍ରୀ ବେଳାକାଳ, ଉପୁ ଉତ୍କଳ ପରିଲକ୍ଷଣ ସାହାଯ୍ୟ
 କିମ୍ପେଟ ୫ ୧୦୦ କୋ ଦେଖା ପଠାଇଅଛନ୍ତି ।

ଓଜଳା ଉପକାର ନିକଟର ନାମକ ନାମକେକ୍ଷିତ ଉପକ୍ର-
 ଚିତି ମାତ୍ର ପକାଶକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବରଜ ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ମଧ୍ୟ
 ସାହଚରକ ନଗରରେ ଗର ତା ୨୦ ରଖିଲେ ପରକ୍ରମ
 ସମ୍ଭବ ମାତ୍ର ସ ବ୍ୟବହାର ଅଧିକ ହୋଇଅଛି ।

ଓଜଳା ଉପକାର ପ୍ରତିକ ତାହା ସେକ ସମ୍ଭବ ଓ
 ସେକ ସମ୍ଭବ ଗର ତା ୧୫ ରଖି ସମ୍ଭବେ ଏକ ସମ୍ଭବ
 ବିକ୍ର ନାଟି ଅଧି ଏକକର୍ମର ଉପକ୍ରମ ଦେଇ ବୁଦ୍ଧି ଅଧି ଏକ
 ସରଜ ବକାଟ ଗୋଲ ଏକକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ଭବେ ଶିଳ
 ମାଗରେ ଦେଇ ବରଜକା ଅଧିକରେ ସର୍ବ ହୋଇ
 ହାନ୍ତକରେ ରହିଛି । ମୋକଦ୍ଦମା ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ମଧ୍ୟ ଓ ଶାନ୍ତକ-
 ନ ବରଜରେ ଅଛି ।

ଉତ୍କଳସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବାଦ ।

ଏକ ଗ୍ରାମର ଗୋଷ୍ଠୀମାନେ ଉପକାର ମହତ୍ତ୍ଵର ଏକ
 ବୋଧାତର ଉପକାର ଦାୟ ସେକ ହୋଇଅଛି । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ
 ଏକାଧି ସକ ପ୍ରକାଶ ଦେଖା

ସଂଖ୍ୟା ବର୍ତ୍ତମାନର ଉପକାର ବର ଉପକ୍ରମ,
 ଉପକାରରେ କଲକାତାରେ ପାଣି ଦେଇ ଉପକାରକ
 ସୁଧା । ଦେଖିଅଛି ।

ଉପକାରୀଦେଖିବାର ଓ ମହତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରକାର ଗ୍ରାମରେ
 ଶାନ୍ତକର ଦେଖି ପ୍ରକାଶକାର ଧାରଣ କରିଅଛି ।

ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଧିକରେ ଅଧିକ ଅଧିକ
 ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ବୁଝା । ସମ୍ଭବତଃ ବାବୁ ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଉପକାରକଲେ
 ସରଜେ ସେକ ଦେଖିବାର ଅଧି ଅଧି ଅଧି ତାହା ହେଉ-
 କର ପରେ ପରକ୍ରମ ହୋଇଗଲା । ଅଞ୍ଚଳର ଅଧି ପାରିବା
 ବକ୍ର ଗ୍ରାହ ।

ଉପକାରର ପ୍ରକାର ଉପରେ ନି ୨ ଶ ପଦ୍ମିନୀ ବୁଝି
 ଶେକ୍ଷିକା ଅଧିକରେ ୫ ୫ ୫ ଶ ଅଧିକରେ ଉପକ୍ରମ
 ହୋଇଅଛି । ଏକ ଅଧିକରେ ଦେଇ ସୁଦା ଲୋକେ ଅଧିକାଧି
 ଉପକାରକ ଲୋକ ସମ୍ଭବତଃ ନାହାନ୍ତି ।

ଉପକାର ଉପକାର ଦେଲେକ୍ଷିତ ଉପକାର ଶାନ୍ତରେ
 ଅଧିକ ଉପକାର ସେକ ଉପକାର ହୋଇଅଛି ଉପକ୍ରମ
 ସମ୍ଭବତଃ ଦେଖି ପ୍ରକାର ଏକ ଉପକାର ହୋଇଅଛି ଏକ
 ମିଳନ । ପାରେଇ ଉପକାରରେ ନ ୨୦୦ ଶ, ପାରେଇ
 ପ୍ରଦେଶରେ ନ ୨୦୦ ଶ ଏକ ମାତ୍ର ଉପକାରରେ
 ନ ୨୦୦ ଶ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଦେଖି ପଡ଼ିଅଛି ।

ଉପକାର ପ୍ରକାର ବାହାରିକା ଉପକାର ନ ୫ ଶ
 ଶାନ୍ତକର ଏକ ନ ୫ ଶ ଦେଖିକା ଉପକାର ବରଜ ପାରିବାରେ
 ଉପକ୍ରମ ହୋଇ କରକ୍ରମ ଉପକାରକର ଉପକ୍ରମ
 ନ ୨ ଶ ସାହଚର ଅଧିକରେ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରକାର ମାତ୍ର
 ଅଧିକରେ କରକ୍ରମରେ ଉପକାରକର ମହତ୍ତ୍ଵ ।

କାହାଣୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ସୁଧାଚରଣରେ ଅଧି ଉପକାର
 ଉପକାରକର ସମ୍ଭବ ମିଳନ । ଏସବୁ ଉପକାର ନ ୫ ୫ ୫
 ଉପକାର ଉପକାର ମହତ୍ତ୍ଵ । ଉପକାରକର ଉପକାର
 ଏକ ନାହାଣୀରେ ବରଜ ଅଧିକରେ ଶ୍ରୀ ରଖା
 ପାଇଅଛି ।

ଉପକାରରେ ଅଧିକରେ ଉପକାର ମହତ୍ତ୍ଵ
 ଉପକାରକ ଦେଖି ଉପକାରରେ ସକଳମାନ ସୁପକ୍ରମ କର-
 କାରେ ଅଧିକରେ ଉପକାର ଉପକାର ହୋଇଅଛି ।
 ଏକାଧିକରେ ଉପକାର ନାମାଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକ ଉପକାର
 ଉପକ୍ରମ ଏକ ଉପକାର ଦେଖି ବାବୁର ଉପକାର
 ଅଧିକ ଉପକାର ଦେଖି ।

ଉପକାର ମହତ୍ତ୍ଵ ଶ୍ରୀ, ଅଧି, ଉପକାର
 ଉପକାର ଦେଲେ ୫ ୫ ୫ ଶା ଉପକାର ଉପକାରକର
 ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଅଛି । ଉପକାରରେ ସେ କରାଣା ଅଧି
 ଅଧିକ ଉପକାରରେ ପଡ଼ିଅଛି । କେତେକ ଉପକାରକ ମିଳ
 ଉପକାରକ ଉପକାର ଉପକାରରେ ଉପକାର ଉପକାରରେ
 ଏକ ଉପକାର କରାଣା ଉପକାର ଦେଖି ଉପକାର ଉପକାର
 ଉପକାର । କରାଣା ସୁଧାଚରଣରେ ବରଜ ଉପକାରକ ବସ୍ତୁ
 ପ୍ରଥମେ ଏକ ଉପକାରକ ସମ୍ଭବରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛି
 ମାତ୍ର ତାହା ଅଧିକରେ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରକାର ବରଜକର
 ବରଜକର ।

ଅଧିକରେ ଉପକାର ଉପକାର ଉପକାରରେ
 ମହତ୍ତ୍ଵର ଉପକାର କରାଣୀମାନ ଦେଖି ଉପକାର ଅଧିକରେ
 ଉପକାର ହୋଇ ଏକ କରାଣା ବରଜ ପ୍ରକାରକ କର ଓ
 ଦେଖିକାର ଉପକାର ଉପକାରକ ଦେଖିକାର ସକଳମାନ
 ସେଠା ଦେଖିକାର ପ୍ରକାର ଦେଖିକାର ମହାଧାରୀ ତାହା
 ମହତ୍ତ୍ଵ କରିଅଛି । ଏ ପ୍ରକାର ଉପକାର ଏକ ଉପକାର କର
 ଓ ଉପକାରକର ଦେଖିକାର ଉପକାର ଦେଖି ।

ଉପକାର ଉପକାର ଉପକାର ଉପକାର ସକଳମାନ
 ଓ ଉପକାର ଉପକାର ଉପକାର ମହତ୍ତ୍ଵ ହୋଇଅଛି ।
 ଏକାଧିକରେ ଉପକାର ଉପକାର ଉପକାର ଅଧିକରେ
 ପାରେଇ ।

ଶୋଣିତ ଶୋଧକ ।

କାଳ ରକ୍ଷ ଓ ଏ ଶୋଣିତ ଅଳ୍ପ ଦୂରଦୂର ଅବସ୍ଥା
ମହୋତ୍ସବ । ପୁର ସତୀତ ବ୍ୟବହାରରେ ଶୋଣିତ
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ଭାବମାସୁର ୫ ୫

ରଞ୍ଜିତକାସ ।

ଆଉ କୌଣସି ଓ ପୁର ଦୋଷନାଶ ସମସ୍ତ ଶୋଣିତ
ମହୋତ୍ସବ ।

ଅନୁସୂଚିତ ରାଜ୍ୟରେ ପୁରସ୍କୃତ, ଶୋଣିତ ପୁରସ୍କୃତ
ପୁରସ୍କୃତ ବ୍ୟବସାୟ କୁରୁତେ ଅପରାଧିତ ସବୁକାସ ଦେବ
ପୁରସ୍କୃତ ପୁରସ୍କୃତ ପୁରସ୍କୃତ ଦେବତା ମାନ, ଶୋଣିତ
ମାନ, ପୁରସ୍କୃତ ଅପରାଧିତ ପୁରା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏକ କୋଷର ଦୈନିକ ଓ ଦୁଇ କୋଷର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ୫
ଭାବମାସୁର ପ୍ରସ୍ତୁତ ୫ ୫

ପୁନର୍ନିବାସକ ।

ଶୋଣିତ ଓ ରାଜ୍ୟର ମହୋତ୍ସବ ଏକ କୋଷ
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ଭାବମାସୁର ୫ ୫

ଶାନ୍ତି ପ୍ରାଣ

କରଦତ୍ତ ଶାନ୍ତି ପ୍ରାଣ ବାସ ପୁସ୍ତକ
ବିକ୍ରୟ ଏକମାତ୍ର ବ୍ୟବସାୟ
ବାଲୁକପାଲ, ଦାଲକୋପ, ବରକ
ଅବା ନିକେତନୀୟ ଶୋଣିତ କରଦତ୍ତ
୧୮୯୯ ଓ ୧୯୦୦ ଦେଖାଇବୁର ଦେବ
କରଦତ୍ତ

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମୋହନ ସାହା ଶ୍ରୀ ନିଧିତ
ପୁସ୍ତକା ବ୍ୟାପକ
ସବୁକାର ଗଜସିଂହ ।

ଆପଣା ମଧ୍ୟରେ ସବୁକାର କୁଳ ୧୫ ପ୍ରାଣ
ରେ ପ୍ରାଣ ଓ ଯକୃତ ଅଭେଦ୍ୟ ହୁଏ ।
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ମଧ୍ୟମ ୫ ୫ ବୃତ୍ତ ୫ ୫
ଭାବମାସୁର ୧୦ ରୁ ୭ ଭାବ ୫ ୫

କୃଷ୍ଣ ଦାବାନଳ ।

କାହିଁ ଅଧିକ ସରଳରେ ବନା ଦେଖେ ଶ୍ରୀ
ଅଭେଦ୍ୟ ହୁଏ ।
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ଭାବମାସୁର ୧୦ ରୁ ୭ ଭାବ ୫ ୫

ସର୍ବଦିନ ଦୁର୍ଗାଶନ ।

୨୫ ଶୋଣିତେ ଜାତୁଅଧିକ ଅଭେଦ୍ୟ ବନା
କଷ୍ଟରେ ଅଭେଦ୍ୟ ହୁଏ ।
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ଭାବମାସୁର ୧୦ ରୁ ୭ ଭାବ ୫ ୫
ଏକ ନିକେତନୀୟ ବରଦତ୍ତର ଦାନ ମୋହନ
ସାହା ପଞ୍ଚମଧ୍ୟମ ମାନ ଓ ସମ୍ପର୍କୀ ଦେବି ଶରଦ
କରଦତ୍ତ । ଏହା ସରଳ ଶରଦ କରଦତ୍ତ ସୋପାନରେ
ଆଉକେ ନ ଆଉକେ ପୁସ୍ତକରେ ଦେଖିବୁ ଶାନ୍ତି ଦେବ
ଦେବ ଦେବି ସାଧନରେ ପଢ଼ି ଦେଖିବୁ ଶାନ୍ତି ଦେବ

ନିକେ ପଠାଇବୁ । ଏହା ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକର ଅଭେଦ୍ୟ ନ
ଦେଖେ ମୂଲ୍ୟ ଦେଖେ ଦେବ ।

ଠିକଣା ଶ୍ରୀ ଦାନମୋହନ ସାହା ପଞ୍ଚମଧ୍ୟ
କାଳ ବାଲକୋପ
ଏକେକ ଦେବ ଦାଲକୋପ ଶ୍ରୀ ପୁର ଦାଲକୋପ ବର-
ଦତ୍ତ ଦେବ ପୁସ୍ତକ ଦେବ ।

Lal Mohan Saha Sankhanidhi
Baburbazar, Dacca.

ବିପଦବନ୍ଧୁ
ଔଷଧୀଲତା ।

ଉତ୍କଳ ରାଜ୍ୟର ବନାଳ ଶ୍ରୀ ନିକେତନୀୟ
ପ୍ରାଣିତ । ଏଠାରେ ଅଧିକେଷଣ ଅନୁକ୍ରମିକ
ଓ ପେଟେ ପ୍ରାଣୀୟ ଫଳପ୍ରଦ ଓ ଅଳ୍ପ
ଶିମ ଔଷଧମାନ ଉଚିତ ମଧ୍ୟରେ କିଛି
ହୁଏ । ଉତ୍କଳରାଜ୍ୟର ସମ୍ପାଦକ ମାନ
ମାସୁ ଶ୍ରୀ ପୁସ୍ତକ ବାହି ଗୋଷଣକର ସ୍ୱପ୍ନ ମହୋ-
ଦତ୍ତଙ୍କ ସହାୟତା ଓ ଉତ୍କଳରାଜ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ
ଧାଲପୁ ପରିଶ୍ରମିତ । ସେ ଔଷଧର ଫଳ
ପଞ୍ଚାଙ୍ଗାସୁ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଅଛି ଦେବକ ସେହି
ଔଷଧମାନ ଏଠାରେ ବିକ୍ରୟ ହୁଏ । ଶାନ୍ତି
ଦେବେ ମଧ୍ୟ ସାହା ପ୍ରାଣୀୟ ଫଳପ୍ରଦ
ନଦେ ଏପରି ଔଷଧ ଏଠାରେ ରଖା-
ଯାଏ ନାହିଁ । କୁଣେ ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରୟକର୍ତ୍ତା
ଦେବ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଔଷଧର ପ୍ରାଣୀୟ
କନା ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟାଏ । ପ୍ରାଣୀୟର
ଶୋଣିତ ଦେଖେ ଅନୁକ୍ରମିକ ଦେବି ମଂସର
ବା ଓଡ଼ିଆରେ ଶ୍ରୀ ପୁସ୍ତକ ନେଖି ପଠାଇଲେ
ଉପସ୍ତୁତ ଔଷଧର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଠାଯାଏ ।
ପରିଚିତ ପୁସ୍ତକ ଶିଳ୍ପ ଦେଖିବେକର ପାର୍ଶ-
ଲରେ କାହାର ନିକେତନୀୟ ଔଷଧ ପଠାଯାଏ
ନାହିଁ । ଉତ୍କଳ ପାଲକା ଦାରଣ ଦୁଇପକ୍ଷର
ଜାତୁକାକର ନ ଦେଖେ ଉତ୍କଳ ବିକ୍ରୟାଏ
ନାହିଁ । ବେରଙ୍ଗ ବା କରମାସୁର ବିକ୍ରୟ
ହୋଇଥିବା ପଠି ପୁସ୍ତକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଔଷଧ
ରକ୍ତା ପୁସ୍ତକ ଓ ଅଭ୍ୟାସୀ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ
ଏ ଦୋକାନରେ ବିକ୍ରୟ ହୁଏ ।
ଶ୍ରୀ ପଞ୍ଚମଧ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀ କରଦତ୍ତ ମେହେରକର
ନାମରେ ପଠାଇବେ ।

ଉପଦେଶ ଔଷଧୀଲତା } ଶ୍ରୀ ବାଲକୋପ
ଉତ୍କଳରାଜ୍ୟ, ବରଦତ୍ତ } କରଦତ୍ତ
କାଳୀ ୧୯୦୫ } ଶ୍ରୀ ସମସ୍ତ ମନ
ମାନେକର

ପ୍ରଜାନନ୍ଦ ।

ଉତ୍କଳର ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ, ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀୟ ସରଦ
ସମସ୍ତ ହିକ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀୟ ପ୍ରାଣୀୟ ଦେବ ଅଭେଦ୍ୟ ହୁଏ
ଏକ କରଦତ୍ତରେ ପ୍ରାଣୀୟ ଦେବ । ପ୍ରାଣୀୟ ଉତ୍କଳ-
ରେ ଏହାର ହିକ ସମସ୍ତେ ଅଧିକ । ଦେଖେ ଦେବ-
ଶୀଳ ଦେବମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଏହି ପଠିକାରେ ପ୍ରାଣୀୟ
ହୁଏ । ପ୍ରାଣୀୟ ଦେବ, ବରଦତ୍ତ ନିକେତନୀୟ ହିକ ପଠାଯିବ-
ଶ୍ରୀମ ବାଣିକମୂଲ୍ୟ ଏକକାଳ ଅଠାଶ ମାନ ଓ ଉତ୍କଳମଧ୍ୟ
ମାନେ ପଠିକା ଅଧିକ ବାଣିକ ମୂଲ୍ୟ ଏଠାରେ ଶ୍ରୀ,
ପ୍ରାଣୀୟ ମୂଲ୍ୟ ଏକକାଳ ମାନ ।
ନେହେର-ପ୍ରଜାନନ୍ଦ, ରମା ପୋ, ପଞ୍ଚମ

ଏକକାଳ ସର୍ବସାଧାରଣକ କୋଷ ଅଧିକ
ଅଧିକ କରଦତ୍ତେ ନିକେତନୀୟ ସରଦ ଓ ଦାନ
ସାଧନକ ବିକା ନିକେତନୀୟ ପ୍ରାଣୀୟ ଅଧିକ । ମଧ୍ୟମ—
କରଦତ୍ତ ପୁସ୍ତକ ୫ ୫, ଦୋକାନ ଦକାଟ
ମାନ ଓ ବିକ୍ରୟାଗୋଷ୍ଠି ଅଧିକ, ଦେବ ଓ
ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମଣ ସହକ ଏହା କରଦ ଓ ପ୍ରାଣୀୟ
ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ମତ୍ରା ୫ ୫
ଏକକାଳ କୁଣେ ମୂଲ୍ୟ ମତ୍ରା ୫ ୫
ସାଧାରଣ ସରଦ ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମଣ କାଠର ସରଦ
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ୧୦୦ X ୫ ୫ ୧୫ ୫ ୫
" ୫ ୫ X ୫ ୫ ୫ ୫ ୫
" ୫ ୫ X ୫ ୫ ୫ ୫ ୫
ଏହା ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମଣ ଅଧିକ କାଳେ ଦାନର ବିକ୍ରୟ
ଏହି ମାନରେ ଦେଖେ ୫ ୫ କୋଷ ପ୍ରାଣୀୟ ୫ ୫
୫ ୫ କୋଷ ପ୍ରାଣୀୟ ୫ ୫ କୋଷ ୫ ୫ କୋଷ ପ୍ରାଣୀୟ
୫ ୫ କୋଷ ମିଳିକ । ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ସାହା
କର ଦେଖି ପ୍ରାଣୀୟ ସରଦ ଓ ଦାନକାଳ
ପ୍ରାଣୀୟ ଦେବ ସେପରି ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମଣ କର
ଦେବ । ନିକେତନୀୟ ଦେଖାରେ ଦେଖିବାକୁ
ଦେବ ।

ଶ୍ରୀ ମାଗୁଣି ମାଦାବଣା
କରଦ ପ୍ରାଣୀୟ ଅଧିକ
ନିକେତନୀୟ କାଳ

କୋଶରଞ୍ଜନ ତୈଳ ।
ଏହି ତୈଳ ବ୍ୟବହାର କରେ ଦେବ ଦୁଇ ପକ୍ଷର
ଏକ ପକ୍ଷର ଦୁଇ, ଦେବ କରଦ ପ୍ରାଣୀୟ କରଦ
କୋଷ ନିକେତନୀୟ, ମହୋତ୍ସବ ଦୁଇ, ଦାନକ ଦୁଇ, ଓ ଦେବ,
ପ୍ରାଣୀୟ କରଦ ଦୁଇ । ଅଧିକ, ମହୋତ୍ସବ ଦେବିକା
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖେ । କରଦ ମୁସ୍ତ ଦେବ, ବିକ୍ରୟାଗ, ଦୁଇ
ଦେବିକା ଓ ଦାନର ଦେବିକା ଅଭେଦ୍ୟ ଦୁଇ
ମୂଲ୍ୟ ଦେଖାଇବୁ ୫ ୫ ପାଠ ଓ ଭାବମାସୁର ୫ ୫

ପ୍ରମୋଦ ବିନ୍ଦୁ ।
ସର୍ବପ୍ରକାର ମେଦ ବା ମନୋହର ନିକେତନୀୟ
ନିକେତନୀୟ, ମୁସ୍ତ ସରଦ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସରଦ ଦେବ ମେଦ, ପ୍ରାଣୀୟ
ମେଦ, ସରଦାମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣୀୟ ସରଦ ପ୍ରାଣୀୟ ପ୍ରାଣୀୟ
ଔଷଧ । ଦେଖି ଦେବ କରଦ କରଦ ଅଭେଦ୍ୟ ଦେବ
କରଦ । ଦେଖେ ସରଦେଶ କରଦ ଦେଖିବେ ପଞ୍ଚମ
ପ୍ରାଣୀୟ ଔଷଧ ପଠାଯାଏ ।
ପ୍ରାଣୀୟ ଓ ଏକ କୋଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫
ଭାବମାସୁର ୫ ୫

ଅଶୋକାଚରଣ ।
ଏକ ଦୁଇକ ଶ୍ରୀ ଦେବକ ନିକେତନୀୟ । ରକ୍ତଶରୀର
ଦେଖେ ଦେବକ, ଦେବିକା ଅଧିକ, ପ୍ରାଣୀୟରେ
ସରଦା ଦେବକ ଅଧିକ କରଦ କରେ ।
ପ୍ରାଣୀୟ ଓ ଏକ କୋଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫
ଭାବ ମାସୁର ୫ ୫
ଅଧିକ ବନ୍ଧା ଦେଖାଏ ।
ପାଠକୋଷାମାନଙ୍କ ଓ କରଦ ପ୍ରାଣୀୟ ମହୋତ୍ସବ
ପ୍ରାଣୀୟ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୫ ଭାବମାସୁର ୫ ୫

ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରିକା ।

THE UTKAL DIPIKA.

CUTTACK, SATURDAY THE 30th September 1905.

ବ ୧୫ ଚ ଅଷ୍ଟିତ ସିନ ୧୯୦୫ ଶ.ଲ ସମ୍ଭବାର

ସମ୍ଭବ ବସନ୍ତ ବରଷାକାଳର ଶିଶୁବିଜ୍ଞାନ ଲ 'ଟେ'ରକ ସମ୍ଭାବନାରେ ମ ଦ୍ଵତ ଓ ପ୍ରସାର

ଅଂଶ ୫ ୩୯
ସମ୍ଭାବନା ୫ ୨୯

ଅ ୪୦ ୩
୫ ୩୫ ୩୩

ଉତ୍କଳପାଣିପାଳ ବଜ୍ରପନ ଛପାଉଦ୍ୟୋଗ ଗର୍ଭା
ଉତ୍କଳପାଣିପାଳ ବଜ୍ରପନ ଛପାଉଦ୍ୟୋଗ, ଯଥା:—
ପ୍ରଥମବାର ମହାଶୟ ଶାନ୍ତପୁର ୫୦/୮ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧପ୍ରମୁତ୍ତ ୫୨୯
ପୂର୍ବପଦ ପ୍ରମୁତ୍ତ ୫୦୯ ମାତ କୌଣସି ବଜ୍ରପନ ଦେବେ ଛପ
ଦେଲେହେଁ ଉତ୍କଳ ଗର୍ଭା ୫୦ ୪ ଶାନ୍ତ ଉଦ୍ଧା ଦେବ ନାହିଁ ।
ଦ୍ଵିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟପଦ ସମ୍ଭାବେ ଗର୍ଭା ପ୍ରଥମ ଅରୁର ଦେବା ଓ
ତୃତୀୟ ଗର୍ଭାକ୍ରମେ ଦେବ । ଅଧିକ ଦନ ମହାଶୟ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର
ବଜ୍ରପନ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ । ବଜ୍ରପନର ମୂଲ୍ୟ ବଜ୍ରପନର
ବଜ୍ର ପଠାଉଦ୍ୟୋଗ ଦେବ ।

NOTICE.

Wanted two passed Hindu com-
pounders for the Mourbhanj State
Dispensaries pay Rs. 15 rising to
Rs. 20 per month. Apply stating age
and with copies of testimonials to the
undersigned on or before the 30th
September next.

Mourbhanj } D. C. Aich
18-9-05 } Chief Medical officer.

WANTED a Head Pandit on a salary
of Rs. 8 per mensem for 6 months for
the Upper Primary School at Raj-
nagar in the Kanika Raj Estate. None
need apply who has not passed the
Central Class Examination of the
Cuttack Training School and has no
experience of teaching under the new
system of Vernacular Education. The
candidate should also possess some
knowledge of English as he will have
to keep charge of the local Post office
for which he will get an allowance of
Rs. 4 from the Postal Department.
Apply with copies of testimonials to
the undersigned before the 7th Octo-
ber next.

K. C. Sirkar
Manager Kanika Estate
P. O. Ganja, Dt. CUTTACK.
26-9-05

NOTICE.

Is hereby given that a Talcher schol-
arship of Rs. 7 a month tenable for
2 years at the Ravenshaw-College is
vacant. Candidates are invited to
apply to the Chairman of the Cuttack
District Board before the 20th Octo-
ber 1905 in the following form.

- 1. Name of candidate.
- 2. Name of his father and his
occupation.
- 3. Residence temporary or perman-
ent.
- 4. What examination the candidate
has passed and in what Division
whether in the first chance or other-
wise.
- 5. Name of the school and the
class in which he is reading.
- 6. Certificates from respectable
persons about the character and cir-
cumstance of the candidates.
- 7. Remarks giving other particu-
lars which the candidate may wish to
give.

Cuttack } J. C. Chandra
Dt. Bds. Office } Vice-Chairman.
25-9-05.

NOTICE.

A riding horse, some old musical
instruments, theatre scenes, one
phaeton four wheeled carriage and
some glass wares belonging to the
Estate of the late Hariharnath Pandit
will be sold. Intending purchasers
to apply within the 15th October next
to the Receiver, Darpan, Estate,
Rajbati, Chandnichauk, Cuttack. The
horse and the carriage may be seen
at the Durpan stable Mahammadia
Bazar, Cuttack from 10 A. M. to 4 P. M.

27-9-05 } Gopal Chunder Paharaj
Cuttack } Receiver, Darpan Estate
CUTTACK

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଭିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରୋଧ ପଦ୍ଧତି
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସକାଳ ଘୋଡ଼ା, ଦେ-
ହେଇ ପୁରୁଣା କାନ୍ଥସର (ସିଆନୋ ପ୍ରଭୃତି),
ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ପରଦା ଓ ଲୁଗା ଓଦେଇ, ଏବଂଗୋଟି
ପିଠାପାତ୍ର କ ଦେହେଇ କାଳ ଜଳସାତ
ହଳସ୍ତୁ ଚୋରାକାର ଅବଶ୍ୟକ । ଗ୍ରହଣେତ୍ତୁ
ମାତେ ଅଗାମୀ ଅଦ୍ଵୋକରମାସ ବା ୧୫ ରଜ
ମଧ୍ୟରେ ଅମ୍ଭ ନିକଟ ଭର୍ତ୍ତ ଦେଇ ପାରିବେ ।
କଟକ ସହର ମହାଶୟ ବଜ୍ରପନ ଦର୍ପଣ
ଅସ୍ତାବଲରେ ଘୋଡ଼ା ଓ ବାଡ଼ି ଦେଖି
ପାରିବେ ।

୨୭୩୦୫ } ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବରାଳ
ହବଦ } ରାଧୀକାନ୍ତ, ଦର୍ପଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ସହର ଅଧିକ ଚାନ୍ଦନଗୋଡ଼
କଟକ

ଅଦସ୍ତଲ କଲର ବନୋବସ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟ
ଉପଲକ୍ଷେ ଅସନ୍ନା ଚଳେମ୍ବର ମାସ ୦୯୫ ରଜ
ଠାରୁ ଚଳଲକ୍ଷିତମ୍ଭରେ ଅମୀତ, ଦେହୁଅମୀତ
ମୁଦଲର ବସ୍ତୁକ, କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରାଥମାତେ ସେମାନ-
କର ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ସହିତ ଅସନ୍ନା ଅଦ୍ଵୋକର
ମାସ ବା ୨୫ ରଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅମ୍ଭ ନିକଟକୁ
ଅବେଦନପତ୍ର ପଠାଇବେ, ସେହିମାତେ ଓଡ଼ିଶା
ସେଟଲମେଣ୍ଟ ଅଧିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବେ ଓ
ହସ୍ତାକ୍ଷର ଭଲ ଲେଖାଯିବେ ସେମାନଙ୍କ ମନୋ-
ମାନ କରାଯିବ ।

ଅମୀତ କ ୫୦ ୩ ଦେହୁଅମୀତ ୦ ୨ ୩
ଅଦସ୍ତଲ } NAKAYAN CHENDBO NAYAK
ସେଟଲମେଣ୍ଟ ଅଧିକର
୨୫୦୦୫ } ଅଦସ୍ତଲ

NOTICE.

Wanted four apprentices for the Khurda Sub-Divisional and Khasmahal Combined office. None need apply who have not passed the Entrance Examination of the Calcutta University. Applications with certificates of character and respectability will be received by the undersigned up to the end of October 1905. The applicants should state their age and their relationship with any of the *amlas* of this office, in their applications.

Khurda Sub-Divisional office } A. W. Stark
28-9-05 } Sub-Divisional officer

Wanted a Treasurer on Rs. 65 per mensem for the Puri Treasury for 7 months with the prospect of being made permanent afterwards. The selected candidate shall have to furnish a security of Rs. 10,000 in Government Promissary Notes. Applications will be received by the undersigned up to 31st October 1905.

Puri Collectorate J. R. Blacwood
26-9-1905. Collector

FOR SALE.

A riding mare is for sale. It can be seen at Dhanmandul station B. N. R. or at Barchana Dak Bungalow. The animal is very hardy and will be of great use to any travelling officer.

K. C. NANDA
owner of the animal
Please write to:-
Manager's office
Durpun Estate, P. O. Burchana
28-9-05

ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ।

ଶ୍ରୀ ଭୂଗୋପବନ୍ଧୁ ପୁଜା ପ୍ରଭୃତି ପଦ୍ୟୋପଲକ୍ଷଣରେ ଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମସ୍ତ ଦେବାନୀ ଅଧୀନରେ ଚଳେଇ ଗତ ତା ୨୮ ଋଷ ଗୁରୁବାର ବନ୍ଦ ହୋଇଅଛି । ଏତମସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକାଳ ବନ୍ଦ ରହି ଅଗାମୀ ଅନୁବର ମାସ ତା ୩୧ ଋଷ ମଙ୍ଗଳବାର ବନ୍ଦ ପଡ଼ିବ । ତଳେକୃଷ୍ଣ ପରୁକଦାସ ଇତ୍ୟାଦି ସରକାରୀ କରକ୍ଷମାନ ଅଗାମୀ ତା ୩୧ ଋଷ ମଙ୍ଗଳବାରଠାରୁ ତା ୧୪ ଋଷ ଶନିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଦ ଆଉ ତା ୧୬ ଋଷ ସୋମବାରରୁ ପଡ଼ିବ । ରବିବାର ମିଶି ଏଥର ଦି ୧୩ ବନ୍ଦ ହେବ ।

ଭୂଗୋପବନ୍ଧୁ ଉପଲକ୍ଷଣରେ ଚଳେଇ ପ୍ରତିକୃଷ୍ଣମାସର ତାରିଖାଳୟ ପ୍ରକଳର ବସ୍ତୁ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଅଗାମୀ ତା ୩୧ ଋଷ ମଙ୍ଗଳବାରଠାରୁ ତା ୧୪ ଋଷ ଶନିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଦ ହେବ । ଅରବି ଅଗାମୀ ତା ୨ ଋଷ ଏବଂ ତା ୧୪ ଋଷରେ

ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ବାହାର ନାହିଁ । ଗ୍ରାହକ ଓ ପାଠକବର୍ଗଠାରୁ ଭୁକ୍ତପ୍ରାପ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଦେଇ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ବୃଦ୍ଧି ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଜନଦ୍ୱାରାଙ୍କର ପୁଜା ଉତ୍ସବରେ ମତ୍ତ ହୋଇ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମର ଉତ୍କଳ ଉଦ୍ଧାରଣ ଦେଖାଇବେ ।

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାରେ ଦାନ୍ତ ଶାଖା ନାଳ ସଦାଶେ ଗୋବିନ୍ଦସାହୁ କୋଷା ଦାନ୍ତଶ୍ରୀମ ଓ ମହମ୍ମଦ ଜମାପୁର ଗ୍ରାମ ଏମୁଦ୍ରେ ୩୧୫୨ ୧୨୩ ପୋଲ ଜମି ସରକାରୀ ବ୍ୟୟରେ ଶରଦ ହେବାର ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞାପନ ଗତ ତା ୨୦ ଋଷର ଜିଲ୍ଲାକର୍ତ୍ତା ଗଜେନ୍ଦ୍ର ବାହାରଅଛି ।

ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ବ୍ୟୟକର୍ତ୍ତାଦେଇ ଦେବା ଦେବୀ ଦାଉଣ ଏଣିକି ଲେକ୍ତର ଅଗ୍ରଦେଶୀ ଅନୁମୋଦିତ ଅନୁରଣ ହୋଇଅଛି । ମାସି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ତେ ଦେବା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଅଛି ତାହା ଜିଲ୍ଲାକର୍ତ୍ତା ବିଜ୍ଞାପନସରୁ ଦେଖି ତ ୨୦୦୦୦ କାନ୍ତୁ ନିଅଣ ଅଛି । ଏପ୍ରକ୍ଷପରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟୟ ଅନେକ ଅଛି ଅରବି ସମ୍ମିଳନୀର ସଭ୍ୟ ଓ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଚଳଣ ସାହାଯ୍ୟଦାନ କରିବାକୁ ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ କରୁଅଛି ।

ଗତ ତା ୧୨ ଋଷରେ ଶେଷ ଦେବା ସମ୍ପ୍ରାଦରେ ଭାରତର ପେଲେଗ ମୁରୁ ସଂଖ୍ୟା ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ସମ୍ପ୍ରାଦର ୨,୮୨ ଠାରୁ ୨,୮୧୯ କୁ ବଢ଼ିଅଛି । ଚତୁର୍ଥଧରେ ଏକା ବମ୍ବେର ପ୍ରଦେଶର ମୁରୁ ୨,୧୦୩ ଏବଂ ବାହା ପୂର୍ବସମ୍ପ୍ରାଦ ଠାରୁ ୩୩୮ ଅଧିକ । ମାନ୍ଦ୍ରାଜ, ବଙ୍ଗ, ସ୍ୱଜ୍ଜ୍ୱଳ୍ୟ, ବ୍ରହ୍ମା, ମଗ୍ଗାଶୂର, ହାଇଦରାବାଦ ଏବଂ ପଞ୍ଜାବର ମୁରୁ ପୂର୍ବସମ୍ପ୍ରାଦ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାୟ ସମାନ; ଦେବଲ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ମୁରୁ ୧୨୪୨ ୧୫୫୯ କୁ ବଢ଼ିଅଛି ।

ସ୍ୱଦେଶୀ ଅନୁଲୋଚନ ଏ ଜଗତରେ ଅଗା ଗତ ସପ୍ତକ ଦେବାର ଜଗାସାଧି । ଅଜ୍ଞ ଦାଲି ପୁଜାର ବଜାରରେ ବିଲଗଲୁଗାବିକେତା ମାରବାଡ଼ ଦୋବାଦ ପ୍ରାୟ ଶାଲି ପଡ଼ିଅଛି ଏବଂ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଦେଶୀଲୁଗା ଖୋଜି ବଢ଼ୁଅଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ଲୋଡ଼ୁଅଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ସୁଦ୍ଧା ଅଳ୍ପ ମନୋହର ବିଦେଶୀ ବାତ ପ୍ରତି ଦେଶୀ ବାତ ଅନୁରରେ ଗ୍ରହଣ କରୁଅଛନ୍ତି । ଲୋକଙ୍କର ଏହି ମତ ଯେବେ ପ୍ରାଣୀ ହେବ ତେବେ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟ ଫେରିବ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଭୂଗୋପବନ୍ଧୁ ଉପଲକ୍ଷଣରେ ଜମିଦାର ବାହୁ ଚନ୍ଦ୍ରଲ ଗୋସ୍ୱାମୀ, ବାହୁ ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ

ଗୋସ୍ୱାମୀ, ବାହୁ ଗଜେନ୍ଦ୍ର, ଲାଲ ଗୋସ୍ୱାମୀ ଓ ବାହୁ ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ଗୋସ୍ୱାମୀ ସେମାନଙ୍କର ମାତାଙ୍କ ନାମ ଗୋବିନ୍ଦ ସୁଲକ୍ଷ୍ମ ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ନାମସେଷରେ ଶ୍ରୀରାମପୁର ହାସପାତାଳ ସଂଲଗ୍ନରେ ଗୋଷିବ ଦାଉଣ୍ୟ ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ନାମ ସଦ୍ଦିନୀଦାସେ ୪ ୧୧, ୦୦୦ କା ଦାନ କରିବାକୁ ମାନ୍ୟତା ଦେଇ ଲେଖିବୁଦ୍ଧ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଦାଉଣ୍ୟ ମାନ୍ୟତା ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ଜିଲ୍ଲାକର୍ତ୍ତା ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଦେ ଏ ବିଷୟ ପ୍ରକ୍ଷର କରାଇଅଛନ୍ତି । ଗତ ଅଗସ୍ତ ମାସରେ ମାନ୍ୟବର ମହୋଦୟ ସ୍ୱୟଂ ଏହି ସ୍ୱତ୍ୱ ଜମିଗରେ ଶୁଭ ଦେଇ ଅସିବାକୁ ଜଣାଇଅଛନ୍ତି ।

ପୁଷ୍କରକଳର ଉଠିଅଛି ଯେ ଖୋରସାଠାରେ ଗୋଷିବ ମୁନସଫୀ କରେଣ୍ଡ ବସିବ ଏବଂ ପୁଷ୍କରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଅଧିକା ମୁନସଫ ଅଛନ୍ତି ସେ ଖୋରସାକୁ ଯିବେ । ଖୋରସାବାସୀ ଏହା ଶୁଣି ବଡ଼ ଅନୁର ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ଯେବେ ତାହା ହୁଏ ତେବେ ବଡ଼ ଉତ୍ତମ ହେବ । ବିଶ୍ୱାସୀୟ ଘର ଜଗତରେ ଦେଲେ ଲୋକଙ୍କର ସେମନ୍ତ ସୁଖା ଜ୍ୟାୟ ବିଶ୍ୱରର ତେମନ୍ତ ସହାୟତା ଅଟେ । ପରଲୁ ମୁନସଫୀ କରେଣ୍ଡ ଖୋରସାର ବର୍ତ୍ତମାନ ସଦର ମୁକାମରେ ପ୍ରାପ୍ତିବ ତ ହୋଇ ଜଗତରେ ଦେଲେ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ଏବଂ ସୁଖାଜନକ ହେବ । ଜଗତ ଉତ୍କଳରେ ଜଗତ ଖୋରସା ସବୁଦିନ ଜନର ସଦର ମୁକାମ ହେବ ଏପରି ଅପା କରିବାର ଅନେକ ଦାଉଣ ଅଛି ।

ଜିଲ୍ଲାକର୍ତ୍ତାର ଉତ୍କଳ ସମାଜର ବିଶ୍ୱାସ ଦଳପତି ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସମ୍ମାନ ବ୍ୟକ୍ତି ମହାଭକ୍ତ ସର ଜ୍ୟୋତିକ୍ରମୋଦତ ଠାରୁ ବାହାକୁ ଚେ, ସି, ଏସ, ଅଇ ନିଜ ପ୍ରାସାଦରେ ଏଥର ଶ୍ରୀ ଭୂଗୋପବନ୍ଧୁ ପୁଜା ଯଥାର୍ଥ ସ୍ୱଦେଶୀୟ ଭାବରେ ସମ୍ପନ୍ନ କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ସଂକଳ୍ପ କରିଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତିମାର ସାଜଠାରୁ ବସ୍ତ୍ରଲକ୍ଷ୍ୟର ସ୍ୱେଗସ୍ୱେନ ସହଜ ଜଳସ କେବଳ ବଙ୍ଗଳାଦ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେବାର ଅନୁମୋଦିତ ହେଉଅଛି । କଲିକତାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ମାନ ଓ ଉତ୍କଳସମ୍ପାଦକ ଏହି ଭାବରେ ପୁଜା କରିବାର ଉଦ୍ୟମ କରୁଅଛନ୍ତି । ଅନୁମୋଦିତ ଏକାନ୍ତ ଅପାଦକୁ ଏହି ବିଧିରେ ପୁଜା କରିବାକୁ ସମସ୍ତେ କୃତଚିତ୍ତରେ ଯତ୍ନବାଦ୍ଦି ଦେବେ ଏବଂ ଏଥିରେ ମା ଜଗଦମ୍ପା ଅଧିକ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଭୂଖଣୀ ସମ୍ମାନ ମାନ୍ୟତା ମଙ୍ଗଳ ବିଧାନ କରିବେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଗତ ତା ୨୧ ଋଷରେ ଶେଷ ଦେବା ସମ୍ପ୍ରାଦରେ ଭାରତର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରଦେଶରେ ଭୁକ୍ତ

ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଜଳର ପରମାଣ ଉଣା ଥିବାରୁ ସେ ସକଳ ପ୍ରାଣକୁ ପୁଣି କାନ୍ଧିଥିଲା । ସେ ସକଳ ପ୍ରାଣର ବିଶେଷ ଉପକାର ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାର ଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କ ଦେଖି ପ୍ରାୟ ସବୁ ସମ୍ପାଦକ ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ିଅଛନ୍ତି । ଗତ ତା ୧୨ ରାଜ୍ୟରେ ଶେଷ ଦେବା ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଉପୋକ୍ତ ଜଣାଯାଏ ଯେ ମାନାଜର ବିଜ୍ଞାନପତ୍ର ଜଳରେ ଜ ୧୧୪ ଶ ବମେଇର ଅବମତ ନଗର, ପୁରୀ, ବେଲଗାଁ ଏବଂ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଜଳରେ ଜ ୩,୩୨୨ ଶ ଏବଂ ଉତ୍କଳପ୍ରଦାନର ଅଳ୍ପରେ, ସୋଲପୁର, ମାଲକାଞ୍ଜ ଓ ମେଲକାଞ୍ଜରେ ଜ ୨୧,୪୧୫ ଶ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଥିଲେ । ପୁଣି ସମ୍ରାଜ୍ୟର କୁଳଜାରେ ମାନାଜରେ ଜ ୩୦ ଶ ଉଣା ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ପ୍ରଦେଶରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଜ ୧,୧୧୨ ଶ ଏବଂ ଜ ୧,୪୪୪ ଶ ବଢ଼ିଥିଲା ।

ପ୍ରକାଶକୃତରେ ପ୍ରକାଶ ଯେ ପାରଳାଖେମଣ୍ଡି ହୋଇ ଅର୍ଥ ଉତ୍କଳର ଅଧିକରେ ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମେ ସାହେବ ଟ ୮୦୦୦ ଟଙ୍କା ବେତନରେ ମାନେଜର ଦେଉଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସୁନୀୟ ଗୁଜରାଟର ଜଣେ ମାନେଜର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଉପସାହେବ ଟ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ବେତନରେ ବ୍ୟବସାୟ ଗୁଜରାଟ ପ୍ରାନ୍ତରେ ସେକେଟର ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ନାବାଇଗ ଗୁଜା ମାଲଗୁଜର ବିକ୍ରମେଲରେ ପରିବାରୁ ଯିବାର ପୁର ହୋଇଅଛି । ପୁଣି ସେ ଗଜ୍ୟର ଶବ୍ଦମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକ୍ଷୁଧର୍ମରେ ଉପକରଣ ନମନ୍ତେ ରେବରେଣ୍ଡ ମେଣ୍ଡେକ ଲଙ୍କ ସାହେବ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି ଓ ପାରଳା ଖେମଣ୍ଡିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ପ୍ରଭୃତ ଗର ବିକ୍ରମ ଲାଗିଅଛି । ହୋଇଅଛନ୍ତି ଅର୍ଥରେ ବନୋବସ୍ତ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀକ୍ଷୁଧର୍ମ ପ୍ରଭୃତର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଲେଖାଥିବାରୁ କୋଷ ଦେଉଅଛି ଯେମନ୍ତ ଏକା ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ମଦକୁମାର ଗୋଷ୍ଠିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଅଶାକରୁ ବାହା କହେ ।

ଦାନ ପଡ଼ିଥିବା ତାଦିକିଟ ତାଦମାସର ସ୍ୱରୂପ ନିୟୁତ ଯିବାର ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଅନେକ ଦିନରୁ ନିୟମ କରାଅଛନ୍ତି । ସେହି ନିୟମ ସନ ୧୯୦୫ ସାର ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ତା ୧ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଅସନ୍ତା ନାଲିଠାରୁ ଦୁଇରୁପେ ପ୍ରତିପାଳକ ଦେବ । ଅବ ଏକ ତାଦକରମର ଡିଭେକ୍ଟର ଜେନରଲ ବିଜ୍ଞାନ ଦେଇଅଛନ୍ତି ଓ ଅସନ୍ତା ନାଲିଠାରୁ ତାଦକରେ ସେ ଡିଠି, ପାକଟ ପାରସର ଉତ୍ୟାଦ ପଡ଼ିବ ତହିଁରେ ଲାଗିଥିବା ଶିକଟ ଉପରେ ସେକେ କଲମର ଗାର, ତାରଣ, ବସ୍ତ୍ରପତ୍ର ଉତ୍ୟାଦ ତହିଁ ଦନା-ସାଉଥିବ ତେବେ ତାହା ତାଦମାସର ସ୍ୱରୂପ

ନିୟମିତ ନାହିଁ ଓ ସେ ସବୁ ଡିଠି ଉତ୍ୟାଦ ଉପରେ କେଉଁ ମାସର ପଡ଼ିବ । ସର୍ବସାଧାରଣକୁ ଏ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ସାଧନ କର ହେଉ ଯାଉଅଛି ଯେମନ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟାୟ ବସରଃ ଦେହୁ ଶିକଟ ଉପରେ ତହିଁ ଲେଖିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା କଲମର ଗାର ଡାଖିବେ ନାହିଁ ।

ଅବଦାଣ୍ଡ ନିମେଷକରେ ଉତ୍କଳ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବାହାରିଅଛି । ଏହି କମିଶନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚମପତ ସାହେବ ଏବଂ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚିତ୍ର ଦେବ ସାହେବ ଅଟନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଜ ୪ ଶ ମେମ୍ବରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେବଲ ମାତ୍ୟବର ଦେ, ଚି, ଗୁପ୍ତ ଦେଶାୟ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ଏହି କମିଶନ ବା ସମିତି ଏ ଦେଶରେ ମଦକିକ୍ତ ଏବଂ ତହିଁର ଶିକ୍ଷା ଗଠିତ ସକଳ ଦଥାର ଅନୁସନ୍ଧାନ କର ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡରୁ ଜଣାଦେବ । ଅସନ୍ତା ଅକ୍ଟୋବର ମାସର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ସମିତି ପ୍ରଥମେ ମାଲକାଞ୍ଜରେ ଏକଟ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟାନୁକରଣେ ଏକ ଅପ୍ରେଲମାସ ଶେଷ ପରିତ ରିପୋର୍ଟ ପଠାଇବେ । କଲକା ମଦ, ଦେଶାୟ ମଦ, ତାତି ଏବଂ ସଦରକ୍ଷି ଓ ମୋସଲକ୍ଷି ସଜାନ୍ତ ସକଳ ବିଷୟ ସମିତି ତଦନୁ କରବେ । କେବଳ ବରମା ପ୍ରଦେଶରେ ଅପୁର ଗୁଲ ପ୍ରଧାନ ଏବଂ ମଦର ଗୁଲ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ଥିବାରୁ ସମିତି ସେଠାର ଦଥା କରୁ ରହିବେ ନାହିଁ ।

ସନ ୧୯୦୨ ସାରରେ ଓଡ଼ିଶାର ନିମ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତମେଣ୍ଡରୁ ବିକାଶେ ମାଦନିକର ତମ୍ପାନାର ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ ବିଜ୍ଞାନପାଠ ଓ ମନୁଫିକର ପ୍ରାଥମିକ ଅଙ୍ଗପାଠ ଅଥବା ଗର୍ତ୍ତ ଓ ଦାସର ଅବ ପୁସ୍ତକ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାନ୍ତମେଣ୍ଡ ରୁ ବିକାଶେ ଶ୍ରୀମତୀ ଅବନ୍ତୀ ଦେବୀର ସାହାଯ୍ୟ ମଞ୍ଜୁଷା, ମାଦନିକର ତମ୍ପାନାର ଉଚ୍ଚ ବିଜ୍ଞାନ ପାଠ, ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାନ୍ତମେଣ୍ଡ ଉଚ୍ଚଦାସ ପାଠ, ଓ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାନ୍ତ ଗୁଲୋପାଠ, ଗର୍ତ୍ତ ଓ ଦାସ ଅଥବା ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ବସୁର ଅବପୁସ୍ତକ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ବସୁର ବ୍ୟବହାରକ ନ୍ୟାମିତି ଓ ଶ୍ରେଣିପରମାଣ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ବୋଲି ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଅଛି । ଏପରି ମଧ୍ୟଦୁର୍ତ୍ତି ସତ୍ୟେ ସାହାଯ୍ୟ ତରଙ୍ଗ, ମାଦନିକର ବିଜ୍ଞାନପାଠ, ଗୁରୁତ ଉଚ୍ଚଦାସ, ଗୁଲୋପ, ଅବପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ ଶୁଣ ଅଥବା ପାଠିକଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ଶୁଣ, ସାଧାକାଥ ସମ୍ପ୍ର ନ୍ୟାମିତି, ମାଦନିକର ବ୍ୟବହାରକ ନ୍ୟାମିତି ଏବଂ ମାର୍ଗକେତ ଓ ଏମ, ଏମ୍, ବସୁର ଉଚ୍ଚଦ ପର ନିତର ଦାସ ଇନ୍ ବେଙ୍ଗଲି ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଅଛି ।

ପୁଣ୍ୟର ମାନସୋତ୍ତର କଲେକ୍ଟର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାବୁ ଉକ୍ତ ସାହେବ ଯଦ୍ୟପି ତ ବିଶେଷ ଶୁଣ ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ନିମନ୍ତାଧରଣର ମଠର ମାନଙ୍କ ଏକ ଧର୍ମଶାଳାରେ ଅଗ୍ରଥା ଦ୍ରୁଶ୍ରେଣି-ଦ୍ୱାରା ଅଙ୍ଗୁରି ରଖିଗଲେ ତଥାତ ସାମାଜ୍ୟ ପଡ଼ିକଦାସ ମାନଙ୍କରେ ନିଜେ ସରକମିନିକ୍ତ ଯାଇ ମଧ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଲାଗିଦେବା ଉତ୍ୟାଦ ଦେବେତ କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ସେହି ସତ୍ୟସୂଚାର ପରତସ୍ତ ଦେଇଥିଲେ ତହିଁରେ ସର୍ବସାଧାରଣ-ବର ପ୍ରାଣିକଲନ ହୋଇଥିଲେ । ବାହାକ ସମ୍ମାନ ସହୁତ ବିଦ୍ୟା ଦେବା ଉପକରଣେ ପୁରୀବାସୀ ଜଣଦେବେ ଉତ୍କଳେତ ମିଶି ମନଲକ୍ଷ ରେଷନାର ଉତ୍ୟାଦ କରବା ଉତ୍କଳ ହୋଇ ଅଛି । ମାତ୍ର ଯେଉଁ ମନଲକ୍ଷରେ ସନ୍ତ ମନୁ ଓ ପଶ୍ଚାତାତେ ସାହେବ ମହୋଦୟଙ୍କୁ ଭେଟିବା ବାରଣ ଏବଂ ହିନ ହୋଇଥିଲେ ସେଠାରେ ବାହାକ ଓ ସାହେବ ଜଳପାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଅନେକ ଶରଣ କର କଲକାରୁ ଶ୍ରୀମ୍ବା-ବାତି ଅଣିବା ଦେବେ ଲେବକ୍ତ ରଲ ତ ଲାଗିବାର ଜଣେ ପଞ୍ଚପ୍ରେତକ ଲେଖିଅଛନ୍ତି । ଯହିଁରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁଣ ମନଲକ୍ଷରେ ଗାହାରି ଦେବା ଉଚିତ ।

ପରସତ୍ୟା ଚକ୍ରତମର ବାବୁ ବସେକ୍ଷି ଗୋଷ୍ଠକର ନାରାଣାକରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୧୯୦୫ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଛି ସେ ତହିଁମଧ୍ୟରୁ ୧୦୫ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଦକାଜ ଟ ୪୦ ଶ୍ରୁ ଅଥବା ଗ ୨୦୦ ଜ ନୁଣା ଦୁଣା ଦେଉଅଛି । ଏ ସମସ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେଉଁ ଧୂର୍ତ୍ତ ତରଦାସ ଗୁରୁତ ଦେଉଅଛି ସେହି ତଳ ଗୋ ୫୦ ଟା ଚନ୍ଦ୍ର ଚଳାଇବାରୁ ସମ୍ପମ । ପୁରୁଷ ଦୈନିକ ୧୦୦୦ ଗଜ ବା ଯୋ ୧୦୦୦୩ ନୁଣା ଦୁଣା ହୋଇ ପାରେ ୮ ତଳ, ଚନ୍ଦ୍ରର ଉତ୍ୟାଦ ସମସ୍ତ ଉପକରଣରେ ସେ ପ୍ରାୟ ଟ ୫୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରୁଅଛନ୍ତି । କେବଳ ମଣ୍ଡ ଦେବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଅବୁଦ୍ୟା ଅଛି । ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାମାଣ୍ୟଦ୍ୱାରା ଦେବା ଏ ଦେଶର ପୁରୁଣା ଶବ୍ଦ ଏବଂ କଟ ବାବୁ ତହିଁର ବ୍ୟବହାର କରବାକୁ ଲଜା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ସେ ସେପରି ତେଜ୍ଞା କରୁଅଛନ୍ତି ସେ ଅସୁଦ୍ୟା ଅନୁକାଳରେ ଗୁଣିବ । ବଟ ବାବୁ ନୁଣା ଦୁଣାର ଏହି ଦୂରତ ପ୍ରଣାଳୀର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ଏହି ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରାୟେ ୩୦୦ ଶାଳା ପିଟିଲେ ନୁଣାର ଅଳ୍ପ ଏ ଦେଶରେ ରହିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତନ୍ତାକୁ ଉଣା ପାଇବିବ ।

ସରଦାସ ରିପୋର୍ଟରୁ ପ୍ରକୃତ ସେ କୃଷି ମ ବା ଜାଲ ବଦା ତ ପରମାଣରେ ତଳ ପ୍ରକଳ

ଦେଖୁଥିବୁ ତାହା ବୁଝିବା ଦାୟତା ଗତ ମନ
ମାସରେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତହିଁରେ ଦେଖା
ଗଲା ଯେ ଦଲିଦତାରେ ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ
୧୨୫, ଏଲକାବାଦରେ ୭, ଲାହୋରରେ ୪୦,
କମ୍ବୋଇରେ ୧୮୫ ଏବଂ ମାଦ୍ରାସରେ ୧୨୫ ଲକ୍ଷ
ଟଙ୍କା ବାହାରିଥିଲା । ଲାହୋରର ଶକ୍ତିଶାଳୀ
ରେ ଏବେ ଅଧିକ ଜାଲ ଟଙ୍କା ବାହାରିବାର
କିଛି ଦେଖୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ ହୋଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର
ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରାଚୀନ ବିଶେଷତଃ ମାଦ୍ରାସରେ
ଶକ୍ତିଶାଳୀତାରେ ଏବେ ଅଳ୍ପ ବାହାରିବାର ସହି
ଦେଉ ଲେଖାଅଛି ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀତାକୁ ଅଧିକା
ପୁଞ୍ଜେଟିବା ବନ୍ଧ ହୋଇଯାଏ । କଳକାରେ
ଅନେକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଚଳାପ୍ରଚଳ ହେଉ
ଅଛି, ତାହା ଜାଣିବାର ସହଜ ଉପାୟ ନାହିଁ ।
ମାତ୍ର ଲୋକେ ସ୍ତବ୍ଧପ୍ରସ୍ତ ହେଉଅଛନ୍ତି । ଟଙ୍କାର
ମୂଲ୍ୟ ରୂପାଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଏହି ଅବସ୍ଥାର
ମୂଳ ଅଟେ ଏବଂ ଏଥିର ପ୍ରତୀକାର ଏହା ସର୍ବ-
କାରକ ହାବରେ । ସରକାର କି ବୁଝିଲେ
ଅଛି ତ ଏ ରକ୍ଷା କରବ ?

ଦଳ୍ୟମାନ ଓଡ଼ିଶାର ଅନୁଗତ ଦେବା ପକ୍ଷରେ
ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ସୁଦୃଶ୍ୟ କରବେ ।

ଗତ ପୂର୍ବ ଶୁକ୍ରବାରଠାରୁ ପୁନେଇ ପବନ
ସହର କି ୪୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଝଡ଼ି ହୋଇ
ଗତ ସୋମବାରରେ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା ତାହା
ଏ ଦିଗରେ ସମ୍ପାଦନରୂପେ ଜଣା ଯାଇଥିଲା ।
ମାତ୍ର ପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ତାହା ବଡ଼ ପ୍ରବଳ
ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବହୁତ ବୃଦ୍ଧ
ଅଣ୍ଟ ବାହାର ଅସିଥିଲା । ସମ୍ପାଦନରୁ
ପ୍ରକାଶ ଯେ ଗତ ସୋମବାର ପ୍ରବଳ ବନ୍ୟାରେ
ପୂର୍ବ ଉପକୂଳର ରେଲବାଟ ଚିତାକୁଳଠାରୁ
ମନାଦିଗର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁଣି ଚିତାକୁଳଠାରୁ
ନିଅପଦା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରେଲବାଟ ଧୋଇ ଦେଇ
ଯାଇଅଛି । ନିଅପଦା ଅଞ୍ଚଳର ରେଲବାଟ
ଏପରି ଭଙ୍ଗି ଯାଇଅଛି ଯେ ମସମତ ହେବାକୁ
୨୩ ସପ୍ତାହ ଲାଗି ଯିବ । ସେଠାରେ
ଜଳର ବଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଥିଲା ।
ଦୁର୍ଭାଗ କୁଅର ସମୁଦ୍ରରୁ ଚୋର ଉଠି-
ଅସିଥିଲା ଏବଂ ବହୁ ସଙ୍ଗେ ଘୋର ବୁଝି ଜଳ
ପିଣି ଭସିବାର ଶକ୍ତି କରୁଥିଲା । ସରକାର ପର
ମାତ୍ର ଜଣା ଯାଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ
ସମୁଦ୍ରକୂଳରୁ ରେଲ ବାଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟେ
ମା ୩୦ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁମି ଧୋଇ ଯାଇ-
ଅଛି ସେ ପ୍ରକାରେ ତାହା ଅଳ୍ପ ନୁହେଁ । ରେଲ
ବାଟ ଓ ଷ୍ଟେସନ ଘରମାନ ଭଙ୍ଗି ଯିବା
ଛଡ଼ା ରେଲ ଶବ୍ଦଗାଡ଼ି ବା ଯାତ୍ରୀର ସର
ହୋଇ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦଲିଦତାରୁ
ଦେବଳ ନିଅପଦା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରେଲବାଟି ବନ୍ଦ
ବାଧାରେ ଯାଇଅଛି । କାଉଁରୀରୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ
ଯିବା ଅସିବାର ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇଅଛି ଏ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣା ପଡ଼ି ନାହିଁ । ଦକ୍ଷିଣର ନିମନ୍ତେ
ଦକ୍ଷିଣରୁ ବହାଦ ସାହା ଅସିବାର ଥିଲା ସେ
ସମସ୍ତ ବାଟରେ ଅବତ ରହିଅଛି ।

ତାଲରେ ବାହାରିଥିବାର ଗୋଟିଏ ନିଗୁମ
ଏହି ହୋଇଅଛି ଓ ଯେ ବାହାରି ଅପଣାର
ପଲକ୍ଷ ସୁଲରେ କ ପଡ଼ାଇବ ସେ ସମାଜରୁ
ଦେବ । ଏଥକୁ ଅନୁମୋଦେ ପରୁରଥିଲୁ ଓ
ଘରେ ପଡ଼ାଇଲେ ତ ଚଳିବ ନାହିଁ ? ସହ-
ଯୋଗୀ ଗଜନାଥବାସୀ ଉତ୍ତର ଦେଇଅଛନ୍ତି
କି ଯେବେ ଘରେ ପଡ଼ାଇଲେ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟ
ସୁଶୁଖିଲାରେ ଚଳୁଥାନ୍ତା ତେବେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ
ଏବେ କ୍ୟାସୁ କର ପ୍ରାୟେ ସୁଲ ପ୍ରାପଦ
କରନ୍ତେ ନାହିଁ । ପୁଣି କହିଅଛନ୍ତି କି ଯେତେ-
ବେଳେ ପଡ଼ାଇବା ପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କର ସହ ନାହିଁ
ତେବେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଟିକିଏ ବଜାସୁ ବା

ସମାଜକୁ ଜୁଲମ ବନ୍ଦା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ହୋଇ ତ
ପାରେ । ଏହି ଉତ୍ତରକୁ ବୁଝିବାକୁ ଦେବ ଯେମନ୍ତ
ସୁଲରେ ତ ପଡ଼ିଲେ ବନ୍ଦା ଶିକ୍ଷା ଅକୌ
ହୋଇ ତ ଖାଲେ ମାତ୍ର ଯେତେବେଳେ ସୁଲ
ତ ଥିଲା ତେବେବେଳେ ଯେମନ୍ତ ଏ ଦେଶରେ
ବାହାରିଗଲେ ଅକୌ ପଦ୍ମ ତ ଥିଲେ ବା
ଦେବେ ଲୋକ ପଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବାହାକୁ କ
ଥିଲେ । ସୁଲ ପ୍ରାପଦତାଙ୍କ ବନ୍ୟା ଶିକ୍ଷାର
ଅଧିକ ସୁବିଧା ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଏବେ ସୁବିଧା
ଥାଉଁ ଯେ ଅପଣା ପିଲାକୁ କ ପଡ଼ାଏ
ତାହାକୁ ଜୁଲମଦ୍ୱାରା ବାଧା କରବା ଅଧ୍ୟାୟ
ବୋଲିଯାଇ ନ ପାରେ । ମାତ୍ର ଯେ ନିଜେ ବା
ଶିକ୍ଷକ ଭଙ୍ଗି ଅପଣା ପିଲାକୁ ଘରେ ପଡ଼ାଇବ
ତାହା ପ୍ରତି ଜୁଲମ କରବା ଯେ ଅଧ୍ୟାୟ ନୁହେଁ
ଏହା ଅନୁମୋଦେ ନାସ୍ତବରେ ବୁଝିବାକୁ
ଅସମ୍ଭବ । ପରନ୍ତୁ ବାହାରି ଯାତ ସୁଲରେ ମିଳି-
ବାର ସମ୍ଭବ କି ? ମୂଳ କଥା ବନ୍ୟାର ଅଦର
କି ଥିବାରୁ ମୂର୍ଖତା ବୁଝି ହୋଇଅଛି । ଯେ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାଜରେ ମୂର୍ଖ ବାହାରିଗଲେ ପ୍ରସ୍ତାବ
ପାଉଥିବେ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର
ଅଶା ଦେବ ନାହିଁ ।

ସନ ୧୯୦୦ ଯାଇଠାରୁ ସନ ୧୯୦୪ ଯାଇଁ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ଦେଉ
ଜଳରେ ଦେବେ ବନ୍ଦୁର ପଣା ପ୍ରବଳ ଥିଲା
ତହିଁର ଏକ ତାଲିକା ବର୍ଣ୍ଣାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ
ସରକାର ଗତ ଅଧିବେଶନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ-
ଥିଲା । ତହିଁରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଉନ୍ନତ ଜଳର ଗତ
୩ ବର୍ଷର ଅଳ୍ପ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାଶ କଲୁ ।

ଜଳ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ବନ୍ଦୁର ସଂଖ୍ୟା ।

	ସନ ୧୯୦୨	ସନ ୧୯୦୩	ସନ ୧୯୦୪
କଟକ	୧୧୫୭	୧୦୩୨	୧୨୩
ବାଲେଶ୍ୱର	୨୪୮	୨୩୦	୨୦୮
ଅତଗୁଳ	୧୨୯	୨୨୪	୨୨୯
ପୁରୀ	୫୧୪	୨୩୨	୨୭୯

ଏଥିରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ କଟକ ଓ ବାଲେ
ଶ୍ୱରରେ ବନ୍ଦୁର ଲାଭସେବକ୍ରମେ ଉନ୍ନତ ପଡ଼ି
ଅସୁଅଛି । ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପୂର୍ବେ କଟକରେ ୧୧୧୫
ଓ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ୨୧୩ ଲାଭସେବକ୍ରମେ
ଧାଇଥିଲା । ପୁରୀରେ ଏଣିକି କ୍ରମେ ବଢ଼ିବା-
ଦେଖା ଯାଉଥିଲେହେଁ ପୂର୍ବଠାରୁ ଉନ୍ନତ
ଅର୍ଥାତ୍ ସନ ୧୯୦୦ ଯାଇରେ ୨୪୦ ଲାଭସେ-
ବକ୍ରମେ ହସ୍ତାପାଦିଥିଲା । ଅତଗୁଳ ନୂତନ ଜଳ
ଏବଂ ବଣାଅନୁଷ୍ଠାନ । ସେଠାରେ ପତେକ
ଲାଭସେବକ୍ରମେ ଦେବା ଉଚିତ ଏବଂ ତାହା
ହେଉଅଛି । କଟକ ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ପୁରୀରେ
ଧନ ପ୍ରାଣ ବା ସଫଳରକ୍ଷାର ପ୍ରଦ୍ୟୋଗକ ପଦ-

ଠାରୁ ଉଣା ହୋଇଅଛି ଏମନ୍ତ ବୋଲିବାଇ
 ଦୌଣ୍ଡି ଦେବୁ ନାହିଁ । କରଂ ପତା ନ
 ପାଳିବା ଦେବୁ ବନ୍ଦୁର ବ୍ୟବହାର ନିମେ
 ଉଣା ଦେବାରୁ ଶ୍ୱେତ ଓ ନିର୍ମଳ ପଶୁ ଅଧିକ
 ମାତ୍ରାରେ ବୃଦ୍ଧାଣ ଶୁଣାଯାଏ । ମୂଳଦ୍ରବ୍ୟ ବନ୍ଧୁ
 ହର ଲୋକେଷେଷ ଦେବୀ ପ୍ରାଣୀୟ ଅବସ୍ଥା
 ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ ହରି ନିଲ ହାକିମବିଶେ
 ସର ଇଚ୍ଛା ଉପରେ ନିର୍ଭର ହରେ ଏବ
 ଏହିତା ଉଣା ଅଧିକର ଦାରିଣ ଅଟେ ।

ଏକ ରାଜ୍ୟର ସମାଜବେଳା ଉତ୍କଳ
 ସମ୍ମିଳନର ଦାର୍ଯ୍ୟଦାଣ ସମିତିର ଏକ ଅଧିକେ
 ଶକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ମିଳନର ଏକ ବଦଳିଗିର
 ସମାଜୀ ବା ପିତୃଦେବ୍ୟ ସମାଜୀ ଓ ଉପ
 ସଙ୍ଗେ ଯୋଗ ଦେବାରୁ ସେ ସମ୍ମିଳନରେ
 ସମ୍ମିଳନର ବଦଳିଗିର ସ୍ତର ହରିବା ଏହି ଅଧି
 କେଶକର ପ୍ରଧାନ ଦାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ସର୍ବସମ୍ମିଳନରେ
 ଧାର୍ଯ୍ୟ ଦେଲେ କି ସେହି ସମସ୍ତ ସମାଜର ଦ୍ୱାରା
 ମାନକ୍ ଏହି ଶୁଭସଂଯୋଗ ଉପଲକ୍ଷରେ
 ପ୍ରକାଶିତା ଦାରିଣ ସମ୍ମିଳନ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ
 ପଠାଯିବ । ବାବୁ ଦାମୋଦର ହର ଜଣେ
 ପ୍ରକାଶକପୁସ୍ତକ ମନୋମତ ହେଲେ ଏବ
 ତାହାକୁ ଶୁଭ ଦିଶ୍ୱାମଳ ସେ ସେ ବାବୁ ପ୍ରାଣୀ
 ଭୂଷଣ ରୟ ଏବ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଅପୁତ୍ରା ଦେଲେ
 ଅନ୍ୟ ଦେହୁ ରାଜ୍ୟଲୋକକ ଦାହାକ ସଙ୍ଗୀ
 ପ୍ରକାଶକ ଠିକ ହରି ସଙ୍ଗକୁ ଜଣାଇ ଦୁର୍ଗାପୁର
 କରୋଷକର ସମୟରେ ସେ ସବୁ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ
 ଦାର୍ଯ୍ୟ ନିବାରଣ ହରି ଅଧିକେ । ପ୍ରକାଶକମାନ
 କର ଦୁମଶର ବ୍ୟୟ ସମ୍ମିଳନରୁ ହସ୍ତାଧିକ ।

ସମ୍ମିଳନର ଦାରିଣ ଅଧିକେଶକ ବକ୍ତବ୍ୟ
 କୁଟିପମୟରେ ବାଲେଶ୍ୱରଠାରେ ଦେବାର
 ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ଏଥକୁ ବାଲେଶ୍ୱରର ବଳା
 ଦୈକ୍ୟସଂଗ୍ରାହ ଦେ ବାହାଦୁରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଜଣାଇଲି
 ସେ ସେହି ସମୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ହସମାନମାସ
 ତା ୨୧ ରଖରେ ମହାମାତ୍ୟ ଯୁବକର ହରି
 ତତାରେ ହରିମାନ ଦେବେ ଏବ ତାହାକୁ
 ବେଶିତା ଦାରିଣ ଉତ୍କଳର ସମାଜକର ଏବ
 ଅନ୍ୟ ସମାଜକମାନମାନେ ଦୁଇଭାଗକୁ ପୁଞ୍ଜରୁ
 ଦୁଇଦିଗକୁ ଯିବେ । ସୁତରାଂ ବାଲେଶ୍ୱରରେ
 ସମ୍ମିଳନର ଅଧିକେଶକ ସେ ସମୟରେ କି
 ଦୋଳ ଶୁକ୍ରପ୍ରାଣକ୍ତେ କୁଟିରେ ଦେବାସୁଦଧାନ
 ତତ ଅଟେ । ସ୍ୱାମୀନାଦୁରକର ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବ
 କୁମ୍ଭୀର ଦୋଳ ଶୁକ୍ରପ୍ରାଣକ୍ତେ ହରୋଷ କର
 ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନର ଅଗାମୀ ଦାରିଣ ଅଧିକେ
 ଶକ୍ତ ଦେବାର ସର୍ବସମ୍ମିଳନରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ
 ହୋଇଅଛି ।

ବଙ୍ଗବିଭାଗ ଓ ସୁଦେଶୀ ଅନୋଲନ
 ଗର ତା ୨୨ ରଖ ଅପରାଧରେ ହରିକରା
 ର ଗାଉନ ହରି ଶୁଦ୍ଧରେ ପୁଣି ଏକ ହରିକର
 ହୋଇଥିଲା । ବଳା ମହାମାତ୍ୟଠାରୁ ସାମାନ୍ୟ
 ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ହରି, ମୁସଲମାନ,
 ବଙ୍ଗୀ, ମାଲବାଡ଼ି, ମରହଟ୍ଟା, ଖୋଟ୍ଟା ପ୍ରଭୃତ
 ସରଳ ସମ୍ମୁଦାୟର ପ୍ରାୟ ୯୮ । ୨୦ ହରି
 ଲୋକ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସୁର ଶ୍ରୀମାନେ
 ପଦାଦା ଦାରିଣେ ଧରି ଏବ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ
 ଗାୟନ କରି ଦଳବଦ୍ଧୋର ସଙ୍ଗକୁ ଅଧିକାର
 ଦୁଷ୍ଟ ବଦ୍ଧ ସୁର ହୋଇଥିଲା । ସାନ୍ତିରକ୍ଷା
 ସଦାପେ ଅଧିକା ପୁଲକ ନିୟୁତ ହୋଇଥିଲେ
 ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁ ହରିକାରୁ ହୋଇ ନ
 ଥିଲା । ଦାରିଣ ଲୋକେ ଶାନ୍ତିରକ୍ଷାରେ ଦାର୍ଯ୍ୟ
 ହରିଥିଲେ । ଗାଉନ ହରି ଉପରମହର ଓ
 ରଲମହର ପୁଣି ହୋଇଯିବାରୁ ଅବଶ୍ୟକ ୨ । ୨
 ହରି ଲୋକ ସମ୍ମୁଖରେ ମରଦାକରେ ରୁପ
 ହୋଇଥିଲେ । ପୁଞ୍ଜସର ଶକ୍ତରେ ଏଥର ମଧ୍ୟ
 ଉକ୍ତ ହରିପ୍ରାଣକରେ ୩ ସର ହୋଇଥିଲା, ସର
 ପକ୍ଷ ଇଚ୍ଛା ଅନ୍ୟ ଦେହୁ ବହୁ ବକ୍ତା ହରି
 କ ଥିଲେ ଏବ ଏକର ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ୩ ପ୍ରାଣରେ
 ଅଗର ଓ ଅବଧାରକ ହୋଇଥିଲା । ଉପର
 ମହରର ସରପକ ବାବୁ ଲୋକମୋହର ଶୋଷ,
 ରଲମହରର ସରପକ ବାବୁ ମୋରଲର ଶୋଷ
 ଏବ ମରଦାକର ସରପକ ମାତ୍ୟବର ବାବୁ
 ହୁପେନ୍ଦ୍ରକାଥ ଦୋଷ ହୋଇଥିଲେ ଏବ
 ସେହିମାନେ ଏକା ବକ୍ତା ହରିଥିଲେ । ସର
 ଦାର୍ଯ୍ୟମୟ ହୁଅନ୍ତେ ବାବୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ରକାଥ
 ବାଦର୍ଯ୍ୟ ଜଣାଇଲେ କି ଗର କି ୧୫ କରେ
 ବଙ୍ଗଳାର ଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣରେ ୧୨୭ ସର ହୋଇ
 ଥିଲା ଏବ ବହିରେ ପ୍ରାୟ ୨୩ ଲକ୍ଷ ଲୋକ
 ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ସଞ୍ଜ ଦେଶୀ
 ମାତ୍ର ଅଛି କି ବଙ୍ଗ ବିଭାଗ ସହିତ ଶୋଷାପାସି
 ପ୍ରଭୃତ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଧିକ କି ହରି ଅଧିକେଶକ
 ହରିଅଛି । ଏ ସରରେ ଗୋଟିଏ ଅଧିକର
 ଦୁଷ୍ଟ ଏହି ଦେଶୀମାନ କି ମରମଦସଂହର
 ମହାମାତ୍ୟ ବମେଇ କଲର ସାଧାରଣ ଧୋଳ ଓ
 ଚାନ୍ଦର ପିଞ୍ଜ ସରକୁ ଅଧିକରେ ଏବ
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଦେଶୀମାନ ଫିଙ୍ଗ
 ଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀକରୁ ସରପକ ବକ୍ତା
 ସଂଗ୍ରହ ମନ ସୁଦା ପ୍ରକାଶ ହରିବାକୁ ଅଧିକ
 ହୋଇ ଦେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦାରିଣମାନଙ୍କର ସାର ମନ
 ନିନ୍ଦେ ପ୍ରକାଶ କରୁ ଥିଆ—

୧ । ବଙ୍ଗର ବିଭାଗ ବସୟ ହରିକର
 ପାରିଶ୍ରମ୍ୟମେଶ ସରରେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବା ଏବ
 ଦୁରକ ଗବର୍ଣ୍ଣର ନେତରଲକର ଅଗମତପ୍ରଦେ

ଦାର୍ଯ୍ୟରେ ପସକତ ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।
 ଅବଏବ ବିଭାଗର ନିଶ୍ଚୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଚିତ
 ରଖାଯାଉ ।

୨ । ଏଦେଶୀୟ ଲୋକ ଏବ ଏ ଦେଶରେ
 ବାସ ହରିଥିବା ଇଂରାଜ ଅଭିପ୍ରାୟମତେ
 ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ଶାସକଦାର୍ଯ୍ୟ ନିବାର ନମନ୍ତେ
 ଜଣେ ଗବର୍ଣ୍ଣର ନିୟୁତ ହରିଯାଉ । ଏହାହିଁ
 ଶରତଗବର୍ଣ୍ଣମେଶ ସୁନାୟ ସନ ୧୮୩୩ ଏବ
 ସନ ୧୮୩୩ ସାରର ଅନୁମୋଦକର ଅଭିପ୍ରାୟ
 ଅଟେ ।

୩ । ସୁଦେଶୀଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ବଦାଉବା
 ବିଷୟରେ ସର ସାଧମତେ ଚେଷ୍ଟା ହରିଯୁ ।
 ୪ । ବଙ୍ଗଲୋକ, ହରି ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କ
 ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ଓ ସଂଯୋଗ ରକ୍ଷା ହରିବା
 ନମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ସଂଯୋଗସମିତି ଗଠିତ ହେଉ
 ଏବ ଗର ଅଗମୁମାସ ତା ୭ ରଖରେ ଗଠିତ
 ହୋଇଥିବା ବିମିଷ୍ଟକୁ ଏହି ସମିତିର ସାଧାରଣ
 ସର ଦେବା ଦାରିଣ ଅନୁରୋଧ ହରିଯାଉ ।

ଏହି ସରର ପରଦକ ଅର୍ଥାତ୍ ଗର ପର
 ଦାର ସର ସମୟରେ ଗରାବଳର ଉଦ୍ଦାତ
 ରେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କର ଏକ ଦୁହର ସର
 ହୋଇଥିଲା । ଏ ସରରେ ପ୍ରାୟ ଅଠହର
 ଲୋକ ଏବ ବହିମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସମାଜକ
 ଲୋକ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀପୁତ୍ର ଏ, ରମର
 ସରପକର ଅବତ ଗୁହଣ କର ଦାର୍ଯ୍ୟ ନିବାର
 ହରିଥିଲେ । ସରପକର ବକ୍ତା ହରିଥି
 କମ୍ପଲକ୍ଷିତ ନିର୍ଦ୍ଦାରିଣମାନ ସ୍ତର ହୋଇଥିଲ
 ଥିଆ;—

୧ । ବଙ୍ଗ ବିଭାଗ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୁସଲମାନ
 ମାନଙ୍କର ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ସହିତ ଶୈଳ୍ୟତା ଓ ସୁଦାର
 ସେ କରକର ଉଠିଅଛି ତାହା ଅମ୍ଭଲକ ଏବ
 ଏ ସରରେ ଉପସ୍ଥିତ ସୁଦା ମୁସଲମାନମାନେ
 କୁଚ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛନ୍ତି କି ଏହି ସୁଦେ
 ଶାନ୍ତର ବ୍ୟାଧିକରେ ସେମାନଙ୍କର ହିନ୍ଦୁ ମାନଙ୍କ
 ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଯୋଗ ଓ ସଦାଦୁରୁଦି ଅଛି ।

୨ । ସେମନ୍ତ ଉପସ୍ଥିତ ବଙ୍ଗବିଭାଗ ଓ
 ସୁଦେଶୀଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେମନ୍ତ ବଙ୍ଗବିଦି
 କର ସାଧାରଣ ସମସ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୁସଲମାନ
 ମାନଙ୍କର ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯୋଗଦେବାର
 ଉଚିତ ଏବ ଏ ସର ତାହା ହରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ଅଛି ଓ ସମୁଦା ଯୋଗ ଦେବେ ।

୩ । ସୁଦେଶୀଦୁଷ୍ଟ ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର
 କରବା ମୁସଲମାନମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦାୟ ଏବ
 ସୁଦେଶୀ ଅନୋଲନରେ ମରର ସର ଯୋଗ
 ଦେଇଥିବାର ଏ ସର ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛନ୍ତି ।
 ସର ବଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତେ ହରି ଓ ମୁସଲମାନ

ମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଜାଣି ନେଇ ଏ ସଙ୍ଗେ
 ହୋଇ ସମସ୍ତ ବାଦାମି ଗଲେ ଏକ ସ୍ତର
 ଶୁଣିମାନେ ସେହି କ୍ରମରେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ହୋଇ
 ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ
 ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ
 ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥେ କଷ୍ଟସୂଚୀ ଏକତ୍ରାଗତେ
 କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ଏହା
 ଅବଶ୍ୟ ସ୍ମରଣର କୋଳିବାକୁ ହେବ ।

କଙ୍ଗ ବଞ୍ଚାଗରେ କାହାର କି ଲାଭ ।

ଭାରତ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଭଳି ସେପ୍ରମୁଦ
 ମାସର ପହୁଲତାରଣ ଘୋଷଣାପତ୍ରର ମର୍ମାଳୁ
 ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଆଗାମୀ ଅଳ୍ପକର ମାସର ତା ୧୨ ରାଜ
 କା ଚାହିଁବର ପ୍ରଥମକର କଙ୍ଗଦେଶ ପକ୍ଷେ
 ଏକ ବିଭାଗୀୟ ହେବ । ମହାମାନ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀବର୍ମା
 ବାହାଦୁର ଭାରତ ଶାସନର ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ
 କୃତ୍ରିମ ପୁତ୍ରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଏହି ବନ୍ଦ ଯେ ସମସ୍ତ
 କଙ୍ଗ ଦ୍ୱିତୀୟରେ ବନ୍ଦକୁ ହୋଇଯିବ ଏଥିରେ
 ନେତୃତ୍ୱ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ପ୍ରଭାବୀତ
 ବହୁଦୂର ଘରୁ ବଦେଶଯାଏ ଲାଗିଅଛି ଓ
 ଲାଗିଥିବ । ସେଥିରେ କାହାର କି ଯାଏ ଅସେ ।
 ଶାସନର ସମାଜଗତ ଓ ଶାସନଗତ ବିବିଧ
 ଅସୁବିଧାମାନ ଦେଖାଇ ଦେଲେହେଁ ଏବ
 ଦେଖୁଥିଲୁ ? ମର୍ତ୍ତ୍ୟଶରଣରେ ଗମନକେଣ ରତି
 ଗଢ଼ିଲେହେଁ ତା କିଏ ଶୁଣୁଅଛି ? ଅମୁମାନଙ୍କର
 ହିତକାଂକ୍ଷୀ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଅମୁମାନଙ୍କର ହିତ
 ସାଧନୋଦ୍ଦେଶରେ ଯାହା ପୁର କରାଅଛନ୍ତି
 ତାହା ଅବଶ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବେ ।
 ଅମୁମାନେ କାଣ କାଣ ଥେଇ, ଆଉ ଗରୁଡ଼-
 ମେଖଳ ଯାହା ପାରିଅଛନ୍ତି ସେହି—ପ୍ରଭେଦ
 ଏହିକ ମଧ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ତୁମ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଅବଶ୍ୟମୂଳକ ଓ
 ଏଥି କରୁହେଁ ତାନାପ୍ରକାର ଉପସ୍ଥେଳ
 ଅପରମାନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେହେଁ ସେ
 ସବୁ ଯେତେବେଳେ ଅବଶ୍ୟକ ବୋଲି
 ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ମତେ କରୁଅଛନ୍ତି, ତେତେ
 ବେଳେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଅବତର
 ମସ୍ତକରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏଥିରେ
 କାହାର କି ଲାଭ ଅମୁମାନଙ୍କର ଦେଖିବା
 ଏହାକୁ ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ? ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
 ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଓ ପ୍ରଜା ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମତ-
 ଭେଦ ଦୃଷ୍ଟିକାରୁ ପ୍ରଥମତଃ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ
 କି ଲାଭ ସମ୍ପାଦନା ଦେଖାଯାଉ, ତତ୍ପରେ
 ପ୍ରଜାକର କି ଲାଭ ଦେଖାଯାଉ । ଗରୁଡ଼ମେଖଳ
 ଅମୁମାନଙ୍କୁ ଅଶାସ୍ତ୍ର ବଚନରେ କହୁଅଛନ୍ତି
 ଯେ କଙ୍ଗ ଶାସନର ଏକପକ୍ଷେ ଏକକଣ୍ଠକ

କଲାଇଥିବାରୁ ଏଥିର ଲାଭର ଯେପରି ଏହା ନି
 ପ୍ରତ୍ୟେକମାୟ ହୋଇଅଛି, ଅନ୍ୟପକ୍ଷେ ଅଶାମ-
 ର ଶତ୍ରୁକ୍ତିଦରଣ ମଧ୍ୟ ତଦନୁରୂପ ଅବଶ୍ୟକୀୟ
 ହୋଇଅଛି । ଏଣୁକରି କଙ୍ଗ ଓ ଅସମର
 ସୁଯୋଗ୍ୟ ଶାସନ ସମ୍ପାଦନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
 ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଗତ୍ୟନ୍ତର ହୋଇ ଏ ବିଭାଗରେ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ
 ଅର୍ଥଦଳର ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ନାହିଁ ବରଂ ତୁର ପ୍ରଦେଶ-
 ର ଶାସନ ବ୍ୟୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟୟର ପ୍ରାୟ
 ଦ୍ୱିଗୁଣ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ତାଙ୍କର ଲାଭ
 କ ଦେଲେହେଁ ପକ୍ଷେରେ ଯେ ତାଙ୍କର ଲାଭ
 ପ୍ରଭାଷ୍ଟ ବରପୁତ୍ର ସିଦ୍ଧଲକ୍ଷ୍ମୀମାନଙ୍କର ବିଶେଷ
 ଲାଭ ହେବ ଏଥିରେ ନେତୃମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ
 ନାହିଁ । ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସିଦ୍ଧଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶାସିତ ଭାରତରେ
 ସିଦ୍ଧଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରଭାଷ୍ଟା ହାସ କଦାପି ଗରୁଡ଼ମେଖଳ
 ବାହୁମାୟ ନୁହେଁ । ଏକ ଗଲ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ
 ପ୍ରଥମ ଲାଭ । ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଲାଭ ଏହି
 କି ସେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶକୁ ଏପରିଭାବରେ ବନ୍ଦକୁ
 କରିବାକୁ ବସିଅଛନ୍ତି ଯେ ପୂର୍ବକଳରେ
 ମୁସଲମାନ ପ୍ରଭାଷ୍ଟା ଓ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରେ ହିନ୍ଦୁ
 ପ୍ରଭାଷ୍ଟାର ଅଧିକ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ହିନ୍ଦୁ ଓ
 ମୁସଲମାନ ଉଭୟ ସମାଜରେ ଭେଦଜନ
 ବପତ କରି ନିଜର ଶାସନ ଅଧିକତର ପ୍ରବଳ
 କରିଅଛନ୍ତି । ସର୍ବୋପର ତାଙ୍କର ଲାଭ ଏହି
 କି ଉଭୟ ପ୍ରଦେଶରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବଙ୍ଗାଳର ଭର
 ପ୍ରଭାଷ୍ଟା ହାସଦ୍ୱାରା ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କର
 ଏକପ୍ରକାର ମୁଖ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଅଛନ୍ତି,
 ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାଳକ୍ରମେ ଯଦି ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଅବୁଝି
 ସୁମୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ ଭକ୍ତମତ ଶାସନ କରିବାକୁ
 ବସନ୍ତି ତାହା ହେଲେ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦାୟରେ ଶାସନ
 କରିପାରିବେ ।

ସୁଲରେ ଏକତଃସିତ ଗରୁଡ଼ମେଖଳର ପ୍ରଧାନ
 ଲାଭ । ପ୍ରଜାକ ଲାଭ ସମ୍ବନ୍ଧେ ସେ କହନ୍ତି
 ଯେ ଏ ବନ୍ଦୋବସ୍ତଦ୍ୱାରା ଉଭୟ ପ୍ରଦେଶର
 ପ୍ରଜାବର୍ଗଙ୍କ ଅଭାବ ଓ ଅଭିଯୋଗ ଅକ୍ଳେଶରେ
 ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ଗୋଚରକୁ ଅସିବ । ଦ୍ୱିଗୁଣତଃ
 କଠୋର ପ୍ରଭାସୋଗଦ୍ୱାରା ପ୍ରଜାମାନେ ନିଜ
 ନିଜ ଅବସ୍ଥାର ଓ ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟଦ୍ୱାରା
 ନିଜ ନିଜ ପ୍ରଦେଶର ଉନ୍ନତସାଧନ କରି
 ପାରିବେ । ତୁଗୁଣତଃ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ କ ଦେଉ
 ଅନୁତଃ ପୂର୍ବବଙ୍ଗର ଅଧିକାଂଶମାନେ ଏଣିକି
 ଅଧିକ ଶମତା ଓ ସମ୍ମାନର ଅଧିକାରୀ ହେବେ ।
 ଏକ ଗଲ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ହୁସାରରେ ପ୍ରଜାକ
 ଲାଭ । ପ୍ରଜାକ ହୁସାରରେ ସେମାନଙ୍କର ଲାଭ
 ଏହି କି ସେମାନେ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ କର୍ତ୍ତୃକ ଏହି
 ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯେତେ ଉପେକ୍ଷିତ ହେଉଅଛନ୍ତି

ସେମାନଙ୍କର ଜାଗସ୍ତ ଭାବ ନେତେ ଜାଗ୍ରତ
 ହେଉଅଛି । ନିଗାନ୍ତ ପକ୍ଷରେ ସେମାନେ ଯେ
 ଏକ ମାତୃଭୂମିର ସନ୍ତାନ ଏ ଶୁଭକା ସେମାନୁ କି
 ସେମାନଙ୍କର ମତ ଓ ପ୍ରାଣକୁ କ୍ରମେ ଅଧିକାର
 କରୁଅଛି । ଅବଶ୍ୟ ଯେ ଯାଏ ସମାଜ ଗୁଣା,
 ସମାଜ ସାହିତ୍ୟ, ସମାଜ ସାମାଜିକ ନିୟମ,
 ସମାଜ ଆଚାର ବ୍ୟବହାର ଓ ସମାଜ ଆତ୍ମାଶ୍ଚା
 ଓ ଅଭିଳାଷ ରହିଅଛି ସେ ଯାଏ ଏହି ଶାସନ
 ଘଟିବ ବୈଷମ୍ୟରେ ଏହି ଜାଗସ୍ତ ଭାବର
 ସମ୍ୟକ ପରିସ୍ପଷ୍ଟତା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ ବରଂ କଲକତା
 ଛଡ଼ା ତାହା ପ୍ରଭୁକ ଭବ ଭବ ବେନୁରେ ଏହି
 ଭାବ କ୍ରମେ ଘନୀଭୂତ ହେଉଥିଲେ ଜାଗସ୍ତ
 ଭାବକର ପରିସ୍ପଷ୍ଟତା ମଧ୍ୟ କ୍ରମେ ସାଧିତ ହେଉଥିବ ।

ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅମୁମାନଙ୍କର ଅଧିକ
 ଉତ୍କଳବାସିଙ୍କର ଲାଭ ଘେନି ପଦେ ଅଧେ
 କଥା କହିଲେ ବୋଧ ହୁଏ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ
 ହେବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଉତ୍କଳବାସି ପ୍ରଦେଶକୁ
 ଏକତ୍ର କରିବା ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ପ୍ରଥମ ଅଭିପ୍ରାୟ
 ଥିଲା । ଅମୁମାନେ ଅଶା କରୁଥିଲୁ ଯେ
 ଗରୁଡ଼ମେଖଳର ଏ ସବୁକା ଶାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ
 ପରିଣତ ହେବ । କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟକାଳେ ଏହା
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଣତ ନ ହେଉଥିବାର ଦେଖି
 ଅମୁମାନେ ବରଂ ନିରାଶ ହୋଇଅଛୁ । ଯାହା-
 ଦେଉ ଅଗତସ୍ତୁ ଭର ସମ୍ବଳପୂର ବର୍ତ୍ତମାନ
 ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶକୁ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଅମୁମାନେ
 ଗରୁଡ଼ମେଖଳଠାରେ ଅମୁମାନଙ୍କର କୁତ୍ସିତା
 ଅଞ୍ଜଳି ଅର୍ପଣ କରୁଅଛୁ । କିନ୍ତୁ ଏଥି ସଙ୍ଗେ
 ଅମୁମାନଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟିଏ କଥାର ଖଟକା
 ହେଉଅଛି । ତାହା ଏହିକି ଗରୁଡ଼ମେଖଳ
 ଗତ କୁଲମାସର ନିର୍ଦ୍ଦାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯେ
 ସମ୍ବଳପୂର ଛାଡ଼ା ସଙ୍ଗେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶାନ୍ତର୍ଗତ
 ପାହାଗୋଟି କରଦ ଗଳ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ବାମସ୍ତ୍ରା,
 ପାଟନା, ସୋନପୁର, ବେରାଗୋଲ ଓ କଳାହାଣ୍ଡି
 ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶାନ୍ତର୍ଗତ ହେଉ ଓ ସମସ୍ତ ମତ୍ତଜାତ
 ମାହାଳ ଓ କରଦଗଳ୍ୟ ସଦାଶ ନେତା ଇଂରାଜ
 ଗୋଲିଟିକେଲ ଅପି ର ରହିବେ । ଅବଶ୍ୟ
 ଏହି ଯୋଲିଟିକେଲ ଅପିସର ରହିବେ କି ନା
 ବର୍ତ୍ତମାନ ଗରୁଡ଼ମେଖଳ ବିଶ୍ୱସ୍ୟାତ । ଅମୁ-
 ମାନଙ୍କର ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ ଯେ ସକଳପ୍ରକାର
 ଦେଶହତକଲ ଧନୁଷ୍ଟାଳରେ ଅମୁମାନେ
 ଅମୁମାନଙ୍କର ଗଢ଼ଜାତ ଗଜାମାନଙ୍କଠାରୁ
 ପ୍ରଭୂତ ଉପକାର ପାଇଁ । ସୁତରାଂ ଅର୍ଥ ପାହାଜଣ
 ଗଜାକ ସମାଗମଦ୍ୱାରା ଅମୁମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ
 ଅଧିକ ଉପକାର ପାଇବାର ସମ୍ଭାବନା । ତେବେ
 ଅମୁମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରତ୍ନ ଏହି ଯଦି ଏହି
 ଯୋଲିଟିକେଲ ଅପିସର ଅମୁମାନଙ୍କ ମାନମାୟ
 ବଦିତକର ଓ ସ୍ୱପରିଶ୍ରେଣୁଖଳ ଅଧୀନରେ

ଶ୍ରୀ ମ-ପୁର ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଏକ ବର୍ଷାକାଳରେ ଚନ୍ଦ୍ର
 ଯାତ୍ରା ସାହର ବାସିନାମାଳୀ କଲପୁରକ ସର
 କାହାଣୀକରେ କି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ନେଣି-
 ରହିବ । ମିତ୍ରମିତ୍ର ମାତ୍ରକ କାର୍ଯ୍ୟ ମା " ସ ପରେ
 ହୋଇଥିଲେ ତହିଁ ଶକ୍ତି କ ସ୍ତର । ପତ୍ରପତ୍ରକର
 ଗ୍ରହାଣରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଅଛି । ଅନ୍ୟ-
 ମାତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରକାର ବେଶ୍ୟା ସମାପ ସ୍ୱା-
 କାରିକ୍ତ ପୁରଣ କରାଯିବେ । ସେମାନଙ୍କୁ କେହି
 ତହିଁ କଲେ ନାହିଁ । ତଦେତୀ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଏକ ସତ୍ୟେ
 ମିତ୍ରମିତ୍ର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକଦିନରେ ବହୁ ଅଧିକାର
 କରୁ ରଖିବେ । ଏତଦେକରେ ଗ୍ରହାଣ କଲେ କି
 ସକଳ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଚନ୍ଦ୍ର ପତ୍ରିକା-ଏହି ପତ୍ର ପତ୍ରକରେ ଶ୍ରୀ
 ହୋଇଥିବାରୁ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରକାର ବର୍ଷାକାଳ ପ୍ରକାର
 ନାହିଁ ।

ଗୋପାଳକ କୋଷ୍ଠର ଦେହାନ୍ତ-କେବଳପତ୍ର
 ସ୍ତର ହେଉଥିବାରୁ ନିୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୋପାଳକ ଏକ
 ଲେଖକ ପତ୍ର ଲେଖିବାରୁ ଲେଖକ ତ ହେବ ।

ପ୍ରେମପତ୍ର ।

ପତ୍ରପତ୍ରକର ମତାମତ କମଳେ ଅନୁମୋଦେ
 ଦର୍ଶା କୋହୁ ।

To The Editor of the Utkal Dipika.
 Sir,

If anything is most needed in a judge it is a calm and dispassionate temperament and this it is which establishes to a great extent the confidence of the people in courts of justice. But unfortunately the Sub Divisional Officer of Jajpur is sadly wanting in this. Often he is seen to show a biased feeling against a petty and when trying his case, is scarcely calm and self possessed. Utterly regardless of that dignity which should characterise a law court he rages like a stormy sea and forgets all that good sense and good breeding would dictate. It is for this that such of the pleaders as have a standing here are generally unwilling to appear before the Sub Divisional Officer's court and as for the Mukhtars, his being the only place for their practice, they are obliged to do so for the sake of a living. Some times it so happens that even Mukhtars are induced with difficulty to take up some cases, as the angry mood of the S. D. O. leads them to think that by defending the doomed man they will incur his displeasure. If under the circumstances any body dare appear, he takes more care of himself by observing golden silence or by appeasing the angry god by a good deal of flattery than serve his client in any useful way. In any miscarriage of justice people may get relief in higher courts. But that has more a theoretical than any practical value. First because it is too costly a thing to be within the reach of everyone and secondly, because in most cases although successful it is simply ruinous.

Now when an officer of Babu Purna-
 Chandra Moulik's type is armed with the
 powers of summary trial he becomes dan-
 gerous. How scrupulous Purna Babu is in
 the use of such powers can be gathered
 from the following remarks of the High
 Court in a case from Jajpur in which con-
 viction and sentence were set aside. After
 making some unfavourable remarks on the
 explanation submitted by the Sub Division-
 al Magistrate the Judge went on to say
 "The summary records show signs of the
 same careless and slipshod method of pro-
 cedure. The possession of summary powers

imposes a serious responsibility on officers
 exercising those powers to see that records
 are clear, concise and intelligible."

Yours faithfully
 A. B.

ମହାଶୟ !

ଦେହାନ୍ତରା ଚାଉଳ ଫୁଟକଲୁକଲୁକା
 ନିମନ୍ତେ ହୋଇ "କଟକ ମେଡିକେଲ ଫିଲ୍ଡ
 ବଲ୍ଲଭ" ଗତ ସୋମବାର ଗ ୪୩ ୫୯
 ସମୟରେ ସେଠାରେ ଫୁଟକଲ ଖେଳିଥିଲେ ।
 ଅନ୍ୟତ ପାଞ୍ଚଶତ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ଉପସ୍ଥିତଥିଲେ ।
 ମେଡିକେଲସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ ଅଧ୍ୟାୟ ଦସତାର
 ସହକ ଖେଳ ବସନ୍ତ କୁକୁ ଗୋ ୩ ୫ ଗୋଲ
 (Goal) ହାସଲ କଲେ ଦେଖିଥିଲେ । ସେହି
 ସମୟରେ ମେଡିକେଲସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ ବନୋ-
 ଦାର୍ଥେ ବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାଥପୁଣ ଦେବକର କାଟି
 ସମାଜ ଓଡିଶା "ସୁଗର୍ମ" କାଟକ ଏକ
 ବଙ୍ଗଳା 'ଅଲବାଦା' କାଟକର ଅଭିଯୋଗ
 ଦେଖାଇଥିଲେ । ଅଭିଯୋଗ ଅତି ସୁନ୍ଦର
 ହୋଇଥିଲା । ଦେହାନ୍ତରା ଶିକ୍ଷକ ନିମନ୍ତେ
 କୁକୁର ସହ ସକାଶେ ପରମ୍ପରା ଓ ଅଧିକାରୀ
 ତୁଟି କର ନ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ
 ଅନ୍ତରାଳ ଧନ୍ୟବାଦର ପାଦ ଅଣ୍ଟା ।

କଟକ } ଅପଣକର ବସନ୍ତ
 ମେଡିକେଲ } ଶ୍ରୀ ଶିକ୍ଷକଦଳ ଦେ
 ସ୍କୁଲ } ଗଣେଶବାଟ ରୋଡ
 ୨୭।୧।୦୫ } କଟକ

ମହାଶୟ !

କମଳାକାନ୍ତ କଲପୁର ପତ୍ରିକା ଅପଣକର
 ଘରବାଲ ଏକ ପାଠରେ ଶ୍ରୀକ ଦେଲେ ଅପଣକ
 କୁତାର୍ଥ ଲାଭ କରନ୍ତୁ ।

ଅଜିକାଲି ସଦେଶୀ ଦୁର୍ବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର
 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲୋକର ପ୍ରାୟ ଗୁରୁତ୍ୱରେ ଅନୋ-
 ଲନ ଲାଗିଅଛି । ଏହି ଅନୋଲନ ଗ୍ରାମ ମଞ୍ଜ-
 ଲର ସୁସଂଗତ ଏହା ବୋଲିଲେ ଅଧିକ
 ଦେବ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବିକ ବିଦେଶିକ ଦୁର୍ବ୍ୟର
 କୁହୁ କରେ ପତି ଲୋକବିଶ୍ୱାସରେ କି ତୁର-
 ବସ୍ତାକୁ ନ ଲିଭିଲେ ? ବାଣିଜ୍ୟ ଗଢ଼, ଶିଳ୍ପ
 ଗଢ଼, ଦେଶଜାତ ସମସ୍ତ ଦୁର୍ବ୍ୟ ଗଢ଼ ଏକ
 ଅନୁମୋଦେ ଅନାଦାରରେ ଅପରର କରୁ-
 ଶାକୁ ଗୁରୁକ ପର ଅପଣକର ଗୁଣ ଦିଅନ୍ତୁ;
 ପରର ଦୁର୍ବ୍ୟରେ ରୁଚିତ ହୋଇ ନିର୍ଜଳ ପର
 ପିଟିବାକୁ ହୋଇ ରୁଚିଅଛି; ଏହାକ ସାମାଜ୍ୟ
 ଶୋଭର ବିଷୟ ଗରେ ହାଣ୍ଡିରେ ପେ ନାହିଁ
 କିନ୍ତୁ ବିଦେଶୀ ଦୁର୍ବ୍ୟ ଅପଣକରରେ ତହିଁ ବି-
 ଦେଶିକ ଦଶିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ଦୋଷୀଭର
 କରୁଅଛି, ସେମାନେ ମଦୋପାସରେ ପେଟ
 ପୂର୍ଣ୍ଣର ଗଢ଼ନମାନ ପାଉଁଶ ଗଢ଼ିଅ କୋହୁବାକୁ

ରୁଚିତ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ହା ବ୍ୟାଧି ! ଏ
 ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଦେବେ ଅପଣକ ଦେବ ? — ଅଜ
 ବିଲମ୍ବ ନାହିଁ, — ଦରୁଣାମୟ କର ଏତଦାଳେ
 ନିରନ୍ତର ଲୋକବାସିନୀରେ କରୁଣା ବହି
 ଗୋଟିଏ ମହାମତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରୁଅଛନ୍ତି, ତାହା
 ସୁଦେଶୀକରଣ—ଦେଶଜାତ ଦୁର୍ବ୍ୟପ୍ରଭ ଅସ୍ତ୍ର ।
 ଏହି ମହାମତ୍ର ବିଦେଶିକ ପ୍ରଭାରେ ସମସ୍ତ
 ଲୋକବାସିନୀର ହୃଦୟ-ତହା ସର୍ବଦା ଗୋଟିଏ
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟର ଉତ୍ସାହନ କରୁଅଛି, —
 "ଜନନୀ ଜଗତୁମିଷ୍ଠ ସର୍ବାଦିଧି ଗଣସୁଖା" ।
 ଅଜ ଏହି ସମାମୟ ସର ଲୋକକୁ ଲୋକ-
 ବାସିନୀ ହୃଦୟରେ ମୁଗ୍ଧକାନ୍ତନା ସୁଧା ସେତକ
 କରୁଅଛି । ଅଜ ଲୋକବାସି ସମସ୍ତେ ଜାଣକ,
 ସମସ୍ତେ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ହାମନାରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ
 ସମସ୍ତେ ଦେଶର ବିଲମ୍ବ ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟ ସୁନ୍ଦର
 ବାସିନୀ କରଣେ ଦୁର୍ବ୍ୟପ୍ରଭ; ଏହାକ ସାମାଜ୍ୟ
 ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ?

ଅବଦମାନ କାଳରୁ ଲୋକର ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ମାନେ ସମାଜର କେତାକୃପେ ପରମଣିତ ।
 ପୂର୍ବେ ବ୍ରାହ୍ମଣକର ବିନା କେତାକୃପେ
 ଦୈନିକ ସୁରକାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ଦେଉ ନ ଥିଲେ ।
 ବିଦେଶିକ କୁରୁତ ପ୍ରଭାବରୁ ଦେଉ ଅପବା
 ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କର ଲୋକବିରତ ଦୋଷରୁ ଦେଉ
 ଅଧିକା ତାହା ଉପେକ୍ଷିତ ଦେଉଅଛି କିନ୍ତୁ
 ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ସେ ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପେ-
 କ୍ଷିତ ହୋଇ ନାହିଁ; ନିର୍ବାଣୋଦ୍‌ଗ ପ୍ରଦାପ ପ୍ରାୟ
 ତାହା ଅତି ସାମାଜ୍ୟରେ ଅଲୋକ ପ୍ରଦାନ
 କରୁଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି କଳପୁରର ଅନୋ-
 ଲନରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାନୁଭୂତି
 ଏହାକୁ ଅନୁଶୀଳନ । ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଏଥିରେ
 ସୋମଦାନ ନ କଲେ ଅନାଳରେ ଏହା ଜଳ-
 ବୁଦ୍ଧକ ପ୍ରାୟ କଲସୁ ପ୍ରା ପ୍ର ଦେବ । ଅବଏକ
 ଦେ ବ୍ରାହ୍ମଣଶୁଣ ! ପରମପୁଣ୍ୟ ଲୋକ-
 ଜନମର ଶ୍ରଦ୍ଧାମନାରେ ବକପରକର ହୁଅ;
 ତୁମ୍ଭ ଯଜମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ହାମନାରେ ପ୍ରଭ
 ଶାସକରେ, ପ୍ରଭ ପ୍ରାମରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସମିତି
 ପ୍ରାପନ କରି ପ୍ରଭାକ୍ତି କରି ସେ କୁମ୍ଭମାନେ
 ଦୋଷୀ ବିଦେଶୀ ଦୁର୍ବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରନ୍
 ନାହିଁ ଏବ ଯଜମାନଙ୍କଠାରୁ ଯୋଗଦେବ୍ୟ
 ତାରିକରେ ଦେଶୀଦୁର୍ବ୍ୟ କୁଜା ବିଦେଶୀ ଦୁର୍ବ୍ୟ
 ପ୍ରକଣ କରନ୍ କିଛି । ସେତେଦୂର ବିଦେଶୀ
 ଦୁର୍ବ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାଣ ତାହା ସାଧାନ୍ତ୍ରାରେ କେହ୍ନା
 କର । ସେହିମାନେ ସେ ପରମାଣରେ ଶିକ୍ଷିତ
 ସେହିମାନେ ଦେବତ ଏହି ଅନୋଲନର
 ଗୁରୁତା ଉପଲବ୍ଧ କରବାକୁ ସମ୍ପର୍କ ସେମାନଙ୍କ
 ରୂପାନ୍ତରୁ ଅନୁମୋଦକୁ ଦୁର୍ବ୍ୟବାଦ କରୁ

ଏକଦା ସଦାସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଣାଇଅଛୁ
 ଅମ୍ଭ ନିଜପକ୍ଷରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସକାର ଓ ବାମ୍
 ଯାଦମାନ ବନ୍ଧା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତଅଛୁ । ଯଥା:—
 ବଡ଼ ସକାରୀ ଯୁକ୍ତ୍ୟ X ୩, ଦୋକର କଳାଟ
 ମଗର ଓ କଳକାଗୋଡ଼ିଆ ଲଣ୍ଡ, ଗଦ ଓ
 ଶାଳର ସହର ଏହା ଭରତ ଓ ଶ୍ରୀରାଜ
 ସାହିତ ଲୁଗା ମଞ୍ଜା ଟ ୨୦୦
 ଏକତ ଛୁଟ ଲୁଗା ମଞ୍ଜା ଟ ୧୦୦
 ସାଧାରଣ ସକାର ଗମ୍ଭୀର କାଠର ସକାରୀ
 ଲମ୍ବ ୫ X ୧୦୨ X ୫୨-୧୨ ୧୨୫୯
 ,, ୫ X ୨-୭ ୧୨୦୯
 ,, ୫ X ୨-୭ ୧୨୭୯
 ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବାଳେ କାଠର ବସ୍ତୁର
 ଏହି ମାପର ଦେଲେ ୧୨୫୯୬୦ ପୁଲେ ୧୨୮୯
 ୧୨୫୯୬୦ ପୁଲେ ୧୨୮୯୬୦ ଏକତ ୧୨୮୯୬୦
 ୧୨୮୯୬୦ କାଳେ ମିଳିବ । ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଯାହା
 କର ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ସକାର ଓ ବାମଜାକ
 ପରମାସ ଦେବ ସେପରି ଶାନ୍ତ ବସ୍ତୁର କର
 ଦେବୁ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଠିକଣାରେ ଲେଖିବାକୁ
 ଦେବ ।

୧୯୦୫ } ଶ୍ରୀ ମାଗୁଣି ମାହାଲଣା
 ବସତ ପ୍ରସିଦ୍ଧମାନା ଅଧିକ
 ନିକଟ ବରଦାକଳାର

ଗଭୀରମେଣ୍ଡା ମେଡ଼ିକଲ ଡିପୋସା ପ୍ରାପ୍ତ
 ଶ୍ରୀମୁକ୍ତି ନଗେଡ଼, ନାଥ ସେନ କବିସ୍ତ୍ରୀ ।
 ବଡ଼ ସକାର, ପ୍ରଦୀପ ସକାର, ବକାବସ୍ତୁ ଓ
 ଶାସିଦ୍ଧିପ୍ରସାର ସହିତ ବରଦାକ

କୋଶରଞ୍ଜନ ତୈଳ ।
 ଏହି ତୈଳ ବ୍ୟବହାର କଲେ କେପା ବୃଦ୍ଧ, ପଦ୍ମପାଦ
 ଏବଂ ସରୋଜ ବୃଦ୍ଧ, କେଶ ବୃଦ୍ଧନ ପରମାମାନେ କଦେ
 କେଶ ନରମ ହୁଏ, ମସ୍ତକର ରୁଷ୍ଟି ଦମାୟ ହୁଏ, ଓ କେଶ,
 ପରମ ନିରାକର ହୁଏ । ଶରୀର, ମସ୍ତକ ଓ ବୈଦିକ
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହିରଦତା ନିରାକର ହୁଏ, ପଦ୍ମପାଦ, ବୃଦ୍ଧ
 ବୈଦିକ ଓ ଗଭୀର କେଶନା ଅବେଶନ ହୁଏ
 ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଫୋଡ଼ ୫୯ ଗାଠ ଓ ଭାବମାସୁର ୫୦ ।

ପ୍ରମେହ ବିନ୍ଦୁ ।
 ସର୍ବପ୍ରକାର ମେହ ବା ବ୍ୟୋମ୍ବୋଧର ମନୋହର ।
 କନକେନ୍ଦ୍ରୀୟ, ମୁକ୍ତ ସଦୃଶ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ ଦେଇ ମେହ, ପୁରୁଷ
 ମେହ, ପରମାମୁଖୀକ ପଦ ବଦ ସଦ ପୁରୁଷର ପ୍ରଧାନ
 ଉପାୟ । ଦେଖା ଦୃଷ୍ଟେ କର୍ତ୍ତେ ଚିତ୍ତପ୍ରସାଦ ବଦ ଅବେଶନ ଏକ
 ବିନ୍ଦୁ । ଦେଖର ସରବେଶ ବଦୁରଣ ଲେଖିଲେ ପଦ୍ମପା
 ପୁରୁଷ ଲପସ୍ତୁର ଉପାୟ ପଠାଯାଏ ।
 ପ୍ରତିଫୋଡ଼ ଓ ଏକ ବୈଦିକା ବସ୍ତୁର ମୂଲ୍ୟ ୫୯
 ଭାବମାସୁର ୫୦ ।

ଅଶୋକାରିଷ୍ଟ ।
 ସର୍ବ ପ୍ରକାର ଶି ବେଦନ ମନୋହର । ଉଚ୍ଚ ଅବସ୍ଥା
 ଦେହର ବେଦନା, ଗର୍ଭପ୍ରସାଦ ଅଗମନୀ, ପୁରୁଷଲଗ୍ନରେ
 ବେଦନା ଦେହର ଅଗମନୀ କରୁଥିବ କରେ ।
 ପୁରୁଷ ଶି ଓ ଏକ ବୈଦିକା ବସ୍ତୁର ମୂଲ୍ୟ ୫୯
 ଭାବ ମାସୁର ୫୦ ।
 ଅମୃତ ବନ୍ଧା କୁଣ୍ଡାୟ ।
 ଗଭୀରମେଣ୍ଡା ମାଗୁଣି ଓ ବସତାପଦୀ ପଦରେ ମନୋହର
 ପୁରୁଷ ଶିର ମୂଲ୍ୟ ୫୯ ଭାବମାସୁର ୫୦ ।

ଶୋଣିତ ଶୋଧକ ।
 ଗାଠ ଦଳ ଓ ବସ୍ତୁ ବେଦନ ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରକାରର ଅବ୍ୟଥ
 ମନୋହର । ବୁଦ୍ଧ ସମାଦ ବ୍ୟବହାରପରେ ଶି ଉପସ୍ତର
 ମୂଲ୍ୟ ୫୯ ଭାବମାସୁର ୫୯

ରତ୍ନବିଳାସ ।
 ଧାରୁ ବୈଦିକ ଓ ଶୁକ୍ର ବୋଧଗାଠ ସମସ୍ତ ପାଦାର
 ମନୋହର ।
 ଅମ୍ଭମାନେ ଉପାୟରେ ଶୁକ୍ରଶକ୍ତ, ବୈଦିକ ସୁଲକ୍ଷ
 ଶୁକ୍ରଶକ୍ତ ବସତା ବୁଦ୍ଧପଦ ଅପରମେଣ୍ଡା ସଦୃଶ ଦେବ
 ସୁଦ୍ଧ ଶୁକ୍ର ପ୍ରସାଦ ପ୍ରତିସ୍ତର ଦେହର ସାଧ, ଶୋଣିତ
 ଶାଳ, ଶୁକ୍ର ଅବ୍ୟଥା ସୁଧା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
 ଏକ ଫୋଡ଼ ଓ ଏକ ବୈଦିକା ବସ୍ତୁର ୫୯
 ଭାବମାସୁର ପ୍ରତିଫୋଡ଼ ୫୯

ପୁନର୍ନିଦାସକ ।
 ଗୋଷ ଓ ଭରତର ମନୋହର ଏକ ବୋଧ
 ମୂଲ୍ୟ ୫୯ ଭାବମାସୁର ୫୯ ।
 ପାଣି ପ୍ରାନ୍ତ
 କେଶର ଗାଠର ପ୍ରସାଦ ତୁମ ଶୁକ୍ର
 କେଶର ଏକମାତ୍ର ବେଦନ:
 ଗାଠକର, ଚାନ୍ଦକର, କେଶ
 ଅବା ନିରୋଧକାର ସେନ କେଶର
 ୧୨୮୯ ଓ ୧୯ ଦେହର ଉପସ୍ତର ଦେବ
 କରଦା

ବିପଦବନ୍ଧୁ ଔଷଧାଳୟ ।
 ବଡ଼ ଚିକିତ୍ସା କଳାର ଛକ ନିକଟରେ
 ପ୍ରାପ୍ତ । ଏଠାରେ ଅଧିକାଂଶ ଅବ୍ୟଥାକର
 ଓ ପେଟେଣ୍ଡା ପ୍ରଦୀପ ଫଳପ୍ରଦ ଓ ଅଳ୍ପ
 ବିମ ଉପସ୍ତର ଉଚିତ ମଲ୍ୟରେ ବନ୍ଧା
 ହୁଏ । ଉତ୍କଳସମ୍ବାଦର ସମ୍ପାଦକ ମାତ
 ମାୟ ଶ୍ରୀମୁକ୍ତି ବାବୁ ଗୌରୀଶଙ୍କର ସମ୍ପାଦକ
 ଦୟାଳୁ ସହାୟକ ଓ ଚିକିତ୍ସାକରେ ଉପ
 ଧ୍ୟାୟ ପରମୁକ୍ତ । ସେ ଉପସ୍ତର ଫଳ
 ପ୍ରଦାୟକ ଚିକିତ୍ସାକରେ ଦେବକ ସେହି
 ଉପସ୍ତରମାନ ଏଠାରେ କ୍ରମେ ହୁଏ । ଶାଶ୍ୱତ
 ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଯାହା ପ୍ରଦୀପ ଫଳପ୍ରଦ
 ନଦେ ଏପରି ଉପସ୍ତର ଏଠାରେ ରଖା
 ଯାଏ ନାହିଁ । ଜଣେ ପୁଷ୍ଟି ଚିକିତ୍ସକଦ୍ୱାରା
 ସେନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦୋର ଉପସ୍ତର ସୁଧାବସ୍ତୁ
 ବନ୍ଧା ମୂଲ୍ୟରେ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରାକାନ୍ତର
 ଦେଖା ଦେଖର ଅଧିକାର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଗଭୀର
 ବା ଓଡ଼ିଆରେ ଶୁକ୍ରପ୍ରସାଦ ଲେଖି ପଠାଇଲେ
 ଉପସ୍ତର ଉପସ୍ତର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଠାଯାଏ ।
 ପରମେଣ୍ଡା ପ୍ରାନ୍ତ ଭବ୍ୟ ଭେଦପେକର ପାଣି
 ଲରେ ଦାହାର ନିବନ୍ଧୁ ଉପସ୍ତର ପଠାଯାଏ
 ନାହିଁ । ଉତ୍କଳ ସାଧକା ବାଣୀ ଦୁର୍ଲଭପିଅ
 ଭାବନୀକର ଓ ଦେଲେ ଉତ୍କଳ ଦିଆଯାଏ
 ନାହିଁ । ଦେଖିବା ବା ଦିଅମାସୁର ଦିଅ

ଦୋରସକା ପଦ ବୁଦ୍ଧର ହୁଏ ନାହିଁ । ଉପସ୍ତ
 ନିଜା ପ୍ରସ୍ତାପ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକା ମଧ୍ୟ
 ଏ ଦୋରାକରେ କ୍ରମେ ହୁଏ ।
 ଉପସ୍ତର ଓ ଦୋରା କ୍ରମେ ମେହେକରକ
 କାମରେ ପଠାଇବେ ।
 ବିପଦବନ୍ଧୁ ଉପସ୍ତରମୟ } ଶ୍ରୀ ବାଳକୃଷ୍ଣଦାସ
 ଚିକିତ୍ସାକଳା, ବୈଦିକ } କବିସ୍ତ୍ରୀ
 ୩୦୧୫୧୦୫ } ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହ
 ମାନେକର

Mitra Sarsa.
ମିତ୍ର ସାଲସା ।
 ରକ୍ତ ପରିସ୍କାର କରକର ଏହା
 ଅଧିକାଂଶ ଉପସ୍ତର ।
 ଏହା ପାଦକର ଓ ଏକ ଉତ୍କଳ ବେନାକା ସାଧକ
 ପଦ୍ମପାଦ ।
 ବୈଦିକପ୍ରକାର ଗାଠ, ଗାଠକର ଓ ଉପସ୍ତର ବସ
 ଦୁର୍ଲଭ କରଦା ଏହା ଅଧିକାଂଶ ।
 ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଫୋଡ଼ ୫୯ ଓ ୧୯

ମିତ୍ର ବଟିକା ।
 ମ୍ୟାଲେରିଆ କୁରକ ମନୋହର ।
 ପଦ୍ମପାଦର ବୁଦ୍ଧପଦ ଦୋର ଅଧିକ, ମ୍ୟାଲେରିଆ ନିର
 ସର୍ବପ୍ରକାର ବୁଦ୍ଧପଦ ପ୍ରାନ୍ତ ସମସ୍ତର ଉପସ୍ତର ବସ
 ବସନ୍ତ ଉତ୍କଳ ମନୋହର ଅଧିକାଂଶ ନାହିଁ ।
 ଏହା ଅଧିକାଂଶ ଦେବ ବ୍ୟବହାର କର ଉପସ୍ତର ସୁଧା
 ଉଚ୍ଚ ଓ ଦ୍ରାବ୍ୟସୁଧା ବୁଦ୍ଧପାଦ ଦେଖା ବ୍ୟବହାର
 ଦେଖାଗଲେ ଅବେଶନା କର ବସନ୍ତରୁ ।
 ମ୍ୟାଲେରିଆ ପ୍ରତିଫଳ ତେନ ପସରେ ବସ୍ତୁ ମିତ୍ର
 ଉପସ୍ତର ସୁଧାବସ୍ତୁରେ ବସା ଅଧିକ ଦେବ ନାହିଁ
 ଏକଅର ବ୍ୟବହାର କର ସମସ୍ତେ ବସ୍ତୁ ବ୍ୟବହାର ପୁରୁଷ
 ପୁରୁ ଫୋଡ଼ ୫୯ ।

ଏହାର ଗୋଷିବ ମନୋହର ଏହି ସେ ଏହା ବଦନ
 ପଦ୍ମପାଦେ ମଧ୍ୟ ସେକର ବସନ୍ତର । ଏପରି କରୁଥିବକ
 ଉପସ୍ତର, ଉତ୍କଳ ଓ ହୁଏ ପଦ ଗାଠ, ଉପସ୍ତର, ପଦ
 ଦୁର୍ଲଭ ଦେଖା, ଶ୍ରୀମାତା ଓ ବୋଧକର, ଏହା
 ଅଧିକାଂଶ ଏହା ପୁରୁଷ ବ୍ୟବହାର କରଦା ଅଧିକ
 କରେ ମ୍ୟାଲେରିଆର ନିରୋଧ କର ହୁଏ ।
 ମୂଲ୍ୟ ।
 ୧ ବୈଦିକ ୨୫ ବଟିକା ୫୦୯
 ୨ " " " " ୫୯୯

ଗାଠକାର ପଠାଇଲେ ୫୯ ଭାବମାସୁର ଉଚିତ
 ଏକ ଉ, ଚ, ଲେ ପଠାଇଲେ ଅଧିକ ୫୯ ବସନ୍ତ
 ଉଚିତ ।
N. N. Mitras Ringworm ointment.
 ଏକ ଏକ ଚିକିତ୍ସାକର ଜାତୁର ମଲ୍ୟ ।
 ସୁଧରେ ଗାଠର ସୁଧା ବୈଦିକ ପ୍ରଦୀପ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ
 ବ୍ୟବହାରରେ ଶାଳ ସଦୃଶ ନାହିଁ ।
 ସେ ବୈଦିକପ୍ରକାର ବୁଦ୍ଧି ପାଦ ଦେଖା ବାବୁ,
 ଏହି ଉପସ୍ତର ପଦ୍ମପାଦ, ବ୍ୟବହାର କର ମାତ୍ର ଗାଠ
 ଅଧିକ ଦେବ । ଅଧିକ ବାବୁ ୧୯୦୫ ବର୍ଷର ସାଧକର ।
 ଅଧିକାଂଶର ଏହି ଉପସ୍ତର ଏକ ବୈଦିକ ବ୍ୟବହାର କର
 ଏକାକାରରେ ଅବେଶନା କର ଦେଖନ୍ତୁ ।
 ମୂଲ୍ୟ ଏକ ବୈଦିକ ୫୦ ।
 ଉପସ୍ତର ୫୦ ।
 ଉ, ଚ, ୫୦ ।
 ଏକ ଉପସ୍ତର ୫୯ ।
 ଭାବମାସୁର ୫୦ ।

ପ୍ରାସ୍ତାବିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରିକା ।

THE UTKAL DIPIKA.

CUTTACK, SATURDAY THE 21st October 1905.

ଶୁକ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରାବଦି ସପ୍ତମୀ ୧୩୯୩ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବଦ୍

ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର

ଅମୃତ ୪ ୩୨
ପଞ୍ଚାଦଶ ୪ ୨୯

କଟକ ୩୦
କଟକ ୩୧

NOTICE.

Is hereby given that a Talcher scholar-ship of Rs. 7 a month tenable for 2 years at the Ravenshaw-College is vacant. Candidates are invited to apply to the Chairman of the Cuttack District Board before the 20th October 1905 in the following form.

1. Name of candidate.
2. Name of his father and his occupation.
3. Residence temporary or permanent.
4. What examination the candidate has passed and in what Division whether in the first chance or other wise.
5. Name of the school and the class in which he is reading.
6. Certificates from respectable persons about the character and circumstance of the candidates.
7. Remarks giving other particulars which the candidate may wish to give.

Cuttack } J. C. Chandra
Dt. Bds. Office } Vice-Chairman.
25-9-05.

IT'S SO EASY TO NEGLECT THAT COLD !

IT'S so fatally easy to let that cold turn into Ague and fever.

But it's easy, also, to find a good remedy in Batiwalla's Ague Mixture or Pills for it which are equally useful in Malarious, intermittent, and Bihone Fevers, and mild form of Pague, Surgeon, Major Jayakar says:—"hat it is a safe and reliable remedy.

Batiwalla & Co's Cholera, specific for cholera and Batiwalla's Ague Mixture or Pills, may be had of DR. H. L. BATIWALLA'S, Work—Dadar Bombay and everywhere.

At 1/6 per bottle Disc. u. t. to the Trade

ଅବସ୍ଥାରେ ଲାଭ କରିବାକୁ ଦର୍ଶା ଉପଲକ୍ଷେ ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ କେବଳ ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଉପକ୍ରମରେ ଅମୀର, ଦେଖିବାକୁ ମୁହଁରୁ କରୁଥିବ, ଦୀର୍ଘପ୍ରାଣୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ସହିତ ଅସମ୍ଭା ଅନୁକର ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଉପକ୍ରମରେ ଅମୀର ଅମୃତକୁ ଅନୁକରଣ ପାଇବେ, ଯେଉଁମାନେ ଉପକ୍ରମରେ ଅସମ୍ଭାରେ ଦୀର୍ଘ କରୁଥିବେ ଓ ଦୁଃଖର ଭଲ ଲେଖୁଥିବେ ସେମାନଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରୁଥିବ ।

ଅମୀର କି ୩୦ ଶ ଦେଖି ଅମୀର କି ୨ ଶ
ଅବସ୍ଥାରେ } NAKAYAN CHANDRO NAYAK
ପ୍ରମାଣୀକ } ସେତେକମେଖ ଅପିଷ୍ଟ,
ଅବସ୍ଥାରେ } ଅବସ୍ଥାରେ

ରକ୍ତକୋଷ୍ଠିକ ଚିକିତ୍ସା ।

ମେଢ଼ ପ୍ରମେହ ଓ ଶାରଦୀୟକାଳୀୟ ମରୋଷ୍ଠ୍ୟ ବାଲ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଓ ବୌଦ୍ଧର ଅସ୍ଥା ଅପାୟରେ ମେଢ଼ ପ୍ରମେହ ଶାରଦୀୟକାଳୀୟ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରକାରରେ ମୁହଁରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ, ପ୍ରାୟ ୧୦ ବାଳରେ ଅସ୍ଥା ସ୍ୱରୂପା ସ୍ୱରୂପା ଶାରଦୀୟକାଳୀୟ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତାବ, ମୁକ୍ତାପତ୍ର ଶାରଦୀୟକାଳୀୟ ଚିକିତ୍ସା ମୁଖ୍ୟତଃ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶରଦୀୟକାଳୀୟ ଓ ଯେତେ ପ୍ରମେହ ହେଉ ନ କରୁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରମେହ ଯେତେ ବଡ଼ ଶରଦୀୟକାଳୀୟ ପୁଞ୍ଜି ଓ ସଫଳ ଭରେ ସମ୍ଭବେ ବୌଦ୍ଧର ଦୃଷ୍ଟି ପଦାର୍ଥ ମାତ୍ର, ସେହି ବାଟ ଅସ୍ଥା ସ୍ୱରୂପା ମାତ୍ରରେ ଉପକ୍ରମରେ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବ କି ବୌଦ୍ଧର ଗତ ପାଇ ନାହାନ୍ତି ସ୍ୱରୂପା ସ୍ୱରୂପା ଉପକ୍ରମ ।

ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରମେହ ଚିକିତ୍ସା ମାତ୍ର ୪ ୨ ବା ୫ ୨ ମାତ୍ର ।
ଅମୀ, ୨, ୨୦ } R. D. Pati
୨ ୨ ୨ ଶରଦୀୟକାଳୀୟ } 22 St. James
କରୁଥିବ } Lane, Calcutta

NOTICE.

Wanted a Peshkar for the Baramba Manager's office on a salary of Rs. 20 (Twenty only) per mensem. None need apply who has not passed the Entrance Examination of the Calcutta University and has no experience in Pesh work. Applications with copies of testimonials and certificate of good conduct will be received by the undersigned up to the 7th proximo.
Baramba Manager's office. } Bhagawan Mohapatra
16-10-1905. } Manager

NOTICE.

Wanted four apprentices for the Khurda Sub-Divisional and Khasmahal Combined office. None need apply who have not passed the Entrance Examination of the Calcutta University. Applications with certificates of character and respectability will be received by the undersigned up to the end of October 1905. The applicants should state their age and their relationship with any of the amlas of this office, in their applications.
Khurda Sub-Divisional office } A. W. Stark
28-9-05 } Sub Divisional officer

NOTICE.

The sale of the articles of the Estate of the late Harihar Nath Pandit, deceased Cuttack, advertised in the Utkal Dipika of the 30th September last, has been postponed by the District Judge on my report as I was informed by Babu Raj Narayan Pandit that the minor Ranee did not want that these should be sold to outsiders.

Cuttack Chandinchowk } Gopal Ch. Paharaj Receiver Darpan Estate.

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ତା ୩୦ ରଖିବ ଉତ୍କଳସମ୍ବାଦୀରେ ଦୁର୍ଗାୟ ଦୁଇଦୂର କାଥ ପତ୍ରିକା, ବସନ୍ତଙ୍କର ଯେଉଁ ଯେଉଁ ପଦାର୍ଥମାନ ବିକ୍ରୟ ହେବାର ନୋଟିସ୍ ବିକ୍ରୟ ଉପରାଜମାନ ବାଦାବର ଲେକନ୍ସ ବିକ୍ରୟ ବିଷୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନାବାଲଗ ଗୁଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ଓ ତାହା ଅନୁକୂଳ ବାଦୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମନାୟକ ପୁଣ ପତ୍ରିକା ଜଣାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟ ରହେଇ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସାହେବଙ୍କଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକାର ରଖିବାର ଅନୁରୋଧ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ ।

କଟକ } ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ ଗୁରୁନିର୍ଦ୍ଦୋଷ } ରୁପିନ୍ଦର ଦତ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ

ଏକଦା ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଜଗାଇ ଦଥ ଯାଉଥିଲେ ଯେ । କ । ଭେଦାନାଳ ସଂକ୍ରମଣନ ମଧ୍ୟ ମୁକାମରେ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଦା କଲରେ ଓ ଉକ୍ତ ନିଦା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ପଡ଼ୁଥିବା "୧୭ ଠାରୁ ୪୧" ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟର ଓ "୧୨୦ରୁ ୧୭" ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବର ଗୋ ୪୧୨୭ ଟା ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କାଠ ଭେଦାନାଳ ଭଲର ଶ୍ରୀମୁଖୁ ପରେଷ୍ଟ ଅପିସରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଗାମୀ ନଭେମ୍ବର ମାସ ତା ୧ ରଖି ଦନ ନିଲମ୍ପ ବିକ୍ରୟ ହେଉଁ ମାନଙ୍କର ନିଲମ୍ପରେ କାଠ ଧରୁ ବାରି ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ତବ ସେମାନେ ଉକ୍ତ ବିକ୍ରୟରେ ଉକ୍ତ ମନିଫିକାମରେ ଉପସ୍ଥାନ ହୋଇ ନିଲମ୍ପ ଧରପାଇବେ ଓ ଉକ୍ତ କାଠମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ହାଲ ବିଲ୍ଲ ପରେଷ୍ଟ ଅପିସରଙ୍କଠାରୁ ହୁଏ ପ ରବେ ।

Dhanknal } Jagannath Dutt Manager's office } Asst Manager 18-10-1905 } For Manager.

NOTICE.

CUTTACK JEWELLERY WORKS. ଏକଦା ଅନୁମୋଦିତ ଅନନ୍ତର ସହିତ ନିଶ୍ଚିତ ଅଛି ଓ ଯେ କିଛି ବଦଳାଇବାରେ ଅନୁମୋଦିତ ଦେଖାଯିବ ଓ ବିଦେଶୀୟ ଦୋକ୍ତରୀର ଅନୁକୂଳ ଚୟାବର ବଦଳାଇ ଯେଉଁ ଗୋଟିଏ

ଦୁଇ କାରଖାନା ଖୋଲିଥିଲେ ତାହା ଅନୁକୂଳ ପ୍ରାୟ ଦଶମାସ ହେବ ଖୁବ୍ ସୁଖାଭର ସହିତ ଚଳିଆସୁଅଛି । ଏହି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହି କାରଖାନା ଯାହା ଉତ୍କଳ ଲୋକ କରୁଥିଲେ ତାହା, ତଳଲିଖିତ କଲପସ୍ତୁ ମତାମତରୁ ସମସ୍ତେ ଅବଗତ ହୋଇପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନୁମୋଦିତ ଉକ୍ତ କାରଖାନାକୁ ଗୋଟିଏ ବୃହତ୍ କମ୍ପାନୀ ସ୍ୱରୂପ ଗଠନ କରି ସିନିଷମାନ ଅନୁର ପସ୍ତା ମୂଲ୍ୟରେ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ମଜସ୍ତୁ କରୁଅଛି । ଉକ୍ତ କମ୍ପାନୀରେ ଯେଉଁମାନେ ଅର୍ଥାତୀର ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ସେମାନେ ଅଗତ ଭିଷେ ମୂର ତା ୨୦ ରଖି ମଧ୍ୟରେ ତଳଲିଖିତ ଠିକଣାକୁ ଲେଖି ପଠାଇଲେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଜାଣି ପାରିବେ । ପ୍ରକାଶ ଥାଇଛି ଉକ୍ତ କାରଖାନା ସହିତ ଅନୁମୋଦିତ ଘଡ଼ା ଓ ଚୟା ଲତ୍ୟାଦି ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଶାଖା ଖୋଲିଅଛି । ଅଗାଧରୁ ଦେଖ ହୁଏ ଯେ ଲତ୍ୟାଦି ମାନେ ଥରେ ଅଧି ଦେଖିବାକୁ ଯିବା ଅନୁମୋଦିତ ଚିରକାୟକ କରୁବେ । କଟକ } ଶ୍ରୀ ସରମାନନପୁଷ୍ପ ମେନେଜର କଟକ ସ୍ତାଲର ଠିକଣା ୨୧୧୦୦୫ } ବକସିକଜାର କଟକ

Mr. F. N. FISCHER, the late Collector of Cuttack, who visited the above firm on the 9th October 1905, writes:—"Visited the Cuttack Jewellery works. The designs are neat and the work fine. I have ordered several things in filigree."

Mr. W. TEUNON, I. C. S. the late Session Judge of Orissa who took some silver stoppers from the above writes in a letter from Bhaigalpur; "Messrs G. C. Prusty & Co. of Buxibazar supplied me with two silver stoppers. They were of very neat workmanship."

Babu BIDHU BHUSAN CHAKRBRATTY, the late Sudjudge of Cuttack who was a great patron of the above firm and visited several times writes:—"Visited the Cuttack Jewellery Works of G. C. Prusty & Co. of Buxibazar Cuttack. I was satisfied with every thing I saw. The workmanship is nice and the prices charged are moderate. I wish the concern every success. It deserves public encouragement and patronage."

Babu SURJONARAYAN DAS, additional Subjudge of Cuttack writes:—"I have much pleasure to certify that the firm of G. C. Prusty & Co. of Buxibazar Cuttack are turning out Jewellery and filigree works of good design and choyce. Recently I bought some of them which in respect of design and workmanship were creditable to the good reputation of the firm and gave me entire satisfaction. I trust the public will patronize as the articles appear to be cheaper than many other similar firms."

Babu G. C. GANGUL, professor, Ravenshaw College, who visited the

workshop on the 5th March 1905. writes:—"The time has come when our arts and industries should be actively encouraged by our countrymen. The workmanship of the Art Wares I have seen is neat indeed, and I shall be glad to hear of the success of this business in the near future" Besides these there are several others which can be seen in our Visitor's book.

ଉତ୍କଳସମ୍ବାଦୀ ।

ମା ଅନନ୍ତମଣି ଅନୁମୋଦିତ ଉତ୍କଳସମ୍ବାଦୀ ଅନନ୍ତମଣିରେ ମନ ବିକ୍ରୟ ଅନନ୍ତମଣିକୁ ଗୁରୁତ୍ୱରେ । ଅନୁମୋଦିତ ସମସ୍ତେ ଉକ୍ତ ଅନନ୍ତ ଦବସରେ ତାଙ୍କର ସେବାରେ ବିକ୍ରୟ ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତେ ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ । ମାଙ୍କ ସେବା ହୋଇ ସାହା ଅନୁମୋଦିତ ଯାଉଥିଲେ ତାହା ଶେଷ ହେଲା । ଅନୁମୋଦିତ ସ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥାନ ହୋଇ ଉକ୍ତ ଅନୁମୋଦିତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ଅନୁମୋଦିତ ହେଉଅଛି ଓ ଅଗାଧରୁ ସେମାନେ ପ୍ରକାର ଅନୁମୋଦିତ ଅନୁମୋଦିତ, ସେହି ଓ ଦୟାକାରୀ ଉପସାହାୟକ ହେବେ ।

ମା ଅନନ୍ତମଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁମ୍ଭରେ ଶ୍ରୀତା ଦତ୍ତ ଦୁଆମକୁ ଗୁରୁତ୍ୱରେ । ଅନୁମୋଦିତ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟସ୍ତ ଚିନ୍ତାରେ ଉପସ୍ଥାନ ହୋଇଅଛି । ଉକ୍ତ ଗୁରୁଦିବସ କଥା ବାଧାରେ ମାଙ୍କ ସେବା ହୋଇଥିଲା । ଅନୁମୋଦିତ ନିର୍ମଳ ହେଉ ମାଙ୍କ ସମ୍ମାନ ସମ୍ମାନମାନେ ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଅନୁମୋଦିତ ପାଇଅଛନ୍ତି । ମାଙ୍କ ମେଦା ନିରୁଦେଶ ଦେବାକୁ ସାହା ବିକ୍ରୟ ସମୟର ଅଗାଧରୁ ହେଉଥିଲେ ସେହି ପ୍ରକାର ମନେହ ଉପସ୍ଥାନ ହେଉଅଛି । ଧାନ୍ୟ ପସର ଏ ଦେଶରେ ବଡ଼ ଦମ୍ ହୋଇଅଛି । ବିକ୍ରୟ ଅଗାଧରୁ ପହେଇ ଚାହିଁ । ଶାରୀର ତଳତଳରେ ଅବା ତାଳ ଜଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏରେ ଅଗାଧରୁ ପହେଇଥିଲେ ଦେଉ ପାଣି ଓ ପତ୍ତବାକୁ ପସର ଉପସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତି ଦେବାବି ଅପେକ୍ଷା । ଅନନ୍ତମଣି ପ୍ରାଧିକାରେ ବୁଦ୍ଧି ଅନୁକୂଳ ଧାନ୍ୟରୁ ପ୍ରତି ବାଧା ଉପସ୍ଥାନ ହୋଇଅଛି । ପୋଖରୀ ଗାଡ଼ି ସ୍ତରେ ପାଣି ମଧ୍ୟ ତାହି ଯେ ସେମାନେ ବୋହୁ ବିକ୍ରୟ ପାଣି ମଜ୍ଜାକରୁଅଛି । ମାଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ଦେଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନୁମୋଦିତ ଗୁରୁତ୍ୱରେ ପଡ଼ିଅଛି । ବୃତ୍ତମାନେ ପାଣିକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ପରି ଅନନ୍ତ ବିକ୍ରୟ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ମେଦା ବାଦାଉଅଛି ମାଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ପସରୀକୁ ହୋଇ ଓ ସ୍ତର ଗତ ବ୍ୟବସାୟରେ ବ୍ୟା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇ ଅଛି ।

ଗତ ତା ୨ ଉତ୍କଳରେ ଶେଷ ହେବା ସମ୍ପ୍ର-
ଦେରେ ଭୁବନେସ୍ୱରୀରେ ମୁଖ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା
୩୨୨୦ ହୋଇଥିଲା । ଚତୁର୍ଥମଧ୍ୟରେ ଏହା ବୋ-
ମାଲରେ ୨୩୨୭ ଥିଲା ମାଲକରେ ୧୮୭
ବଙ୍ଗଳାରେ ୧୨, ସମ୍ବଲପୁରରେ ୧୨,
ପଞ୍ଚାଳରେ ୩୧, ବୁଢ଼ାଲୋକରେ ୧୧୨ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ-
ରେ ୨୨୮, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ୧୦୭, ଦକ୍ଷିଣପ୍ରଦେଶ-
ରେ ୧୮୨, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ୧୮, ଉତ୍କଳରେ ୧୮
ଓ ବାମନପୁରରେ ୧ ଥିଲା । ବୋମାଲରେ
ମୁଖ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ରୁକ୍ତ ହେବାରେ ଦେଖାଯାଇଅଛି ।

ଏ ନଗରରେ ଅନେକକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ
ହେଉ ନ ଥିଲା । ଗତ କେତେକ ବର୍ଷ ହେଲା
ଗୌଡ଼ପୁରୀର ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ ମଞ୍ଜୁଳା ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ
କହୁଥିବାର ସେ ଅଧିକ ଦୂରକୁ ଯାଇଅଛି ।
ଶତ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ ବନରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ ଅନେ-
କଦିନ ହେଲେକେ ଗତ କାଳ ପ୍ରକାଶ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ
ହେଲେ । ଯଦିଓ ଦେଖା ହୁଏ କଳାଳ ଶୋଭା
ଖାଇଲେ । ସେ ଯାହା ହେଉ ପ୍ରକାଶ ଅଜୀବ
ହେଉ ହୋଇଅଛି । ମେଡ଼ିଟି ହେଉ ହେଲେକେ
ସାଜସଜ୍ଜା ମନ ନ ଥିଲା । ଅନ୍ୟପ୍ରାନ୍ତପ୍ରସ୍ତୁ ପଦ୍ମ-
ସନା ନ ହୋଇ ଏହାକି ବାହାଜ ଗଳ ହୋଇ-
ଥିଲା ଏବଂ ମୂର୍ତ୍ତି ଚର୍ଚ୍ଚିତା ଥିଲା । ଗତ ଦୁଇ
ବର୍ଷ ହେଲା କାଳକଳାରେ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ
ହେଉଅଛି । ଏ ପ୍ରକାଶ ସାଧାରଣ ପଦାସନା
ଦୁଇହସ୍ତ ବନ୍ଧିତା ଥିଲା ଏବଂ ସାଜସଜ୍ଜା ଓ ପ୍ରକାଶ
ମନ ନ ଥିଲା । ଯେଠା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ
ବସି ଦନ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ ହୋଇଅଛି ।

ଉତ୍କଳପାଠକ ତା ୧୨ ଉତ୍କଳ କାର୍ତ୍ତିକ ୧୯୦୫
ବଙ୍ଗଳାରେ ପ୍ରକାଶ ହେବା ହେଉ ସେହିଦିନ
ବଙ୍ଗଳା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସୁରକ୍ଷା
ଦିନ ଥିଲା । ସେହି ବସ୍ତୁ ଏ ନଗରରେ ମଧ୍ୟ
ପ୍ରକାଶ ହୋଇ ଥିଲା । ତା ୧୨ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଚୀନ
କାଳରେ ଅନେକ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତରେ ଶାସ୍ତ୍ରୀ
ସୁଲକ୍ଷ୍ମୀ "ବନେମାଳ" ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଦାକ,
ଧର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସଜ୍ଜିତ ଗାନ କର ନଗର ଲକ୍ଷ୍ମୀ
କର ହୁଇ ଥିଲା । ସମସ୍ତେ ହସ୍ତରେ ଗଣ
ବନ୍ଧନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ବଙ୍ଗଳାରେ ଅନେକ
ଲୋକଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଗଣ ବାଜ ହେଉ ଥିଲା ।
ଏକତା ବନ୍ଧନ ଏହି ଗଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା
ହେଉ ଏହି ବନ୍ଧନରେ ନାହିଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କହି
ନ ଥିଲା । ଉତ୍କଳ ପ୍ରକାଶ ଦିନ କେବଳ ଉତ୍କଳ-
ମାନଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଗଣବନ୍ଧା ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ
କିନ୍ତୁ ଏହି ଦିନରେ ଉତ୍କଳ ମୁଖ୍ୟମାନ ସମସ୍ତଙ୍କ
ହସ୍ତରେ ଗଣବନ୍ଧା ଥିବାର ଦେଖିବା ଗୋଟିଏ
ନୂତନ ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । କେହି ଗଣବନ୍ଧା

ବା ସକାଶେ ହାତ ଦେଖାଇବାକୁ ଲୁଚିତ ହେଉ
ନ ଥିଲେ । ଏହା ଅବଶ୍ୟ ସୁଖର ବସ୍ତୁ ଅଟେ ।

ଅନେକମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ସହିତ
ଅବନତ ହେଲେ ଯେ କାଳେଖର ପ୍ରଧାନ
ଜମିଦାର ସାମନ୍ତ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଦାସ ଗତ
ତା ୨ ଉତ୍କଳ ନଦୀ ଦକ୍ଷିଣ ଦକ୍ଷିଣ ସଂସାର ପର-
ତ୍ୟାଗ କରିଅଛନ୍ତି । ସାମନ୍ତ ମହୋଦୟ
କାଳେଖରେ ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ଗଣ୍ୟ ମାତା
ବନ୍ଧି ଥିଲେ । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧର୍ମପରମ୍ପରା,
ପ୍ରଜାପତି, ଶାନ୍ତି ଓ ହରିଶଚକ୍ର ଥିଲେ ।
ତାଙ୍କର ଦୟାଗୁଣ ଅତ୍ୟଧିକ ଥିଲା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ
ଦାସର ବସ୍ତୁ ୫୦ ବର୍ଷ ହୋଇଥିଲା । ସୁତରାଂ
ଅପରପତ୍ନୀ ବସ୍ତୁରେ ଉତ୍କଳସାଗରୁ ହତାସ୍ତ
ହେବାକୁ ହେଲା ବଡ଼ ଅସେପର ବସ୍ତୁ
ଅଟେ । ସଦୃଶ୍ୟା ସମାଦରାହତା ବ ୧୦ ବର୍ଷ
କାଳ ଏ ମହାସ୍ତ୍ରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଉତ୍କଳସ-
ଥିଲେ । ଏ ସମୟରେ ଏହାଙ୍କ ଦୁଃଖ ଅଧିକ ।
ସାମନ୍ତଙ୍କର କେହି ପୁତ୍ର ନାହାନ୍ତି ମାତ୍ର ତାଙ୍କର
ଯୋଗ୍ୟ ଦାଃପୁତ୍ର ସାମନ୍ତ ସାଧାରଣମଧ୍ୟ
ଓଡ଼ିଶାରେ ସୁପରିଚିତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଓ
ତାଙ୍କର ଅଧ୍ୟ ଏଠା ଉତ୍କଳ ସାମନ୍ତ ମହୋଦୟ-
ଙ୍କର ଉତ୍କଳସାଗର ଅଛନ୍ତି । ଅନେକମାନେ
ଉତ୍କଳର ନଗରରେ ତାଙ୍କର ଅସ୍ତର ସଦୃଶ
ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛନ୍ତି ।

ସୁଖରେ ସଦୃଶ୍ୟ ଅନେକର ବସେଷରୂପେ
ଲଗିଅଛି । ପୂଜା ଅବସରରେ ଅନେକ ବଙ୍ଗୀୟ
ଶ୍ରମିତ ଠାକୁ ଅଧି ଏଠାର ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସହିତ
ଯୋଗ ଦେଇ "ବନେ ମାଳ" ଗଣରେ
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଦେଶର କରୁଥିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ-
ପୁରୀରେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚୟ ଉତ୍କଳସାଗର ଅନେକ
ଦୂରତ ବସ୍ତୁ ବସନ୍ତି । ଏହି ହେତୁରୁ
ଶ୍ରମିକମାନେ ପତାକାହସ୍ତେ ସାମାନ୍ତ ହୁଇ ଓ ଉତ୍କଳ
ଜାମାନଙ୍କରେ ଠିଆ ହୋଇ ସଦୃଶ୍ୟ ବସତ
ରୁଷଣାଦି ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତି ଲୋକମାନଙ୍କ
ପ୍ରବର୍ତ୍ତନଥିଲେ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀଦିନ ସେପରି
ବିଲଗ୍ନ ବସ୍ତୁ ବସନ୍ତ ହୁଏ ସେଥି ପ୍ରତି ଶ୍ରମି-
କମାନେ ସକ୍ଷେପ ପଶ୍ୟମ କରୁଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କରୋକ୍ତରେ ଏବର୍ଷ ଅନ୍ୟାନ୍ୟବର୍ଷଠାରୁ
ବିଲଗ୍ନ ଲୁଗାର ବସନ୍ତ ଅନେକ ଜଣା ଥିଲା
ଏଠାର ପ୍ରଧାନ ଅଧିକାରୀ ସେବକମାନେ
ଏପରିକି ପୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ବନତ
ଲୁଗା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ତାହି ମାତ୍ର ତାଳ
ବସନ୍ତ ହେଉ ସୌକର୍ଯ୍ୟ ହେଉ ବିଲଗ୍ନବା
ପରିଧାନ କରୁଅଛନ୍ତି । ଶ୍ରମିକମାନେ ଉତ୍କଳସା-

ରେ ଅନେକେ ସାଧାରଣ ବିଲଗ୍ନଦିନ ପରିଧାନ
କରିବା ସକାଶେ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛନ୍ତି ।

ଅନେକମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ସହିତ
ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଉଅଛନ୍ତି ସେ ସମ୍ପ୍ରଦେଶ
ବସନ୍ତ ବସ୍ତୁ ବାହାଦୁର ଅପରାଧ ଦଳିତପୁତ୍ର
ଅଧିକ ସୁତରେ ଗତ ବଦବାର ସନ୍ଧ୍ୟାସମୟରେ
ଉତ୍କଳକା ସମ୍ପର୍କରୁ ଦୂରଅଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା-
ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପ୍ରଦେଶ ବାହାଦୁର ସେ ଜଣେ ବିଦିଷ୍ଟ-
ନେତ୍ର ଥିଲେ ଏଥିରେ ସଦେହ କାହିଁ ଏବଂ
ସେ ଯୋଗ୍ୟା ସହିତ ବହୁକାଳ ସରକାର
ଓଡ଼ିଶା ଦାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇ ସୁଖରୁ ଅଧିଅଛନ୍ତି ।
ଓଡ଼ିଶାରେ ସେ ଯେମନ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ
ତେମନ୍ତ ଧତ ମଧ୍ୟ ଅଧିଥିଲେ । ବହୁ ଅର୍ଥ
ବ୍ୟୟରେ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରୀ
କାର୍ତ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତର ବେଳା ତାଙ୍କ ମତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ହେଉଥିଲେକେ ଦୈବସେବେ ହତୁ ମୁନି-
ମୁଖରେ ପତି ଗାହା ଚରଣର ଦାହାନ୍ତି ।
ତଥାପି ତାଙ୍କର ହତୁ ଦାନର ସୀମା ନ ଥିଲା ।
ଦୌଣସି ପ୍ରାର୍ଥା ହତା ଅର୍ଥରେ ତାଙ୍କଠାରୁ
ହେଉ ଅଧି ଦାହାନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ମୁଖରେ
ଅନେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦନରେଣା ସେଦିନର
ରେ ନିମନ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବସନ୍ତ
ବୁଦ୍ଧିଗଣ ଓ ପରମର୍ଥଦାତା ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଧି
ଦାହାନ୍ତି ଏବଂ ଏବକ ଉତ୍କଳରୁ ହେଉ ଅନେ-
କମାନେ ସେ ବସେଷ ଦୁଃଖର ହୋଇଅଛି ।
ବୋଲିବା ବାହୁଲ୍ୟ । ଉତ୍କଳ ତାଙ୍କର ଅସ୍ତର
ଲୁଗା ବସନ୍ତ କରନ୍ତୁ ଏବକ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ମାଧ୍ୟମର ବନେଖର ସାର ଏପ୍ରକାର
ପ୍ରକାର ବାହାଦୁର ଗତ ତା ୧୦ ଉତ୍କଳ
ଦାହାନ୍ତି ପରିଧାନ କରି ଗସ୍ତରେ ବାହାରି
ଅଛନ୍ତି । ତା ୧୨ ଉତ୍କଳ ବସନ୍ତ ଦାହାନ୍ତିରେ
ପ୍ରକାର ପୁଣି ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଚୀନ ପରିଧାନ କରି ହାଲୁ-
ପ୍ରକାରରେ ବାସ ଗାଡ଼ରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ-
ଥିଲେ ଓ ସେଠାରେ ଦୁଇପକ୍ଷୀ ତାଳ ଅବସ୍ଥା
କରି ଦିବା ସଂଖ୍ୟା ମିଳିତ ସମୟରେ ଉତ୍କଳ
ପ୍ରାଚୀନ ପରିଧାନ କରି ଅପରପୁତ୍ର ଉତ୍କଳମାନଙ୍କ
ସମୟରେ ଶାସ ଗାଡ଼ରେ ସମ୍ପର୍କରେ
ବିଲଗ୍ନତ ହେବାର ପ୍ରତି ହୋଇଥିଲା ।
ସଙ୍ଗରେ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରକାର ପ୍ରାଚୀନରେ ସେକେ-
ବଦ୍ଧ ବୋଲିଲେ, ଏତଦ୍ୱାରା ଦାହାନ୍ତିରେଣା ଓ
ଅନୁମୋଦନ ମାନ୍ୟତା ଦେବତାର ସହିତ
ଓ, ଏହ, ପ୍ରକାର ଓ ବୁଦ୍ଧିଗଣର ଗାଡ଼ରେ-
ବଦ୍ଧ ମିତ୍ର ସେ, ଏତ, ତଳ ମନମ କରୁଅଛନ୍ତି ।
ଶେଷ ଦୁଇଜଣ ସମ୍ପର୍କରେଠାରେ ସଙ୍ଗତ୍ୟମ
କରିବେ । ସେଲେଟ ବାହାଦୁର ସେଠାରେ

ତା ୨୦ ରଖ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବସ୍ଥାତ କରି
 ତା ୨୧ ରଖ ଦବସ ପ୍ରାୟ ୩ ୨ ଖା ସମସ୍ତ
 ରେ ଖାସ ଗାଢ଼ି ଦ୍ରାଘ ଶ୍ଵାସପୁରୁତାକୁ ବିରଳ
 ମାନ ଭରବେ ପୁଣି ସେଠାରୁ ଚକ୍ରଧରପୁର
 ଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଶାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଦେଲ ବେଳକୁ
 ଅପରାହ୍ଣ ୩ ୪ ଖା । ଚୈତ୍ରଶାରେ ଦୁଇଦିନ
 ଅବସ୍ଥାତ ରେ ତା ୨୪ ରଖ ଦବସ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାକ
 ପରଦାସ-କର ଚକ୍ରଧରପୁର କାଟେ ଦାଉ-
 ତାକୁ ପ୍ରଦାନମନ କରିବେ । ଦାଉତାରେ
 ପଦ୍ମଶାଳ ବେଳକୁ ବେଳ ସମ ୩ ୪୦ ମିନିଟ
 ଦେବ । ଶେଷଲଗ ବାଦାଦୁରକ ଉପବେଳି
 ସ୍ଵାମୀଙ୍କୁ ଗମନ ପ୍ରାଠକେଟ ଦେବ ସ୍ଵର୍ଗ
 ତଳିଦତାରେ ପଦ୍ମଶାଳେ ଜୟମତ ସଲମି
 ବୋଧ ଦର୍ଶୟ ।

ଭବନଗା ବ୍ୟବଚଳନଙ୍କ କୁପାରୁ ଏକଟ
 ପୁରୁର ପୂଜା ମହୋତ୍ସବ ନିର୍ଦ୍ଦେ ଅଭିବାହିତ
 ଦୋଇଥିଲ । ସେଠାରେ ତା ୪ ରଖ ରୁଧକାର
 ସପ୍ତମୀପୂଜା ହୋଇ ତା ୨ ରଖ ପନକାର
 ପସଦବଦିତ ବସନ୍ତକ ଦୋଇଥିଲ । ରବିବାର
 ତା ୮ ରଖ ଦତ ଅପରାହ୍ଣ ୩ ୪ ଖାଠାରୁ
 ମୁହୂର୍ତ୍ତା ଦେବମାନେ ସିଂହଦ୍ଵାରରେ ଏକଟିତ
 ଦୋଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟବର୍ତ୍ତୀରୁ ଏକଟ
 ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ସାଜସଜ୍ଜା ଦୋଇଥିଲେ ଉଣା ନ
 ଥିଲ ବେଳେ-ବେଳେ ପ୍ରତିକ ଦୁର୍ଗି ଅପାର-
 ରେ ଶେଷ ଦୋଇଥିଲେ । ମେଢ ମଧ୍ୟରେ
 ରୁମ୍ଭା ଦେବ ଉତ୍କଳୁ ଥିଲେ । ଏକ ବାରବାରୀ
 ଦୁର୍ଗି ପୂର୍ବ ପ୍ରାୟ ସାଜ ସଜା ଓ ଉତ୍କଳାରେ
 ପ୍ରଥମ-ପ୍ରାଠ ଅଧିକାର କରିଥିଲ । ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ
 ମଃମିଶ୍ରସଂସାଧନ ଶୂନ୍ୟଦୁର୍ଗି ବସେଷ ଅଧ୍ୟୟନ
 ପ୍ରଦ ଦୋଇଥିଲ । ଦେବଳ ସିଂହ ଏକପଦ
 ମାକ ରୁମିରେ ରାଜ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ଭଲପାଦ
 ପୁନ୍ୟରେ ରଖି ସୁନ୍ଦର ପଦ୍ମପାସରକୁ ନାମୋତ
 ବିହୁଅଛି ଚନ୍ଦ୍ରର ରଗବଜା ଶୁଣାଦାର ଧାରଣ
 କରି ଦଗ୍ଧାସୁମନ ଦୋଇଥିଲେ । ସାତ ବଡ଼
 ୧୦୧୫ ଗୋଟି ନାମା ମଧ୍ୟରୁ ସାଜସଜ୍ଜା ନାମା
 ଅତି ଦୀର୍ଘ ଓ ବେଶ କୁଶାରେ ସୁସଜିତ ଦୋଇ-
 ଥିଲ । ମହାଦେବ, ଗର୍ବେଶ, ରାମ କୃଷ୍ଣ, ମାଳ,
 ମହନ୍ତ ଏବଂ ସାସୁଅ ଦେବୀ ପ୍ରଭୃତି ବାଜେ
 ପ୍ରଭମ ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ଅସଜ୍ଜା ମହାଦେବ ଓ
 ଚୈତନ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଅତି ସୁନ୍ଦର ଦୋଇଥିଲେ
 ଗଢ଼ିତ ଗଢ଼ିତାଣିକ ମୋକଦମାରେ ସାହେବ-
 ବର ରବ ଲେଖିବା ଦୃଶ୍ୟ ଚୈତ୍ରବୋଦାପଦ
 ଦୋଇଥିଲ । ଗଡ଼ ୩ ୧୫ ଖା ପରେ ଦୁର୍ଗି ସବୁ
 ଚଳଣାସୀ ଦୋଇଥିଲେ । ଏ ଦିନ ମସଫରରୁ
 ଅବେଦ ଲୋଡ ଅପଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ୨୦୧୫

ଦୁକାଳ ଦଶହ ସମାଗମ ଦୋଇଥିଲ ଏବଂ ବର୍ଷ
 ନ ଥିବାରୁ ଲୋକେ ଅନନ୍ଦରେ ବୁଲି ଦେଖି-
 ଥିଲେ ।

ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଣୀକଟ ବାଦାଦୁର ମହା-
 ମାତ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସରୁ ଏଣୁରୁ ଫେଜର ଚଳତ
 ମାସର ତା ୧୩ ରଖ ଭୋଇ ଦାଉଳିଂରୁ ବାଦାର
 ତା ୧୫ ରଖ ଭୋଇ ସମ୍ଭବପୁଠାରେ ପଦ୍ମଶ-
 ଅଛନ୍ତି । ବାଦାକର ଅଧ୍ୟାଧିକା ସଦାଶ ଉତ୍କଳ-
 ଗଜର କମିଶନର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲର ସାହେବ,
 ସମ୍ଭବପୁରର ଜେପୁଟି କମିଶନର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚିତ-
 ନାକସ ସାହେବ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେବେନ୍ଦ୍ର
 ସାହେବ ଓ ସ୍ଵାମୀସ୍ଵ ବର୍ତ୍ତମାନେ ଶ୍ରେଣୀ-
 ଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ଏ ଦିନ ଅପରାହ୍ଣ
 ପାଟଳା, ସୋକପୁର, ବାମଣ୍ଡା, ରେଡ଼ାଖୋଳ ଓ
 ଗାଙ୍ଗପୁରର ରୋଜମଳେ ଶ୍ରେଣୀକଟ ସହିତ
 ବହୁତ ବଳସାଧ ଦେଖାଦେଇଥିଲେ । ବଳାଦା-
 ଠର ରଜା ଜମା ବ ୧୦ ଟ ବସୁସ୍ଥ ଥିବାରୁ
 ସ୍ଵପ୍ନ ନ ଅସି ରାଜ ରଜ୍ୟର ସପରିଷଦେଶ୍ଵରଙ୍କୁ
 ପ୍ରତିନିଧି ସ୍ଵରୂପ ପଠାଇଥିଲେ । ତା ୧୭ ରଖ
 ଅପରାହ୍ଣ ଦବନିତି ଭକ୍ତୋତ୍ତମା ଠାରୁ
 ଦଲରେ ଶ୍ରେଣୀକଟ ବାଦାଦୁରକ ମିଉନିସିପା
 ଲିଟି ଓ ଉତ୍କଳ ଦାଉଳିଲ ପକ୍ଷରୁ ଶ୍ରୀଏ
 ଅଭିନନ୍ଦନ ପଦ ଦିଆଯାଇଥିଲ । ଶାସ୍ତ୍ରରକ
 ଅସପ୍ରତା ଯୋଗୁଁ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର କମିଶନର
 ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସାହେବ ଏ ଦିନ ସେଠାରେ
 ଉପସ୍ଥିତ ନ ଥିଲେ । ଅଭିନନ୍ଦନ ପକ୍ଷରେ
 ମୁ୍ୟନିସିପାଲିଟିର ଶ୍ରୀରୁକ୍ଷ, ଅଗାମୀ ବର୍ଷରୁ
 ପ୍ରାଥମିକଶିକ୍ଷା ସଦାଶ ମୁ୍ୟନିସିପାଲିଟିର ୧୫,୨୦୦
 କା ଦାନ, ପଶୁଚିକିତ୍ସାଳୟ ସ୍ଵାଧନ, ଉତ୍କଳ
 କାଉଳିକର ଅତି ଅଳ୍ପ ଆୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗରୁଡ଼ି-
 ମେଘ କର୍ତ୍ତୃକ ପ୍ରଭୃତ ସାହାଯ୍ୟ, ଜଣେ ଜଣ
 ଜଳ ସେଠାରେ ରହିବାର ପ୍ରାର୍ଥନାଅଦ କେ
 ଦେକ ବିହରୁ ଉତ୍କଳ ଥିଲ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ
 ଶ୍ରେଣୀକଟ ବାଦାଦୁର ଭାଦାକର ଅଧ୍ୟାଧିକାରେ
 ବିଶେଷ ଆଦାନ ପ୍ରକାଶ କରି ମାମୁର କେତେ-
 ଗୁଡ଼ିଏ ଉପଦେଶ ଦୁର୍ଗି କଥାଦ୍ଵାରା ସମସ୍ତ ଲୋକ-
 କୁ ଅପାୟିତ କରିଥିଲେ । ପାଟଳା ଅଦ ପଞ୍ଚ-
 ରଜ୍ୟ ଓ ବଣାର ଓ ଗାଙ୍ଗପୁରରଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା
 ସହିତ ମିଳିତ ହେବାରୁ ସେଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ
 କରିଥିଲେ । ବଳାଦାଣ୍ଡି ଭଦ୍ ଅର୍ଥ ରୁ ପିଉ-
 ଜେରର ରଜାମାନଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ
 କଥାବାତୀ ଦୋଇଥିଲ ସେଥିରୁ ସେ ବୁଝିଥିଲେ
 ସେ ଦୁଇଜଣ ରଜା ଏ ଅପୂର୍ବ ମିଳନରେ ଅତି
 ସମ୍ମୁଖ ଓ ଅପର ଦୁଇ ରଜା ଓଡ଼ିଶା ରଜାମାନଙ୍କ
 ପ୍ରାୟ ବାଲେ ସେମାନଙ୍କର ସମ- । ର ଦ୍ରାସ ହେବ

ବୋଲି ସଖିକିତ । ଏ ରୁପ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ନିତାନ୍ତ
 ଅମୂଳକ କାରଣ ସନନରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ
 ସମତା ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଥିଲ ବହୁର କାହିଁକି
 ବ୍ୟଭିକମ ଦାଟିବ । ସମସ୍ତ ପିଉଜେଟର ରଜା
 ମାନେ ଜଣେ ପୋଲିଟିକେଲ ଏଲେଞ୍ଚ ଲେଡ଼ି-
 ଥିବାରୁ ସେ ଜଣେ ପ୍ରଶାଶ କର୍ମଗୁରୁକ୍ତ ଏ କର୍ମ-
 ରେ ନିୟୁକ୍ତ କରିଅଛନ୍ତି । ଏ ଓଡ଼ିଶାର କେତେ-
 କ ରଜ୍ୟ ପରଦର୍ଶନ କରିବେ । ସମ୍ଭବତଃ
 କେତେକ ମାସ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରୁ ଉତ୍କଳୁ ଶାସକପ୍ରଶାଳା
 ବିଧିବଦ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ଗଜଜାତ
 ପୋଲିଟିକେଲ ଏଲେଞ୍ଚଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ପରଦର୍-
 ନାର୍ଥନ ରହିବ । ଉତ୍କଳପକ୍ଷରେ ଯଦି କୌଣସି
 ରଜାଙ୍କର ବୁଝି ଆପଣ ଥାଏ ତାହାହେଲେ ସେ
 ଶୁଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି । ଏ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାସମୟରେ
 ମହାମାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀକଟ ବାଦାଦୁର ପ୍ରଧାନ
 କର୍ମଗୁରୁମାନଙ୍କୁ ସାଜିତ ହାଉସରେ ଏକ ଗ୍ରେଜି
 ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାସମୟରେ
 ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜେପୁଟି କମିଶନର ସାହେବ ମଧ୍ୟ ସେ-
 ମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କୋଠରେ ଆଉ ଏକ ଗ୍ରେଜି
 ଦେଇଥିଲେ ।

ବଙ୍ଗଦେଶରେ ସୁଦର୍ଶା ଅନୋଳନ
 ଅତି ଗଭୀରବେ ଚଳିବାର ଦେଖାଯାଉଅଛି ।
 ଅନୋଳନର ଫଳ ଗତ ଭଜୟା ଦପମାଦିତ
 ପରଶୁଚକ୍ରପେ ପ୍ରକାଶିତ ଦୋଇଥିଲ । ଦଶମୀ
 ଦବସ ତଳିକତସ୍ତ୍ର ମାରବାଜି ବଶିକମାନେ
 କୋଟି ମୁଦ୍ରାର ମାଳ ଇମନ୍ତେ ମାଞ୍ଜେଷ୍ଟ୍ରରକୁ
 ଅଜର ପଠାନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଅଜରକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଅର୍ଚ୍ଚର
 ବା ଇଂରଜରେ Lucky order କୁହା ଯାଏ ।
 ମାରବାଜିମାନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ବଡ଼ ହୋଇ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଅର୍ଚ୍ଚର ବନ୍ଦ କରିଅଛନ୍ତି । ମାଞ୍ଜେଷ୍ଟ୍ରରକୁ
 କୋଟି ମୁଦ୍ରା ମୁନ୍ଦ୍ୟର ଅର୍ଚ୍ଚର ବନ୍ଦ ଦେଇ
 ଏଥି ବଳ ସୁଦେଶୀଅନୋଳନ ଆଉ କି ହେଉ
 ପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେବଳ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇଅଛି
 ଏହି ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେବେଦ୍ୟ ସର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵାୟୀ
 ହେବ । ବଡ଼ ସେ ସାହାହେଉ ଦେଶାସାଉ-
 ଅଛି ସେ ସୁଦେଶୀ ରାଜ ସଦାସାଧାରଣଙ୍କ
 ତୁହସ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କରିଅଛି ଓ ସେମାନେ
 ସାଧାସାଧ ଯୋଗଦାନରେ କୁଣ୍ଡର ହେଉ
 ଜାହାନ୍ନି । ଦୁଇ କଥା ଚେଣିକ ଥାଉ କଟକରେ
 ସୁଦେଶୀ ଅନୋଳନର କୌଣସି ବିଶେଷ
 ହେଟି କ ଥିଲେହେ ସୁଦେଶୀକ୍ରମ ଅନ୍ତତଃ
 ଏହି ପୂଜା ସମୟରେ ଦେଖାଯାଇଅଛି । ଯେଉଁ
 ତନ୍ତ୍ରବାସୁମତେ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟହ ଦୁଇଅଣା
 ବେଳନର ଦରପାରୁ କ ଥିଲେ ସେମାନେ
 ପ୍ରାୟ ଦୁଇଅଣା ବେଳନର କରିବାକୁ ସମ୍ଭମ
 ହୋଇଅଛି, ଯେଉଁ ତନ୍ତ୍ରବାସୁମତେ ଦଶଅଣ

ଞ୍ଜନ ବନ୍ଧୁ ବରବାଳୁ ଅଶ୍ରୁଧରେ ସେମାନେ
 ଶବ୍ଦ ଲୁଗା ଅଣ୍ଡି ବନ୍ଧୁ ବର ସ୍ତ୍ରୀଅନ୍ତରୀ
 ଅଧିକ କି ଲୋକଙ୍କର ଅଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ
 ପୁରଣୀତ ଦେବାରେ ଶେଷକାଳରେ ଅନେକା
 ପାପୁ ହୋଇ ନିତାନ୍ତ ଅନିଷ୍ଟାଙ୍କୁ ବଳିତା
 ଲୁଗା କିପୁ ବଳଦୋଇଥିଲ । ଫଳରେ ଦେଖା
 ଗଲ ଯେ ଏଥର ବଳିତା ଲୁଗାର ବଳି ଅନେକ
 ପରିମାଣରେ ବନ ହୋଇଅଛି ଓ ମରବାଡ଼ମାନଙ୍କ
 ଲୁଗା ଅମୁଦାନ ମଧ୍ୟ ବନ ହୋଇଥିଲ । ବନ୍ଧୁ
 ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦେହୁଁ ଦେଖା ଲୁଗା
 ଦୋକାନ ମଧ୍ୟ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ସାଧା-
 ରଣର ଦେଖାଗଲ ଯେ ଏହି ପଳା ସମୟରେ
 ଏ ଦେଶରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଲୁଗା ଓ ଚତୁପରିବର୍ତ୍ତେ
 ବରଦମସ୍ତକ ଓ ମ.ନାଶା ଲୁଗା ବନ୍ଧୁ ହୋଇ-
 ଅଛି । ଏକାଗଲ ଦେଖାଲିଗାର କଥା ଓ ଏହା
 ପୁରୁଷମାନଙ୍କ କିମ୍ବା ବନ୍ଧୁ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରେ
 ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମ ପଦ୍ମୁ ସୁ ଅଛି । ସର୍ବସମୟରେ
 ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଚାନ୍ଦିତାରେ ଅନେକେ ଭଲତା
 ବୃଦ୍ଧତା ଚଳିତ କିପୁ ବର ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଦେଖି ମାଟି ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମର ଦେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ
 ଅନର ମଦଳରେ ମଧ୍ୟ ଅଭିଷିତ ଭାବେ ପ୍ରବେଶ
 ବର ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଅଛି ଯେ ଅତି
 ସେହିପ୍ର ଚାନ୍ଦିତା ବର ତା । ଏଥିର ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତ
 ସ୍ୱରୂପ ସାମାନ୍ୟ ଏକ ଦଥା ଯେ ସହରରେ
 ଦଗଦାଦାତ ପ୍ରାୟ ଦୌଣ୍ଡି ଲଦ୍ରେଲେକର ସ୍ତ୍ରୀ
 ଚିତ୍ତ କାହିଁ । ସର୍ବ ସମୟରେ ବଳିତରୁ
 ମନମୁହାଡ଼ ତାହାରୁ ସ ମାତ୍ର ଅପେ ଓ
 ବରୁଧରେ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମନୋହାରୀ କାତ
 ମଧ୍ୟ ଅସିଥାଏ । ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଭିନ୍ନ
 ଭବମର ମାତ୍ର ଦେଖାଦବା ନିମନ୍ତେ ଶେଷକୁ
 ଫେରବାଳ ଅଛି ନିମନ୍ତେ କିମ୍ବା ନିମନ୍ତେ
 ସେହିପରି ଫେରବାଳ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ସ୍ୱରଣ
 ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଘରେ ଅସୁରୁ୍ୟପକ୍ଷ୍ୟା ଦେଲେ
 ପୁକା ମନଲୋଭ ରଙ୍ଗଦଙ୍ଗ ମାଲର ଓକ
 ଯାଅନ୍ତି । ମାଟି ଏଥର ଫେରବାଳ କାତ
 କେତ ଦାଲପୁ ଦେବା ମାଟିତେ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାକୁ
 ଅତି ଅପା ପାଇଲ ନାହିଁ ସେ ନିଗଣି ହୋଇ
 ଫେରି ସାମଅଛି ଓ ଅନେମାନେ ପୁରସ୍ତରେ
 ଦେଖିଅଛୁ ଯେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଦଗଦାଦାତ
 ବ୍ୟକ୍ତାର ବରବାଳୁ ଶ୍ରେୟସ୍ୱର ମଣିଅଛନ୍ତି ।
 ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଅନୋଳନ ଅତି
 ସଜୋରେ ଅସ୍ତସର ଦେଉଥିବା କଥାଟା ଅଲଭ
 ରଦେ ଓ ଏହା ଯେ ଭାବର ସର୍ବବ୍ୟାପୀ
 ଦେବ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅପା ଦେଉଅଛି । ପିଲମାନେ
 ସୁଦ୍ଧା ଅଭିଷିତ ଭାବରେ ଏଥିରେ ଭିନ୍ନଭି
 ଦୋଇ ରଙ୍ଗଦଙ୍ଗ ଅ ବଳିତା ଲୁଗା ଶୁଣ

ଦେଖା ମୋଟଲୁଗା ଅନେକ ପତ୍ତରେ ଚିତ୍ତୀ
 ଅଛନ୍ତି ଏବ ସ୍ୱଦେଶୀ ଅନୋଳନ ଭବରକର
 କୁପାମୟ ଅଦେଶ ପର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଚାନ୍ଦିତ
 ବେଗରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଅତ୍ୟୁର୍ଦ୍ଧ୍ୟରୂପେ
 ଦାର୍ଯ୍ୟ ବରୁଅଛି । ଏବେଦେ ଦେଶ
 ଦେଶୀୟ ଲୋକମାନ କି ମନରେ ପଡ଼ିଲ ଏକି
 ସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ।

ବଙ୍ଗର ଅଙ୍ଗ ହେବଦ
 ଓ
 ଅସ୍ତ୍ର ବଙ୍ଗରବଦ ।

ବରଦ ତା ୧୭ ଶୁକ୍ରରେ ଭାରତ ପ୍ରଭାବ
 ଲର୍ଜିକର୍ଜିକ ଅଦେଶାନୁସାରେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶ
 ଦ୍ୱିତୀୟ ଦେଲ । ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ,
 ତାହା, ସଲିଷାକୁ ବଳିତ ଓ ହଳିପସ ଅପାମ
 ସହର ମିଳିତ ହୋଇ ପଦବଙ୍ଗ ଏବ ଅପାମ
 ପ୍ରଦେଶ ଅତ୍ୟୁର୍ଦ୍ଧ୍ୟତାରେ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶକୁ ବଳିତ
 ଦେଲ ଓ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ଅଦେଶୁ ଲିଲମାନଙ୍କ
 ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠମାନଙ୍କରୁ ସପସୁର, ସରଗୁଜା,
 ଉଦୟପୁର, ଦୋଗସ୍ତା ଓ ରଙ୍ଗରୁର ମଧ୍ୟପ୍ରଦେ-
 ଶକୁ ବାହାର ସାଲ ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରୁ
 ସମ୍ବଲପୁର, ଭଲ ଓ ପାଦୋ, କଳାହାଣ୍ଡି
 ସୋଦପୁର, ବାମସ୍ତା ଓ ରେଡ଼ାଗୋଲ
 ଶାଲକ ହୋଇ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶରେ ଓଡ଼ିଶାବିନ୍ଦୁଗ
 ସଙ୍ଗେ ମିଶି ଏକ ନୂତନ ବଙ୍ଗଦେଶ ଗଠିତ
 ଦେଲ । ଲର୍ଜିକର୍ଜିକ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶ ଦ୍ୱିତୀୟ
 ପ୍ରସ୍ତାବ ବରୁଦରେ ବଙ୍ଗବାଣୀ ସମସ୍ତେ ଏକ
 ବାଦ୍ୟରେ ଅପତ୍ତି କଲେ ପୁକା ଓ ବଳିତର
 ପାଲି ସ୍ତ୍ରୀମେଧ ସରୁରେ ଅପତ୍ତି କିମ୍ବା ସମସ୍ତର
 ହୋଇ ତ ଥିଲେ ପୁକା ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଗତ ତା ୧୭
 ଶୁକ୍ର କାର୍ତ୍ତିକର ପ୍ରଥମ ଦିବସରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ
 ପରିଣତ ଦେଲ । ବଙ୍ଗାଳମାନେ ଅନେକାପାପୁ
 ହୋଇ ଏଦିଗର ଚିନ୍ତା ସ୍ୱରୂପ ଏବ ଅସ୍ତ୍ର
 ବଙ୍ଗରବଦ ନିର୍ମାଣର ସକଳ କରୁଥିଲେ ଓ
 ସେହି ଭବତର ଭିତ୍ତି ସେହି ସଦସ ପ୍ରାପତ
 ଦରୁଅଛନ୍ତି । ଗଜା ପ୍ୟାମନୋଦତ ମୁଖୁଣ୍ଡି, ମିଃ
 ଏ ଚୌଧୁର ଓ ବାବୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ବନ୍ଦୋପା-
 ଧାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନୁସାରେ ବାଦ୍ ଅନେକ
 ମୋଦକ ବୋଷ ଉଲ୍ଲ ଭବତର ଭିତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତର
 ପ୍ରାପତ ବା ଶୁଭଦେବା ସମୟରେ ଏହି ମର୍ମରେ
 ଗୋଷ୍ଠୀ ପଠି ଯାଠ ଦେଲେ କି—

ବଙ୍ଗାଳ ଜାତର ସର୍ବକର୍ମେତ ପ୍ରଭବାଦ
 ଥାଇ ପୁକା ଗରୁଣ୍ଡମେଧ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ
 ଦରବାଳୁ ଉଚିତ ଶାଳ ଦରୁଅଛନ୍ତି ଅବଏବ
 ଅନେମାନେ ପ୍ରଭାବ ଦରୁଅଛୁ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ
 ଦେଉଅଛୁ ଯେ ଅନେମାନେ ସମସ୍ତେ ବକ୍
 ପରିବର ହୋଇ ଏହି ପ୍ରଦେଶର ବଦେବ

ଦେବୁ ସଦ୍ୟସ ଦୌଣ୍ଡି ମନଫଳ ଦେବ ତାହା
 ମୋଚନ ଦରବା ନିମନ୍ତେ ସଥାସାଧ୍ୟ ରେଷ୍ଟା
 ଦରୁ ଓ ଅମୁମାନଙ୍କ ନାଶାୟ ସତ୍ୟତା ରମା
 ନିମନ୍ତେ ସମର୍ଥାନୁପାୟୀ ରେଷ୍ଟା ଦରୁ ।

ଉପଗେଲୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏଦିଗର ଫଳ, ଏହି
 ଗୋଷ୍ଠୀ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଏଦିଗ ବନ୍ଧନ
 ଦୂର୍ଭାବୁର ଦରବାଳୁ ଶା ଦେଉଅଛି ।
 ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ବଙ୍ଗ ଦ୍ୱିତୀୟ ଫଳସ୍ୱରୂପ
 ଦେବଲ ବଙ୍ଗଦେଶରେ ଦାହିଁ ବି ସମସ୍ତ ଭାବର
 ବର୍ତ୍ତରେ ସ୍ୱଦେ ଶା ଅନୋଳନ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ
 ଅଛି । ସ୍ୱଦେଶୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଭାବ କ୍ରମଶଃ ଅଦର
 ବୃଦ୍ଧି ଦେଉଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲେ ପୁକା ଏ ଅନୋଳନ
 ଶାଦ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ତ ଥିଲ
 ମାଟି ଭବର ସାଦା ଦରୁ ମଙ୍ଗଳପାଦି ବୋଲି
 ରୁଦ୍ଧିବାକୁ ଦେବ । ସ୍ୱଦେଶୀ ଅନୋଳନରେ
 ସମସ୍ତେ ଏକସୋଗ ଏକପ୍ରାଣ ଦେବା ସତାଶେ
 ଯଥେଷ୍ଟ ରେଷ୍ଟା ଦରୁଅଛନ୍ତି ଓ ରେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ
 ଫଳବତୀ ହୋଇଅଛି । ବଙ୍ଗ ଶତ୍ରୁକ ଦବସରେ
 କଲିଦାସ ସହର ମଧ୍ୟରେ କି ଗୋଲମାଲ
 ଉପସ୍ଥିତ ଦେବ ତାହା ଶତ୍ରୁକ ନିମନ୍ତେ
 ଯୋଲଣ ସବୁ ମୁତସୁତ ବଦାୟଥିଲେ । ସହରର
 ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ କଳା ଗୋଲ ଯୋଲଣ ପ୍ରବର୍ତ୍ତ
 ଥିଲେ ମାଟି ସେମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ବଦ୍ଧତ ଥିଲେ ।
 ତା ୧୭ ଶୁକ୍ରର ସଦାଳ ଭବରଣ ଏହିଦି ଯେ
 ଅତି ପ୍ରଭୁଶୁରୁ ବଦ୍ଧ ସମାଙ୍ଗୁଣ୍ଡି ସମସ୍ତ ଦୟସର
 ଲୋକମାନେ ଅର୍ଥାତ୍ତ ବୃକ୍, ସୁକତ ଓ
 ବାଲିଦମାନେ “ବନ୍ଦୋପାଦ” ଗୀତ ଧରି
 ବଙ୍ଗାରେ ସତାର୍ଥେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ ।
 ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଅଲବ ଚିତ୍ରତର୍ପତ ଓ ମନୋହିର
 ହୋଇଥିଲ । ବଙ୍ଗା ସତ ଉତ୍ତରେ ସମସ୍ତେ
 “ସିରି ବକ୍ତ” କିମ୍ବା ଶାଳକ ଦରୁଥିଲେ । ସିରି
 ବକ୍ତ ଏଦିଗର ଜାଲଣ ଦୋଇଥିଲ ଓ ଏ
 ବକ୍ତରୁ ବଙ୍ଗାଳ ଦାହିଁ ବି ସମସ୍ତ ଭାବର ଜାତି
 ଏଦିଗ ବକ୍ତର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।
 ବଙ୍ଗ ଅଙ୍ଗହେବ ଦେବୁ ଦୃଶର ତଳ
 ସ୍ୱରୂପ କଲିଦାସ ସହରର ଦୋକାନ ସବୁ
 ବଳ ହୋଇଯାଇଥିଲ । ଦେହୁଁ ଦାଟ
 ବଜାର ଦରବାଳୁ ଅପି କ ଥିଲେ ହିନ୍ଦୁ
 ମସଲମାନଜତତା ଅତ୍ୟଧିକ ହୋଇଥିଲେ
 ପୁକା ଦୌଣ୍ଡି ଅପାଶୁକର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଦାହିଁ
 ଅବା ଯୋଲଗର ମାହାତ୍ୟ ଅନନ୍ୟତ ହୋଇ
 ନାହିଁ । ସ୍ୱଦେଶୀ ଭବର ସୁରମାନେ ଦୌଣ୍ଡି
 ପ୍ରକାର ଗୋଲମାଲର ଚିନ୍ତା ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି ।
 ଅଶଶ୍ରୁ ବଙ୍ଗ ଭବତର ଭିତ୍ତି ବଦ, ବାଧା ଦାହାତ
 ରେ ପ୍ରାପତବା ଶୁଭଦୟା ହୋଇଥିଲ । ଦରଦ-
 ତାର ସମସ୍ତ ଲୋକେ ସେଦତ ଦୁର ନାତ

ନାହାନ୍ତି । ଅନେକେ ଉପବାସ ଏବଂ ଅନେକେ ପୂର୍ବ
 କର୍ମର ରକ୍ଷା ଦୂରୀ ଖାଇ ଭଜ କରାଉଅଛନ୍ତି ।
 ଅଶୁଣ୍ୟ ବଙ୍ଗରାଜ୍ୟର ନିର୍ମୂଳ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରବେଶ
 ବଙ୍ଗବାସିନ୍ଦେ କଳକର ଅପ୍ତ ସେବକ ଦେବା
 ଦାରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ପଶ୍ଚାତ୍ତପ
 ଚାହିଁବ ବୃତ୍ତାରେ ଟ ୨୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦାନ
 ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଅନେକେ ଭକ୍ତ ଠେଲ
 ସାଇ ନ ପାଇବାରୁ ଦାନ ଫେରାଇ ଅଣାଥିଲେ ।
 ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଦାନ ସମ୍ଭବ ହେଉଅଛି ।
 ଏ ସମସ୍ତ ସୁଦେଶୀ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାଗାରରେ ବ୍ୟୟିତ
 ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏଥିରେ ସହାନୁଭୂତି
 ଥିବା ଉଚିତ । ସେହିମାନେ ଅଦ୍ୟାପି ଦାନ
 ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଦାନ ଦେବା
 ଦାରଣ ଅମ୍ଭେମାନେ ଅନୁରୋଧ କରୁଅଛୁ ।

ବଦଳରେ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ।

ଗତବର୍ଷର ଦୁର୍ଗାମେଳ ଏ ବର୍ଷ ଅଠଗୋଟି
 ହୋଇଥିଲା । କାଳେପ୍ରଭାମା ମେଳ ଗୋ ୨୨ ଟି
 ହୋଇଥିଲା । ଗତବର୍ଷରେ ଗୋ ୨୪ ଟି
 ହୋଇଥିଲା । ସୁତରାଂ ସାମାନ୍ୟ କ୍ରମ ବେଶୀ
 ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷରେ
 ଗୋ ୧୭ ଟି କାଳେ ପ୍ରଭାମା ହୋଇଥିବାରୁ ଏ
 ଦୁର୍ଗବର୍ଷରେ ପ୍ରଭାମା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଭ ଲୋକଙ୍କର
 ଅଦଳ ଥିବାର ପ୍ରକାଶ ପାଇଅଛି । କିନ୍ତୁ
 ଲୋକମାନେ କ୍ଷୀକ୍ଷା ଦୈବୀ ପ୍ରସ୍ତୁ ହୋଇ
 କାଳେପ୍ରଭାମା ସବୁ କରବାରେ ଚତୁର୍ଥର
 ହେଉଥିବା ଅନୁଚିତ ନୁହେଁ । ଦୁର୍ଗାମେଳର
 ସାଜସଜ୍ଜା ଅବା ପ୍ରଭାମା ଗଠନରେ ଏକ ଅନ୍ୟର
 ସମକକ୍ଷ ହେବାରୁ ତେଣୁ କରୁଥାଏ ମାତ୍ର
 ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ସଜ୍ଜଳ ନୁହେଁ
 ସେମାନେ ସାଜସଜ୍ଜା ପ୍ରଭ ତେବେ ମତେ
 ଯୋଗ ଦଅନ୍ତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପ୍ରଭାମା ଗଠନରେ
 ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ରଖିଥିବାର ଦୋଷ ହେଉଅଛି । ବଙ୍ଗର
 ସାହୁର ଗୁଣ୍ଡାଳୀ ଓ ଦରସେତର ପ୍ରଭମ,
 ଗୁଡ଼ିକର ଗଠନପ୍ରଣାଳୀ ସୁନ୍ଦର ଥିଲା । ଅବସ୍ଥା
 ବିଗୁଣରେ ଏଠା ମେଳର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟାବର୍ତ୍ତୀ-
 ମାନେ ପ୍ରଶଂସାର ଯୋଗ୍ୟ । ମଙ୍ଗଳାବାନର
 ଚିତ୍ରାକର ଦୁର୍ଗା ପୂର୍ବପର ଅତି ଘାଟ ହୋଇ
 ତ ଥିଲେ ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଗଠନପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରଭ
 ମନୋଯୋଗ ଅବର୍ଷଣ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ୱରୂପ
 ଦାସର ମେଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେଲେହେଁ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ
 ଓ ପ୍ରଭାମା ଗଠନ ଅସୁନ୍ଦର ହୋଇ ନ ଥିଲା ।
 ସୁନ୍ଦରାଚୌକର ପ୍ରଭାମା ଗଠନ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର
 ଥିଲା, ଅବଶିଷ୍ଟ ଭକ୍ତଗୋଷ୍ଠି ମେଳରେ ସେପରି
 ପ୍ରଭାମା ଗଠନରେ ଏକ ଅନ୍ୟକୁ ଛଣିବା
 ନିମନ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟଗତରେ ସାଧେଷୁ ତେଣୁ
 ପାଇବାର ଦେଖାଯାଉଥିଲା ସେହିପରି ସାଜ

ସଜ୍ଜାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ସବୁ ପଦାର୍ଥରେ
 ଉତ୍ତମୋତ୍ତମ ବସ୍ତୁ ଅଛି, ପାଞ୍ଚଅଙ୍ଗୁଳ ସମାଦ
 ନୁହେଁ ସୁତରାଂ ହେଉଁ ମେଳ ହେଉଁ ଅର୍ଥରେ
 ଉତ୍କଳକୁ ଚାହା ଦଠାଉ ବାରି ଦେବା
 ସୁଚିତ । କାଳକଳାର, ବିନୋଦ ବିହାର ଓ
 ଚୌଧୁରୀକଳାର ପ୍ରଭାମା ଓ ସାଜସଜ୍ଜା ପ୍ରାୟ
 ସମାନ କହିଲେ ଅଭୁଲି ହେବ ନାହିଁ ।
 ତଥାପି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତମ୍ୟ ଥିଲେ
 ବିନୋଦ ବିହାରର ପ୍ରଭାମା ଫୁଲବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା
 ଭଲ ହୋଇଥିଲା ମାତ୍ର ମେଳର ସମସ୍ତ
 ପ୍ରଭାମାର ଗଠନ ସମାଦରକରେ ହୋଇ ନ
 ଥିଲା ସାଜସଜ୍ଜା ପୂର୍ବକରୁ ଥିଲା । କାଳକଳାରର
 ପ୍ରଭାମା ଗଠନ ବର୍ଷଭୁବର୍ଷ ଭଲ ହେବାର
 ଦେଖାଯାଉଅଛି । ଚୌଧୁରୀକଳାରର ମେଳ
 ସବୋକ ଓ ସାଜସଜ୍ଜା ଅନ୍ୟ ମେଳ ସବୁ
 ଅପେକ୍ଷା କିଛି ବେଶୀ ଥିଲା । ପ୍ରଭାମା ଗଠନ
 ମଧ୍ୟ ଅତି ଉତ୍ତମ ଥିଲା ।

ଏଠାରେ ପ୍ରଭାମା ଗଠନ ଓ ସାଜସଜ୍ଜାରେ
 ଯେତେ ପ୍ରଭାପ୍ରାପ୍ତି ଅଛି ସେଇପରି
 ସେତେ ଚାହିଁ । ପୂଜାକାର୍ଯ୍ୟ ଠିକ ସମୟରେ
 ହେବା ଉଚିତ । ସେହିମାନେ ଫୁଲ କରନ୍ତି
 ଅଥଚ ଠିକ ସମୟରେ ବ୍ୟୟଦ କରାବାରୁ
 ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଚାହିଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର
 ଏଭଳି ବକ୍ତବ୍ୟ ଯେ ପ୍ରଭାମା ଗଠନ ଓ ସାଜସଜ୍ଜା
 ଅପେକ୍ଷା ପୂଜା ବ୍ୟୟ ଅନୁସାରେ ସମାପନ କରିବା
 ଅଧିକ ବଞ୍ଚନାୟ ଓ ଉଚିତ ।

କାଳେପ୍ରଭାମା ମଧ୍ୟରେ ମହାଦେବ ଓ
 ଜଳକର ବ୍ୟୟ ପ୍ରଭାମା ମେଳଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା
 ଅବର୍ଷର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ଚୌଧୁରୀକଳାରର
 ଏକବରମାୟାକ ଓ ରାଣୀଦାସର ବାଞ୍ଛାସାହୁର
 ମେଳଦ୍ୱୟ ବଡ଼ ଥିଲା ଓ ସାଜସଜ୍ଜା ଅତି ଉତ୍ତମ
 ଥିଲା ମାତ୍ର ଏକବରମାୟାକ ମହାଦେବ,
 ଗଣେଶ ମେଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ସୁତରାଂ
 ସାଜସଜ୍ଜା ସୁରୁଣା ଥିଲା । ପ୍ରଭାମା ଗଠନରେ
 ଅଲମ୍ବନକଳାରର ଶ୍ରୀନୀରଥ ପାଠ୍ୟାକ ସୁଦ
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମହାଦେବ ସବୋକ ଥିଲା । ମେଳ
 ମଧ୍ୟକଳ ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଭାମା ଗଠନ
 ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଅବର୍ଷଣ କରିଥିଲା
 ଓ ସାଜସଜ୍ଜା ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତମ ହୋଇଥିଲା । ବଡ଼-
 ବିଜାରରେ ଶ୍ରୀମତୀ ସାଦ ଭବତଙ୍କ ମହାଦେବ
 ମେଳ ହୋଇ ନ ଥିଲା ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ
 ଦେବାଦ୍ୱାର ହୋଇଥିଲା । ମେଳ ସାତ ହୋଇ
 ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସାଜସଜ୍ଜା ଉତ୍ତମ ଥିଲା । ଅନ୍ୟ
 କାଳେମେଳମଧ୍ୟରେ କଳସିକଳାରର ସମାପିକ-
 କ ହୋଇଯାଣାର ମେଳ ବୃଦ୍ଧିକୌଶଳର
 ଉତ୍ତମ ପରିଚୟ ଦେଉଥିଲା ।

ଏ ବର୍ଷ ଦୁର୍ଗାଦର୍ଶନକୁ ପାଗ ଭଲ ଥିଲା ।
 ଅତୀତ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାପତନ ହୋଇ ନାହିଁ । ଦଶ ପାଗ
 ଦେବାରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ନ ଥିଲା ।
 ପାଣିର ଦୁରଧାର ଅତି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଥିବାରୁ
 ଗରାପୁରରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ।
 ଲୋକଙ୍କ ସୁଖା ସଙ୍ଗେ ମନସ୍ତାପର ମଧ୍ୟ
 ସୁଖା ପଡ଼ିଗଲା । ତଥାପି ପ୍ରତୀକ ଦର୍ଶନ
 ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଦଶହରଣ
 ଅର୍ଥାତ୍ ଏହାଦର୍ଶନର ସକାଳ ଦେଲରେ
 ସାଧାରଣତଃ ଅନେକ ଦର୍ଶନ ହୋଇଥାଆନ୍ତି
 ଏବର୍ଷ ଚାହା ମଧ୍ୟ ଦେଖା ଗଲା ନାହିଁ ।
 ଦର୍ଶନ ସଂଖ୍ୟା ଉଣା ହେବାର ଦାରଣ ଏହି
 ଅନୁମାନ କରାଯାଉଅଛି ଯେ ମୋଫସଲରେ
 ଓଲଟୁଠା ଦେଖାକ ପ୍ରତାପ ଅଧିକ ହୋଇ
 ଅଛି । ଏଥିପାଇଁ ଅନେକ ଲୋକ ଗୁର ଶକ୍ତି
 ଅସିବାକୁ ସାହସ କର ନାହାନ୍ତି । ମେଳସବୁ ପ୍ରାୟ
 ଦୁର୍ଗମୀ ଗୁଡ଼ିକ ଶେଷ ଭାଗରେ ବାହାରିଥିଲେ
 ଓ ନଦୀକୂଳକୁ ଅସିବା ଦେଲକୁ ସକାଳ ଅଠ
 ଘଣ୍ଟା ହୋଇଥିଲା । ଯୋଲଗ ମେଳସବୁକୁ
 ନିମ୍ନମାନସାରେ ଶକ୍ତି ଦେବାର ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ-
 ଥିଲେ ଓ ସେଥିରେ ହାହାରି କିଛି ଗୁଡ଼ାଏ ନ
 ଥିଲା । ମାତ୍ର ଦର୍ଶନପ୍ରଣାଳୀ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ
 ଗୁଡ଼ିଏ ମହାପାୟିକ୍ କାଳକକୁ ପ୍ରେରଣ କର-
 ବାରେ ଯୋଲଗ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟ
 କୌଣସି ଜଳମ ଯୋଲଗଠାରୁ ପାୟା ଯାଇ
 ନାହିଁ । ସୁଲରେ ଦଶହରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅତି ସୁନ୍ଦର
 ରୂପେ ଅଭିକାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଅଗ୍ର-
 ରୁ ବ୍ୟବସାୟମାନେ କିଛି ଭେଜିଗାର କର-
 ବାରୁ ସମସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ମୋଫସଲରେ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ସଥାବ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ
 ହୋଇଅଛି । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଅଗ୍ରକ ହେବୁ ଦର୍ଶନ-
 ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପାଗ ଉତ୍ତମ ହୋଇଥିଲା ମାତ୍ର
 ଓଲଟ ଦେଖାକ ଭୟରେ ମୋଫସଲ ବାସିମାନେ
 ଅନ୍ୟପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦେଖା ଦେଖିବାକୁ ଯିବା କଥା
 ତେଣିତ ଥାଉ ଯଦୁ ବାହାରିବାକୁ ଭୟ କର-
 ଥିଲେ । ଅନେକ ମୋଫସଲ ବାସୀମାନେ ମଧ୍ୟ
 ସେହି ଭୟରେ ବିଦେଶକୁ ସୁଦେଶକୁ ଗମନ
 କର ନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତର କଥା ଶକ୍ତି
 ଦେବଳ କଟକ ସହରରେ ସେହିପରି ଦେଖି
 ଲୋକ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ରହିଯାଇଥିଲେ ।

ବଙ୍ଗବିଜୟ ଓ ସୁଦେଶୀ ସୋଗ ।

ସମ୍ପଦ ମନ୍ତ୍ରଣୀ ସୁଧାର ଉପରେ ପୁରଣ ପ୍ରତିକ୍ଷା ।
 ପ୍ରଭାମା ଉତ୍କଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାମା ମାଧୁରୀ ସୁନ୍ଦର
 ସିଦ୍ଧା । ବଙ୍ଗର ଅଙ୍ଗଦେବରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରଦେଶ

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେ । କ୍ରମାନ୍ୱୟ ପ୍ରାୟ କ୍ରମାନ୍ୱୟରୁ
 ଉକ୍ତ ଦେଶ ଏହି ବର୍ଷରୁ ଦେଶ ଯେଉଁ ଶୁଣଣ
 ଅନୋଳନ ଲାଗିଅଛି ବାହା ଅନୁମୋଦେ ଏଥି
 ପଦେ ବାହା ଦେଖି ନାହିଁ ଅବା ଶୁଣି ନାହିଁ ।
 ବାଟେ ଦାଢ଼େ ଗ୍ରାମେ ଉପଶ୍ରାମେ ଯହିଁ ଯାଅ
 ଏହି କଥା । ସକ୍ତ ସଂଜ୍ଞା—ଚହିଁର ସତ୍ୟ,
 ଦାହି; ବଳା—ଚହିଁର ବିରାମ ନାହିଁ; ମୁଦ୍ରା-
 ଯକ୍ତ—ଚହିଁର ଅବକାଶ ନାହିଁ ଓ ଫୁଲା ଡୋମ-
 ଚହିଁର ସୀମା ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ପ୍ରଦେଶର ଏକ
 ପ୍ରାନ୍ତ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତଯାଏ ଦିବାକର ଏହି ଗ୍ରାମ
 ଅନୋଳନ । ପଲରେ ଆଉ ବହୁ କ ଦେଉ
 ଅନୁମୋଦେ ସମସ୍ତେ ଯେ ଏକମାତ୍ରମୂର୍ତ୍ତିର
 ସନ୍ତାନ ଓ ମାତୃମୂର୍ତ୍ତି ସଦାଶ ଅନୁମୋଦକର
 ଚହିଁ ବ୍ୟାପ ଅବଶ୍ୟତ ଏହି ଲାଗଣା ସେମନ୍ତ
 ନାହିଁ ଧର୍ମ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଅନୁମୋଦକର ମତ ଓ
 ପ୍ରାଣକୁ ବାହୁ ଅଧିକାର କରୁଅଛି । ଲାଗଣରେ
 ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ବିରାଜ । ବୋଲିବା ବାହୁନି
 ଏକା ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଗ୍ରାମ ଅନୋଳନର ସାକ୍ଷୀ
 ସଂଜ୍ଞାବନା ସୁଧା ।

ଭୁବାରମଣ୍ଡଳ ଉପାଳୟ ଶିଖରେ ବସି ଯେଉଁ
 ଯାତା କରା ବିଧାତା ଏହି ଅଙ୍ଗଭେଦ ଗଣ-
 ଇଲେ ସେ ବୋଧ ହୁଏ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଲବ ନ
 ସ୍ୱପ୍ନେ ଯେ ଏକାର ଫଳ ଏପରି ଦେବ;
 ଲାଗଣରେ ସେ କଦାପି ଏକପ୍ରାୟ ଦାର୍ଯ୍ୟରେ
 ପ୍ରଭୃତ ହୁଅନ୍ତେ ନାହିଁ । ସମ୍ଭବତଃ ସେ ମନେ
 ଭରଣୁରେ ଯେ ମୁଖସଙ୍ଗ ବଙ୍ଗାଳ ନାଚକ
 ପ୍ରଭାବୀ ଦେବଳ ବକ୍ତୃତାଦେହି ଶେଷ ଦେବ
 ସ୍ୱରାଂ ଗାଢ଼ ସୁଖ୍ୟାତରେ ଭଲ ମାଟି ଦାନ
 ଲାବି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ରତ କଥ ସମସ୍ତରେ
 କି କି ଗଣାଏ ? ସମସ୍ତ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ଅତି ଏକ
 ଅଭିନବ ସଂଜ୍ଞାବନା ମତେ ମାତ୍ର ଅପଣା ଅପ-
 ଶାକୁ ଲାଭ ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ଓ ମାତୃମୂର୍ତ୍ତିର
 ଦୃଷ୍ଟି ପେଡ଼ିବାକୁ ବକ୍ତୃତାଦେବ ବୋଧଅଛି ।
 ମହାମାନ୍ୟ କର୍ଜନ ବାହାଦୁରଙ୍କ ପ୍ରସାଦରୁ
 ସେମାନେ ଏହି ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିଅଛନ୍ତି କି
 ଏଣିକି ଅତି ବଳିତାରେ ଭଲ ଦେବ ନାହିଁ
 ସ୍ୱରାଂ ତାହା ବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଦେବ ଓ
 ଚହିଁ ସଙ୍ଗେ ବଳିତା ଦୁର୍ଗ ସମୁଦାୟ ବର୍ଜନ
 ଓ ସ୍ୱଦେଶଜାତ ଦୁର୍ଗ ସମ୍ବେଦ ବ୍ୟବହାର କଥା-
 ବାକୁ ଦେବ ।

ଦେବେତ ବର୍ତ୍ତ ଦେଲ ଅନୁମୋଦକ ମଧ୍ୟରୁ
 ଦାହାରୀ ସ୍ୱଦେଶୀ ବିଲ୍ୱ ଓ ଶମଳାତ ଦୁର୍ଗା ପ୍ରାୟ
 ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଥିଲା । ଅନୁମୋଦକର ସମାଗମ୍ଭୁ ମତ୍ତ
 ଶ୍ରୀମେଧ ମଧ୍ୟ ଏ ବର୍ଷରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାସୀତ
 କ ଥିଲେ । ଭୁବ ନାସୀତ ସ୍ୱକ ଅନୁମୋଦକ
 ଅନୋଳନୀ ସ୍ୱଦେଶପ୍ରାଣି ଶିଖା ଦିଏ । ତାତ

ଦେଶରେ ଅନୁମୋଦକ ଦୁର୍ଗାସମ୍ଭବ ବର୍ଜନରୁ
 ମଧ୍ୟ ଅନୁମୋଦେ ଆଉ ବହୁ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନଲଭ
 କରୁ । ଶେଷରେ ଯେତେବେଳେ ବଙ୍ଗର
 ଅଙ୍ଗଭେଦ ଦେଲ ଦୋର ଅନୋଳନ ଉପସ୍ଥିତ
 ହୁଏ ଓ ଚହିଁରେ ଲାଗଣରୁ ବଳିତା ଯାଏ ବକ୍ତ
 ଦେହ ବର୍ଣ୍ଣପାତ ନ କରନ୍ତି, ଦେବେବେଳେ
 ବଳିତା ଦୂର୍ଗ ବର୍ଜନ ଓ ସ୍ୱଦେଶୀ ଦୁର୍ଗର
 ବ୍ୟବହାର—ଏହି ବର୍ଷର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୁଏ
 ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପୁର ଇଂରାଜ ନାଚକର ବାଣିଜ୍ୟ ଅଗ୍ରନ୍ତ
 ସୁଧା ଯାଏ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଦାହାର ଅଗ୍ରନ୍ତ
 ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରତି ବକ୍ତ ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ାନ୍ତି
 ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଏଥିରେ ଦୌଶସି
 ବାଧା ବିକ୍ତ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ ଦେବେବେଳେ
 ସେମାନେ ଚହିଁ ଉଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତି । ସ୍ୱରାଂର
 ବଳାଳ ନାହିଁ ଦେଖିଲେ ଯେତେବେଳେ
 ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଗୁଡ଼ାଣୁ ପ୍ରତି ବିଲଭର
 ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଅତି କୌଶସିମତେ ଅନୁଷ୍ଠ
 କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଦେବେବେଳେ ସେମାନେ
 ଏହି ପଦ୍ଧା ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ଯଥାଶକ୍ତି
 ବିଦେଶୀ ଦୁର୍ଗ ବସେଷତଃ ବିଲଗ ଲୁଗା
 ସମ୍ପାଦନା ଦାନ କଲେ ଓ ଚହିଁ ପରବର୍ତ୍ତରେ
 ସ୍ୱଦେଶୀ ଦୁର୍ଗ ବସେଷତଃ ସ୍ୱଦେଶୀ ଲୁଗା
 ବ୍ୟବହାର କଲେ । ଏଥିର ଫଳ ଏହି ଦେଲ
 କି ସମସ୍ତ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶରେ ଏ ବର୍ଷ ପୁରୀ
 ସମସ୍ତରେ ବିଲଗ ଲୁଗାକୁ ପ୍ରାୟ ବାଟେ ନାହିଁ ।
 ଅନୁମୋଦକର ଏହି ବଚନ ସ୍ମରଣ ମଧ୍ୟରେ
 ଅନୁମୋଦେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁ ବୁଝିଅଛି ଯେ
 ଫଳାତ ଚହିଁର ଯତନା ମଧ୍ୟରୁ ଏ ବର୍ଷ କିମା
 ଯତନାତର ବିକଳ୍ୟ ହୋଇଅଛି, ବିକଳ୍ୟାଦୃଶ୍ୟମା
 ମାତୃତା ପ୍ରମାଣରେ ଲକ୍ଷ୍ୟପତ । ଏ ହତ
 ସେମାନେ ବିଲଗକୁ ଲଗଲଗ ଚକା ଲୁଗାର
 ବରଦ ଦେଇ ଥାନ୍ତି । ଅନୁମୋଦେ ଯେତେଦୂର
 ଦେଖିଛୁ ସେମାନେ ଏ ବର୍ଷ ଚକାଟିତର
 ବରଦ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଏହା ଯେତେ ବିଲଗ
 ଲୁଗାର ପ୍ରଧାନ ଦେଲ ମ୍ୟାଦରେଷ୍ଟର ମନରେ
 ମହା ଅବକ ଉପସ୍ଥିତ । ମାତ୍ୟବର ନୋଖରେ
 ଓ ଓହ୍ଲେତରବର୍ଣ୍ଣି ମତୋଦୟମାନେ ଏଥି ମଧ୍ୟରେ
 ସେଠାରେ ଏକ ସକ୍ତ ଅଦୂର ଭର ମହା
 ଅନୋଳନ ଉପସ୍ଥିତ କରିଅଛନ୍ତି । ଯାଲିପାମେଧ
 ମହାସକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳ ଓ ଏଥିର ଶେଷ ଫଳ
 କି ଦେବ କିଏ ବହି ଥାରେ ?

ଫଳ ଦେଖେ ଯାହା ଦେଉ ବଙ୍ଗର ଧର୍ମ-
 ଭେଦ କି ଏଣେ ଚଳନ ମାସର ବା ୧୨ ରଖିରୁ
 ସାଧକ ହୋଇଲେ । ଏ ଅଦେଶ ଦେବେ ଯେ
 ରତ୍ତ ଦେବ ବକ୍ତ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକ । ଅତି ରତ୍ତ
 ଦେଲେଦେ ଯେଉଁ ସ୍ୱଦେଶୀ ଦୋର ଦେଶମୟ

ବହୁବାକୁ ଲାଗିଅଛି ତାହାର ଫଳ ସେ ସଦ୍-
 ଜରେ ଦେହୁ ଲେଖକ ଏହା ମଧ୍ୟ ସନ୍ଦେହ
 ପ୍ରକ । ଏହି ସୋର ଦେବତ ବଙ୍ଗଦେଶରେ
 ଅବକ ନ ଥାଇ ସ୍ୱଦୂର ପଞ୍ଜାବ ବମ୍ବାଇ ଓ
 ମାତ୍ୟାକାସ ବ୍ୟାପିଅଛି । ଲାଗଣରେ
 ଗୋ ୧୧୫ ଟା ଲୁଗାର କଲ ଥିଲେଦେ ତାହା
 ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଗ୍ରନ୍ତ ପ୍ରଭାଗସେ ଯଥେଷ୍ଟ କି
 ଦେବାକୁ ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଜାଣା ପ୍ରାକରେ ଅତି
 ଅଧିକ ନୂତନ ଫଳ ପ୍ରାପତର ମହା ଧର୍ମଧାମ
 ଲାଗିଯାଇଅଛି । ଦେଶର ଚଳାଚଳ ପ୍ରାୟ
 ନିର୍ମୂଳ ଦେବା ଉପରେ ଥିଲେ । ସ୍ୱଦେଶୀ
 ଲୁଗାର ଅଦର ଦେଖି ସେମାନେ ଅଧ୍ୟାସିତ
 ଦୋର ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ପ୍ରଭୃତ ଦୋର-
 ଅଛନ୍ତି ! ଅନୁକାର୍ଯ୍ୟକର ଚଳି ସାହାଯ୍ୟରେ
 ସେମାନେ ଦନ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଲୁଗା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଅଛନ୍ତି
 ଅନୁମୋଦେ ଜାଣି ଅନୁମୋଦକର ଏହି ଚକ୍ର
 ମନରେ ଅଚଳଦେବା ଦୋର ଏକଦାର ସୁଦାର
 ଶୋକ ଏ ଦେଶୀୟ ବିଲଗଦାସ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ଦେଉଅଛି । ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶରେ ଯୌଥ କାର-
 ବାରର ଦେବେ ଆହୁର କି ଥିବାକୁ ବଙ୍ଗର
 ଧତଲୁବେର ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଚଳା ଧତରେ ଏକ
 ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବାକୁ ପ୍ରଭୃତ ଦୋର-
 ଅଛନ୍ତି । ଏହି ସବୁ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ବିଏତ ବହିନ
 ସେ ଲାଗଣ ଏଣିକି ମୋହ ଚିନ୍ତା ବ୍ୟକ୍ତ ଜାଣିବ
 ଦେଉଅଛି ?

ତଥାରେ ଦେଲୁ "ଅତି ସକ୍ତ ବାଧାରେ" ।
 ଏହି ସ୍ୱଦେଶୀ ଅନୋଳନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅନୁ-
 ମୋଦେ ପ୍ରଭବଦେଶରେ ଏହି ଉଲ୍ଲିର ଦେ-
 ବେତ ଅଗ୍ରସ ପାଇ ବସୁତ ଦୋରଅଛି ।
 ବିଦେଶୀ ଦୁର୍ଗ ବସେଷତଃ ବିଲଗ ଲୁଗା
 ବ୍ୟବହାର କରିବା ତା ବୋଲି ଯାହା ପୂର୍ବରୁ
 ଅଛି ତାକୁ ସାଦେଶ୍ୟାତ ବସୁତାତ ବା ଦକ୍ଷ
 ଦରଦା ବକ୍ତ ବୁଝିବ ଦାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଅନୁ-
 ମୋଦେ କହି ତ ଥାଉ । ସ୍ୱଦେଶୀ ଦୁର୍ଗର ପ୍ରଶସ୍ତ
 ଦେବାକୁ ଦେବ ବୋଲି କାତର ଶ୍ରୀକ୍ତ ଲଳ-
 ଟନ ଚିଠିଦେବା ଅବଶ୍ୟ ଉଚିତ ଦୁହେ ।
 ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ସବୁ ଦୁର୍ଗ ଅନୁମୋଦକ ସ୍ୱଦେ-
 ଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦୋର ନାହିଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁ-
 ମୋଦେ ଏ ସବୁ ଦୁର୍ଗ ବିଦେଶରୁ ଓ ସମ୍ପାଦନା
 ବିଲଗକୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ସମସ୍ତ ଅନୋଳନ
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁକୂଳ ଦେବା ଉଚିତ, ପ୍ରଭୃତଲ
 ଦେବା ଦଦାସ ବାହୁଗାୟ ଦୁହେ । ଅବଦ
 ସେଉଁମାନେ ଦଠାତୁ ଅମୂଳ ପରବର୍ତ୍ତନର
 ପ୍ରସ୍ତାବୀ ସେମାନଙ୍କର ମନେ ଲାଗି ଉଚିତ ସେ
 ଏକାଦାର ସେମାନେ ବିଦାପ ସେମାନଙ୍କର
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧକ ଭର କ ଥାଉ । ତଥାରେ
 ଅଛି "ଧାର ସାରି ପଥକ କାଟେ" ।

